

gemeente

HEEZE-LEENDE

PROGRAMMABEGROTING

2021-2024

Inhoud

1. Algemeen	3
<i>Aanbieding programmabegroting 2021</i>	4
<i>Leeswijzer</i>	5
<i>Financieel perspectief 2021-2024</i>	6
2. Programmaplan	10
<i>Programma 1: Dienstverlening en bestuur</i>	11
<i>Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren</i>	18
<i>Programma 3: Samen leven en participeren</i>	31
3. Paragrafen	48
<i>Paragraaf lokale heffingen</i>	49
<i>Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	55
<i>Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen</i>	65
<i>Paragraaf financiering</i>	69
<i>Paragraaf bedrijfsvoering</i>	72
<i>Paragraaf verbonden partijen</i>	75
<i>Paragraaf grondbeleid</i>	83
4. Financiële begroting	89
<i>Recapitulatie baten en lasten</i>	90
<i>Uitgangspunten</i>	90
<i>Overzicht incidentele baten en lasten</i>	91
<i>Overzicht structurele mutaties reserves</i>	94
<i>Overzicht en toelichting reserves</i>	95
<i>Overzicht en toelichting voorzieningen</i>	98
<i>Geprognosticeerde balans</i>	100
Bijlagen	101
<i>Investeringsplanning 2021-2024</i>	102
<i>Specificatie baten en lasten per taakveld 2021-2024</i>	103
<i>Portefeuilleverdeling college</i>	104

1. Algemeen

Aanbieding programmabegroting 2021

We leven in bijzondere tijden. De coronacrisis heeft gevolgen en de impact op de toekomst is op dit moment niet te voorspellen. Juist in dergelijke onzekere tijden is het belangrijk om rust te bewaren en te zorgen voor plannen die houvast bieden. Dat geldt ook voor onze gemeente.

In de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024 hebben wij, daar waar nodig en mogelijk, rekening gehouden met de effecten van de coronacrisis op onze gemeente. De plannen in het coalitieakkoord 'Samen kernachtig sterk' blijven de basis voor deze begroting.

De begroting 2021 is duurzaam in evenwicht en geeft de gemeenteraad, ook in deze onzekere tijden, ruimte voor nieuwe beleidskeuzes. De reservepositie van Heeze-Leende is goed. Het weerstandsvermogen is uitstekend. Ruimte om eventuele incidentele risico's op te kunnen vangen is aanwezig.

In goede samenwerking met uw raad, de ambtelijke organisatie en via regionale samenwerking hebben wij de overtuiging dat Heeze-Leende erin blijft slagen om de beoogde doelen en resultaten te bereiken.

Het college van burgemeester en wethouders

Leeswijzer

In het programmaplan is aangegeven wat de gemeente Heeze-Leende wil bereiken door het benoemen van de missie, de hoofddoelstellingen en de beantwoording van de vragen 'wat willen we bereiken?' en 'wat gaat we daarvoor doen?'. Er zijn drie programma's. Per programma zijn de (verplichte) beleidsindicatoren, prestatie-indicatoren en verbonden partijen opgenomen. De programma's zijn evenals in voorgaande jaren verdeeld over producten. Uiteraard wordt aangegeven wat de kosten en opbrengsten zijn van de producten binnen de programma's.

De per programma te realiseren doelen zijn in deze programmabegroting zo concreet mogelijk beschreven. Binnen de programma's zijn hierdoor inhoudelijke kaders helder en duidelijk.

De programmabegroting bestaat uit vier hoofdstukken:

1. Algemeen

In het hoofdstuk 'algemeen' is naast de aanbieding van de programmabegroting een toelichting op de financiële hoofdlijnen van de programmabegroting opgenomen. Afwijkingen ten opzichte van het meerjarenperspectief in de door uw raad vastgestelde begroting 2020 worden toegelicht.

2. Programmaplan

In het programmaplan zijn de programma's beschreven. Het omvat de inhoudelijke keuzes om de ambities te realiseren.

Onder programma *Dienstverlening en bestuur* is tevens de verplichte informatie met betrekking tot de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien opgenomen.

3. Paragrafen

Hier wordt ingegaan op de verplichte paragrafen met betrekking tot lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

4. Financiële begroting

In het hoofdstuk *Financiële begroting* wordt een recapitulatie van de begroting weergegeven. De informatie over de gehanteerde uitgangspunten, de incidentele baten en lasten, reserves en voorzieningen alsmede de geprognosticeerde balans vormen het sluitstuk van deze begroting.

Ook bevat de programmabegroting drie bijlagen:

- Investeringsplanning
- Specificatie baten en lasten per taakveld
- Portefeuilleverdeling college

Financieel perspectief 2021-2024

Het financieel perspectief start met het begrotingssaldo zoals dat in de programmabegroting 2020-2023 was opgenomen. Zoals we bij de aanbidding van deze begroting hebben aangegeven, leven we in bijzondere tijden. Ook het begrotingsproces 2021 is als gevolg van de coronacrisis anders verlopen. De onzekerheden waarmee we in het voorjaar werd geconfronteerd, gaven aanleiding om keuzes met gevolgen voor de begroting 2021 uit te stellen. Het college heeft uw raad in juni 2021 middels een kaderbrief 2021 geïnformeerd over de ontwikkelingen waarmee in de begroting 2021 rekening zou moeten worden gehouden. Met deze ontwikkelingen is bij het opstellen van deze begroting rekening gehouden. Verder zijn de wensen met betrekking tot nieuw beleid verwerkt in deze begroting en is rekening gehouden met in 2020 geconstateerde afwijkingen met een structureel karakter. De effecten van de septembercirculaire 2020 waren bij het opstellen van deze begroting nog niet in beeld en worden in de vorm van een addendum bij deze begroting aangereikt.

In het volgende overzicht is de ontwikkeling van het begrotingssaldo weergegeven. De belangrijkste wijzigingen zijn afzonderlijk vermeld en toegelicht. In het programmaplan is per programma het verloop van het begrotingssaldo alsmede een toelichting op de mutaties opgenomen.

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Saldo begroting 2020	-140	V	-248	V	-267	V	-267	V
Effect raadsbesluiten na vaststellen begroting 2020	20	N	21	N	22	N	22	N
Autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen	123	N	-159	V	62	N	-88	V
Saldo na verwerking autonome ontwikkelingen, technische bijstellingen en raadsbesluiten	3	N	-386	V	-183	V	-333	V
<i>Programma 1 Dienstverlening en bestuur</i>								
Incidentele bijdrage GRSA2	169	N	0	-	0	-	0	-
Éénmalig vervallen compensatie stijging WOZ-waarden	-121	V	-121	V	-121	V	-121	V
Inzetten niet-geoordeelde IBP-middelen	-262	V	-562	V	-862	V	-862	V
Inzet algemene reserve	-179	V	0	-	0	-	0	-
Overige mutaties programma 1	56	N	56	N	56	N	56	N
<i>Programma 2 Wonen, bedrijven en recreëren</i>								
Opstellen visie warmtetransitie	74	N	0	-	0	-	0	-
Personele uitbreiding milieu en duurzaamheid	74	N	74	N	74	N	74	N
Budget voor onderzoek verkeerssituatie De Poortmannen/Somerenseweg	-50	V	-50	V	-50	V	-50	V
Bijdrage ODZOB	50	N	50	N	50	N	50	N
Inzet algemene reserve	-400	V	0	-	0	-	0	-
Overige mutaties programma 2	146	N	87	N	57	N	57	N
<i>Programma 3 Samen leven en participeren</i>								
Bijstelling budgetten jeugd	164	N	164	N	164	N	164	N
Bijstelling budgetten maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	380	N	380	N	380	N	380	N
Huisvesting De Berkenschutse	0	-	0	-	167	N	167	N
Strategische visie Lambrek e.o.	0	-	126	N	124	N	123	N
Exploitatie dorps huis MFA Leende: inzet kwartiermaker	86	N	66	N	56	N	6	N
Bijstelling sociaal domein	-332	V	-332	V	-332	V	-332	V
Overige mutaties programma 3	142	N	173	N	149	N	149	N
Saldo begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024	0	-	-275	V	-271	V	-472	V

Effect raadsbesluiten na vaststellen begroting 2020

De nieuwe rechtspositieregelingen voor raads- en commissieleden die eind 2019 zijn vastgesteld leiden tot hogere lasten. Het merendeel van die hogere lasten wordt veroorzaakt door het uitbetalen van een vergoeding voor het treffen van een voorziening ten behoeve van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. In het huidige Rechtspositiebesluit is het aan de individuele raadsleden zelf om deze voorzieningen te treffen.

Autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen

De technische uitgangspunten zoals de toe te passen indexeringen en rekenrente worden jaarlijks geactualiseerd. De effecten van de circulaire gemeentefonds (basis voor de bepaling van de algemene uitkering) zijn verwerkt in

deze begroting. Verder zijn de plannings met betrekking tot investeringen, dotaties en onttrekkingen aan reserves en voorzieningen e.d. geactualiseerd. Dit leidt tot een bijstelling van het begrotingssaldo.

Autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Indexering jaarschijf 2024	-	-	-	-	-	-	308	N
Indexering personeel	147	N	143	N	165	N	184	N
Circulaires gemeentefonds	-355	V	-596	V	-525	V	-1.027	V
Additionele lasten GRSA2 o.b.v. begroting 2021	74	N	76	N	119	N	196	N
Niet meer toerekenen overhead aan grondbank De Bulders	128	N	128	N	128	N	128	N
Combinatiefunctionaris sport en cultuur baten dubbel begroot	74	N	74	N	74	N	74	N
Overige technische bijstellingen	55	N	16	N	101	N	49	N
Totaal autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen	123	N	-159	V	62	N	-88	N

Prijsindexering

Volgens het Centraal Planbureau daalt de inflatie in 2020 naar 1,3% (info uit MEV 2020). In de meicirculaire 2020 houdt het Rijk rekening met een indexering van de prijs overheidsconsumptie, netto materieel van 1,7% in 2021 en 1,5% in de jaren daarna. In deze begroting is gezien deze verwachtingen evenals in de begroting 2020 rekening gehouden met een algemene prijsindex van 1,5% bij de inkoop van goederen en diensten.

Rekenrente

De rekenrente heeft betrekking op de aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden (exploitatie) toe te rekenen rente. Deze rente is berekend op 1,1%. Gelet op de ontwikkeling van de liquiditeitspositie zullen nieuwe geldleningen worden aangetrokken. Met de rentelasten voortkomende uit die geldleningen is rekening gehouden. In de paragraaf financiering wordt het rente- en financieringsbeleid nader toegelicht.

Loonstijging

In de begroting 2020 is uitgegaan van een gemiddelde indexering van 2,5%. Na het opmaken van de begroting 2020 is overeenstemming bereikt over de cao voor gemeentemedewerkers. In die cao is een loonsverhoging opgenomen van in totaal 6,25%, door te voeren in vier stappen over een periode van 2 jaar. Met die cao afspraken is in deze begroting rekening gehouden.

Circulaires gemeentefonds

Na het opstellen van de begroting 2020 heeft het Rijk een aantal circulaire uitgebracht. Met name de meicirculaire 2020 heeft een aanzienlijk effect op de meerjarenraming. De uit de meicirculaire 2020 voortkomende positieve bijstelling van de algemene uitkering wordt voornamelijk veroorzaakt door bijstellingen van het accres (gebaseerd op de ontwikkeling van de rijksuitgaven) en de aanpassing van de uitkeringsfactor als gevolg landelijke actualisatie van ramingen van volumina van de verdeelmaatstaven. Met betrekking tot het accres is overigens door het Rijk bepaald dat de hogere uitgaven van het Rijk in verband met de coronacrisis niet doorwerken in de normeringssystematiek en daarom niet leiden tot een effect op het accres.

De septembercirculaire 2020 is nog niet verwerkt in deze begroting. Het effect van deze circulaire op de begroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024 zal middels een addendum met uw raad worden gedeeld.

Additionele lasten GRSA2 o.b.v. begroting 2021

Bij het opstellen van de begroting 2021 van GRSA2 is geconstateerd dat de verdeling van de kosten ICT naar de gemeenten niet juist is verwerkt. Bij ICT dient namelijk voor de gemeente specifieke ICT geen verdeelsleutel te worden gehanteerd, terwijl dat in de begroting 2020 van de GRSA2 per abuis wel is gebeurd. Hierdoor is de bijdrage van de gemeente Heeze-Leende aan de GRSA2 over 2020 (en de jaren daarna) te laag berekend.

Niet meer toerekenen overhead aan grondbank De Bulders

In verband met de volledige overdracht van de grond aan De Bulders in 2020 vervalt de (begrote) toerekening van overhead aan de grond De Bulders.

Combinatiefunctionaris sport en cultuur baten dubbel begroot

De middelen die het Rijk beschikbaar stelt voor de combinatiefunctionaris waren in de begroting zowel op het product onderwijs als onder de algemene dekkingsmiddelen verwerkt.

De overige mutaties worden hierna kort toegelicht. Een meer uitgebreide toelichting per programma treft u aan in het programmaplan.

Mutaties programma 1 Dienstverlening en bestuur

Incidentele extra bijdrage aan GRSA2

In de kaderbrief 2021 van de GRSA2 zijn de verwachte ontwikkelingen bij de GRSA2 en de gevolgen van ontwikkelingen bij de A2-gemeenten in beeld gebracht. In 2020 wordt door de GRSA2 gewerkt aan een herziene fijnstructuur als basis voor formatie en budgetten vanaf 2022. Het bestuur van de GRSA2 heeft besloten de taakstelling voor 2021 (€ 295.000) niet toe te passen in de begroting 2021. Dit om een verdere verlaging van de formatie en daardoor het niet kunnen leveren van een kwalitatieve adequate bedrijfsvoering dienstverlening te voorkomen. Hierdoor ontstaat meer tijd om verder te ontwikkelen.

Éénmalig vervallen compensatie stijging WOZ-waarden

In voorgaande jaren werd bij de bepaling van de tarieven voor de onroerendezaakbelasting (OZB) uitgegaan van een inflatiecorrectie die werd toegepast op de OZB-baten (WOZ-waarde maal OZB-tarief). De gemeente hield dus rekening met een verhoging van de OZB-last die maximaal gelijk was aan de inflatiecorrectie. Waardestijgingen werden gecompenseerd waardoor het OZB-tarief voor woningen zelfs daalde.

In 2021 wordt éénmalig niet overgegaan tot compensatie van de waardestijging van woningen en niet-woningen (waarde peildatum 1-1-2020). Dit betekent dat de OZB-tarieven worden verhoogd met de inflatiecorrectie (1,5%). Uitgaande van een waardestijging van 5,5% bij woningen en 0,8% bij niet-woningen leidt deze eenmalige ingreep tot structureel hogere baten.

Inzetten niet-geormerkte IBP-middelen

Voor diverse van de in het Interbestuurlijk Programma (IBP) benoemde maatschappelijke opgaven zijn in onze reguliere begroting al middelen vrijgemaakt. Het resterende IBP-budget wordt voor de komende jaren volledig ingezet.

Inzet algemene reserve

Na verwerken van de mutaties op de programma's, de autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen resteert in 2021 een negatief begrotingssaldo. Omdat de meerjarenraming na verwerking van alle mutaties een positief saldo vertoont, is sprake van een structureel sluitende begroting. In het begrotingsjaar 2021 onttrekken we ter dekking van het tekort in totaal € 579.000 uit de algemene reserve¹.

Mutaties programma 2 Wonen, bedrijven en recreëren

Opstellen visie warmtetransitie

Teneinde de landelijke doelstellingen met betrekking tot de CO2 reductie te realiseren, moeten gemeenten voor eind 2021 een warmtetransitievisie opstellen en deze aansluitend uitvoeren. In die warmtetransitievisie wordt beschreven hoe en wanneer alle woonwijken aardgasloos worden gemaakt voor 2050. Mogelijke warmtebronnen en verschillende opties om van aardgas af te gaan worden in beeld gebracht. Daarnaast zal gesproken worden met stakeholders, voornamelijk woningeigenaren.

Personele uitbreiding milieu en duurzaamheid

Op het gebied van milieu en duurzaamheid spelen verschillende grote ontwikkelingen zoals energietransitie, biodiversiteit en klimaatadaptatie, transitie van het landelijk gebied waaronder transitie veehouderijen en omgevingswet. Deze onderwerpen raken vele beleidsterreinen en afstemming is daarom van groot belang. Het ontbreekt op dit moment aan capaciteit voor de uitvoering van de plannen die zijn gemaakt voor de energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteit en het oppakken en uitvoeren van de transitie veehouderijen.

Budget voor onderzoek verkeerssituatie De Poortmannen/Somerenseweg

De in de begroting structureel opgenomen budgetten voor de uitvoering van onderzoeken naar de verkeerssituatie De Poortmannen/Somerenseweg kunnen vervallen.

Bijdrage ODZOB

We verwachten de komende jaren naar aanleiding van de aanstaande transitie veehouderij een toename van het aantal aanvragen asbestverwijdering en welstandsadvisering. We houden daarom rekening met een stijging van de bijdrage aan ODZOB.

Mutaties programma 3 Samen leven en participeren

Bijstelling budgetten jeugd

Op basis van de Jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van kwalitatief passende en voldoende jeugdhulp. Om hier uitvoering aan te geven werken we met 9 andere gemeenten samen binnen inkoopregio Eindhoven. De contracten voor jeugdhulp liepen per 31 december 2020 af. De coronacrisis en de maatregelen die het Rijk hierop heeft genomen, hebben effect op de aanbestedingsprocedures bij de zorgaanbieders. Daarom is binnen de inkoopregio besloten om de aanbestedingsprocedures met een jaar uit te stellen. Dit betekent dat de huidige contracten met de zorgaanbieders verlengd moeten worden voor 2021. Om een inschatting te maken van

¹ In 2020 is een niet begrote bate gerealiseerd van € 400.000 door de verkoop van pachtgronden aan de provincie. Aan uw raad wordt voorgesteld deze incidentele bate in 2020 te reserveren (storting in de algemene reserve). In 2021 wordt dit bedrag (als onderdeel van de voorgestelde onttrekking aan de algemene reserve) aangewend ter dekking van het begrote tekort in 2021.

de kosten voor 2021 is een doorrekening gemaakt. Op basis van die doorrekening en vanwege de toename in complexiteit van zorgvragen en daarmee duurdere zorgkosten, stijgen de uitgaven voor de regionaal ingekochte jeugdzorg.

Bijstelling budgetten maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Bij de maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zien we dat de maatwerkvoorzieningen duurder worden door de benodigde jaarlijkse indexatie, inkooptrajecten die leiden tot nieuwe (markconforme) tarieven en cao-ontwikkelingen. Ten behoeve van deze begroting is op basis van het huidige aantal cliënten (indicaties) gekeken naar de effecten van de prijsontwikkeling. Die leiden bij de onderdelen begeleiding, hulp bij huishouden, woningaanpassingen, vervoer en hulpmiddelen tot een toename van de kosten. Daarbij hebben we ook te maken met de effecten van de vergrijzing en de invoering van het abonnementstarief. Die leiden tot een toename van het aantal inwoners waaraan zorg wordt verleend.

Huisvesting De Berkenschutse

Er is een Strategisch Huisvestingsplan voor de Berkenschutse opgesteld. Uit het onderzoek blijkt dat een groot deel van de oudbouw van de Berkenschutse tegen het eind van haar levensduur loopt. De huisvestingsambities van de Berkenschutse om de oudbouw te slopen en hiervoor in de plaats een nieuwe school te bouwen waarin rekening gehouden wordt met de wens om kleine klassen, brede gangen, extra duurzaamheidsmaatregelen en extra voorzieningen, is (mede gezien de huidige boekwaarde) echter te ambitieus. Daarom is deze ambitie voorlopig geparkeerd en is naar een andere variant gezocht waarin een deel van de oudbouw gerenoveerd wordt en een deel nieuw gebouwd wordt. Uit een eerste indicatie komt naar voren dat de gemeentelijke kapitaallasten in deze variant vanaf 2023 met € 167.000 toe zullen nemen. Daarbij gaan we uit van een investering van circa € 6,8 miljoen.

Strategische visie Lambrek e.o.

Kempinhaeghe is met een vastgoedvisie bezig met overlap en combinatiemogelijkheden met het sportpark Lambrek. Het gaat om buitensporten, binnensporten, onderwijs en een ontsluiting naar de A2 en de Somerenseweg over het terrein van Kempinhaeghe. Dit biedt kansen voor het doorontwikkelen van het sportpark Lambrek tot één sportvoorziening waar zowel de bewoners van Kempinhaeghe (overdag) als de inwoners van Heeze (doorgaans 's avonds) gebruik kunnen maken. Die met een goede veilige weg ontsloten wordt en voldoende parkeergelegenheden kent. Samen met de genoemde partners wordt er gewerkt aan één strategische toekomstbestendige visie, waarin de bestaande knelpunten en de toekomstige mogelijkheden worden neergezet.

Exploitatie dorpshuis MFA Leende: inzet kwartiermaker

We willen het nieuwe stichtingsbestuur van de MFA Leende de mogelijkheid bieden om de exploitatie te voeren conform een variant waarbij sprake is van een ondernemend stichtingsbestuur inclusief de inzet van een kwartiermaker. Voor deze variant is in de periode 2021 t/m 2024 in totaal € 214.000 (impuls)budget nodig.

Bijstelling sociaal domein

De ontwikkeling van de uitgaven in het sociaal domein gaf aanleiding om in beeld te brengen op welke onderdelen bijstellingen mogelijk zijn. Daarbij is gekozen voor bijstellingen die op relatief korte termijn te realiseren zijn en is breder gekeken dan alleen de budgetten voor jeugd en Wmo. Zo verlagen we onder meer de uitvoeringsbudgetten voor de inzet van de combinatiefunctionarissen voor sport, onderwijs en muziek. We gaan onderzoeken op welke wijze we de inzet van combinatiefunctionarissen gaan vormgeven en welke rol wij daar als gemeente in hebben. We willen binnen de huisartsenposten een praktijkondersteuner GGZ jeugd inzetten om daarmee sneller adequate zorg aan jeugdigen te bieden en de inzet van dure maatwerkvoorzieningen te beperken. We treffen maatregelen om ondanks de vergrijzing de Wmo betaalbaar te houden. Daarbij zetten we in op aanscherping van het beleid inzake verstrekking van maatwerkvoorzieningen zoals hulp bij huishouden, collectief vervoer, woningaanpassingen en hulpmiddelen. Om hulpvragen vroegtijdig te signaleren, eenzaamheid te bestrijden en meedoen te stimuleren en daarmee dure zorg en ondersteuning op termijn te beperken, kiezen we voor continuering van de inzet van de sociaal makelaar en de welzijnsconsulent.

Een volledig overzicht van de bijstellingen voorzien van een toelichting treft u aan bij de toelichting op het verloop van het begrotingssaldo onder programma 3 Samen leven en participeren.

2. Programmaplan

Programma 1: Dienstverlening en bestuur

Missie

We zijn onze inwoners goed van dienst. Door inwoners en bedrijven vroeg in het traject mee te nemen vergroten we het draagvlak, verwerken we feedback, geven we duidelijkheid en voorkomen we verrassingen. De proactieve houding van de gemeente is hierin cruciaal. Daar waar mogelijk zetten we in onze dienstverlening nét dat stapje extra.

Bestuurlijke en regionale samenwerking en de samenwerking met inwoners, instellingen en bedrijven vormt de basis voor de uitvoering van ons beleid. Dit is een belangrijke pijler van onze bestuurskracht, waardoor we goed in staat zijn om te voldoen aan de opgaves waar de gemeente voor staat. We hebben een eigen identiteit en zijn zelfstandig. Dit klinkt door in onze stem in de samenwerkingsverbanden die we aan zijn gegaan of nog aan zullen gaan.

Door voldoende preventieve maatregelen en een adequate handhaving, zijn we een veilige gemeente. Ook het gemeentebestuur kan op een veilige en integere wijze zijn functie uitoefenen. We werken samen met diverse veiligheidspartners en onze inwoners en we hebben daarbij zowel oog voor objectieve (cijfers) als subjectieve (gevoelsmatige) veiligheid.

De gemeente voert een zo efficiënt mogelijk financieel beleid. Financiële voordelen zetten we in voor de gemeenschap. We zoeken actief naar cofinanciering bij de financiering van de plannen en projecten.

Hoofddoelstellingen (ambities voor deze bestuursperiode)

- (Sub-) regionale samenwerking met als doel verbetering van de kwaliteit, beperking van de risico's, beperking van kwetsbaarheden en financieel rendement.
- Verder doorontwikkelen van overheidsparticipatie, openstaan voor initiatieven van burgers.
- We zijn transparant in wat we doen: proactieve, volledige en transparante informatieverstrekking via klassieke en moderne media.
- Op niveau houden en zo mogelijk verder verbeteren van de veiligheid.
- Tegen gaan van ondermijning in het lokale bestuur.
- Financieel gezond en verantwoord beleid.
- Beperken lastenverhoging voor inwoners en bedrijven.
- Moderne en eigentijdse dienstverlening.

Producten

Het programma *Dienstverlening en bestuur* omvat de volgende producten:

Product
1.1 Bestuur
1.2 Samenwerking
1.3 Openbare orde en veiligheid
1.4 Burgerzaken
1.5 Algemene dekkingsmiddelen
1.6 Overhead
1.7 Overige baten en lasten
1.8 Vennootschapsbelasting

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
1.1 Bestuur	
Een integer en transparant bestuur dat rekenschap aflegt over de totstandkoming en uitvoering van het beleid en de raad voldoende faciliteert om zijn kaderstellende en controlerende rol goed uit te voeren.	<p>Voor belangrijke onderwerpen kan de raad raadswerkgroepen inrichten. Die werkgroepen ontvangen ambtelijke ondersteuning.</p> <p>Het college heeft naast de reguliere vergaderingen een of twee keer per jaar een heidag waarin steeds andere thema's worden uitgediept.</p>
Meer vraaggericht, resultaatgericht, klantgericht, integraal en kostenbewust werken.	<p>Doorontwikkeling van onze dienstverlening:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdiepen en verbreden managementrapportages; • Verbetering processen (o.a. generieke processen op A2 niveau); • Meten klanttevredenheid (uitvoering gerichte klanttevredenheidsonderzoeken).
Initiatieven worden in eerste instantie door de inwoners zelf genomen. Inwoners voelen zich verantwoordelijk voor de leefbaarheid, sociale samenhang en veiligheid van hun eigen buurt/wijk.	<p>Faciliteren van de dorpsraden als klankbord van de gemeenschap (jaarlijks organisatiebudget).</p> <p>Voortzetting bestuurlijk en ambtelijk aanspreekpunt voor de dorpsraden met periodiek overleg.</p> <p>De dorpsraden zijn klankbord van de gemeenschap en de gemeente. Dit wordt in overleg met hen vormgegeven waarbij maatwerk per dorpsraad mogelijk is.</p> <p>Sinds 2019 kent Heeze-Leende een burgerbudget, bedoeld om initiatieven te ondersteunen. Dit wordt in 2021 gecontinueerd.</p>
Moderne en eigentijdse dienstverlening, zoveel mogelijk digitaal.	<p>Inzet klanttevredenheidsonderzoek.</p> <p>Uitbreiding van prestatie-indicatoren ten behoeve van verbetering dienstverlening.</p> <p>Samen met de klant bestaande integrale processen verbeteren.</p>
1.2 Samenwerking	
Versterken sturing op samenwerking.	<p>Wat de samenwerking in A2 verband betreft heeft de gemeenteraad in 2020 de rol van opdrachtgever in het proces om de 'Stip op de Horizon' te bepalen op zich genomen. De ambtelijke organisatie verzorgt, op verzoek van de gemeenteraad, ondersteuning en advisering.</p>
1.3 Openbare orde en veiligheid	
De waardering van de subjectieve veiligheid (veiligheidsbeleving) door de inwoners van onze gemeente en de objectieve veiligheid (cijfers) minimaal op hetzelfde niveau houden.	<p>Uitvoeren uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voortzetting deelname aan Taskforce Brabant Zeeland en participeren in het Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC) als partner in de strijd tegen ondermijnen en georganiseerde criminaliteit. Zorgdragen voor prioritering van bestaande ondermijningsbeelden binnen het RIEC. • Woninginbraken aanpakken door o.a. algemene preventieadviezen en het versturen van besmettingsbrieven (informatie aan buurtbewoners n.a.v. woninginbraak). • Terugdringen van drugsgelateerde overlast door het sluiten van panden (Wet Damocles).

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	<ul style="list-style-type: none"> • Voorkomen misbruik overheidsvoorzieningen door integriteitsonderzoek (Wet Bibob). • Overleg met politie, Openbaar Ministerie en andere externe partners over inzet op high impact crimes waaronder overvallen, woninginbraken e.d. Structurele aandacht voor zichtbaarheid politie in de dorpen. De inzet van het intergemeentelijk Dommelstroom Interventie Team (DIT). De kern van een DIT is gericht op bestuurlijke interventie, vanuit de VTH taken met het accent op toezicht, handhaving maar ook op de aanpak van ondermijning en georganiseerde criminaliteit.
1.4 Burgerzaken	
Kwalitatief hoogwaardige en betrouwbare gegevens (voldoen aan de landelijke kwaliteitseisen).	Uitvoering structurele consistentiecontroles vanuit de kwaliteitsmonitor.
Verkiezingen Tweede kamer	De verkiezingen voor de Tweede Kamer succesvol organiseren met in achtname van de richtlijnen RIVM.
1.5 Algemene dekkingsmiddelen	
Financieel gezonde gemeente.	Beperken financieringslasten door onder meer maximaal gebruik van financieringsmiddelen met een korte termijn. Bewaking financiële risico's door toepassing van en sturen op ratio's, kaders en een periodieke financiële rapportage. Daarnaast maximaal grip krijgen op risico's door deze expliciet uit te werken.
Aanvaardbare lastendruk voor burgers en bedrijven waarbij we een goed voorzieningenniveau kunnen bieden.	Toepassing van kostendekkende tarieven voor afvalstoffenheffing, reinigingsrechten en rioolheffing. Beperking stijging onroerendezaakbelasting.
1.6 Overhead	
Veiligheid van gegevens, invoering Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).	Inzet en begeleiding van de ambtelijke organisatie bij het in beeld brengen van privacyrisico's bij de gemeentelijke producten en daar waar nodig processen aanpassen of herschrijven.

Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente

Verbonden partij	Speerpunt/taak
Metropoolregio Eindhoven (MRE)	Samenwerking regio Eindhoven op het gebied van economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied.
Gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2)	Bedrijfsvoering (administratie, financiën, informatiemanagement, facilitaire zaken, personeel en organisatie, inkoop, communicatie, juridische zaken en bestuurs- en managementondersteuning).
Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost (VRBZO)	Veiligheid (crisisbeheersing, regionale brandweer en ambulancevoorziening, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen en gemeenschappelijke meldkamer).

Voor nadere informatie over de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf *Verbonden partijen*.

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Eenheid	Heeze-Leende			Nederland
		Realisatie	Begroting		
		2019	2020	2021	
1.3 Openbare orde en veiligheid					
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,3	0,3	0,3	2,2 (2018)
Diefstallen uit woningen	Aantal per 1.000 inwoners	1,7	1,9	1,9	2,5 (2018)
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,2	2,2	2,2	4,8 (2018)
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	3,1	3,2	3,2	5,8 (2018)
1.5 Algemene dekkingsmiddelen					
Gemiddelde woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	783	797	825	700 (2020)
Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	921	940	974	773 (2020)
Gemiddelde WOZ-waarde woningen *	x € 1.000	339	349	368	248 (2019)
1.6 Overhead					
Formatie	Fte per 1.000 inwoners **	4,5	4,6	4,6	
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners **	4,1	4,4	4,3	
Apparaatskosten	Kosten per inwoner in Euro's	686	685	713	
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	19%	9%	11%	
Overhead	% van totale lasten	13%	17%	17%	

* WOZ: Wet waardering onroerende zaken

** Fte: fulltime-equivalent (voltijd werknemer)

Investerings (projecten)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaar	Bedrag	Kapitaallasten			
			Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Gemeentehuis	2021	709	-	54	54	54
Gemeentehuis	2024	53	-	-	-	-
Materieel buitendienst/vervoermiddelen	2021	254	-	28	28	28
Materieel buitendienst/vervoermiddelen	2022	133	-	-	15	15
Materieel buitendienst/vervoermiddelen	2024	99	-	-	-	-
Totaal		1.248	0	82	97	97

Een totaaloverzicht van de te activeren investeringen treft u aan in de bijlage *Investeringsplanning 2021-2024*.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1.1	Bestuur	1.046	1.168	1.221	1.246	1.272	1.299
1.2	Samenwerking	196	198	203	205	208	210
1.3	Openbare orde en veiligheid	1.150	1.297	1.340	1.343	1.356	1.370
1.4	Burgerzaken	529	422	449	455	455	473
1.5	Algemene dekkingsmiddelen	127	1.891	98	75	-2	-26
1.6	Overhead	5.524	6.113	6.203	6.075	6.204	6.375
1.7	Overige baten en lasten	-1	230	30	30	30	31
1.8	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Totaal lasten		8.571	11.319	9.544	9.429	9.523	9.732
1.1	Bestuur	0	0	0	0	0	0
1.2	Samenwerking	0	0	0	0	0	0
1.3	Openbare orde en veiligheid	-58	-93	-104	-105	-107	-106
1.4	Burgerzaken	-345	-184	-178	-164	-167	-169
1.5	Algemene dekkingsmiddelen	-22.327	-25.845	-25.353	-26.056	-26.568	-27.117
1.6	Overhead	-20	-181	-54	-53	-53	-44
1.7	Overige baten en lasten	0	0	0	0	0	0
1.8	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Totaal baten		-22.750	-26.303	-25.689	-26.378	-26.895	-27.436
Saldo baten en lasten programma 1		- 14.179	-14.984	-16.145	-16.949	-17.372	-17.704
Toevoegingen aan reserves		428	65	0	0	65	65
Onttrekkingen aan reserves		-1.525	-186	-211	-52	-61	-59
Saldo mutatie reserves		- 1.097	-121	-211	-52	4	6
Saldo na bestemming programma 1		- 15.276	-15.105	-16.356	-17.001	-17.368	-17.698

Toelichting verloop begrotingssaldo programma 1 Dienstverlening en bestuur

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Saldo begroting 2020	-16.018	V	-16.295	V	-16.427	V	-16.427	V
Autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen	-22	V	-100	V	-36	V	-367	V
Effect raadsbesluiten na vaststellen begroting 2020	20	N	21	N	22	N	22	N
Saldo na verwerking autonome ontwikkelingen en raadsbesluiten	-16.020	N	-16.374	V	-16.441	N	-16.772	V
Incidentele bijdrage GRSA2	169	N	0	-	0	-	0	-
Enmalig vervallen compensatie stijging WOZ-waarden	-121	V	-121	V	-121	V	-121	V
Inzetten niet-geoordeelde IBP-middelen	-262	V	-562	V	-862	V	-862	V
Inzet algemene reserve	-179	V	0	-	0	-	0	-
Bijdrage VRBZO	30	N	30	N	30	N	30	N
Aanstellen basisteamprojectleider	11	N	11	N	11	N	11	N
Overige mutaties programma 1	16	N	15	N	15	N	15	N
Saldo begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024	-16.356	V	-17.001	V	-17.368	V	-17.698	V

De autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen alsmede het effect van raadsbesluiten na het vaststellen van de begroting 2020 zijn reeds bij het financieel perspectief 2021-2024 toegelicht.

Incidentele extra bijdrage aan GRSA2

In de kaderbrief 2021 van de GRSA2 zijn de verwachte ontwikkelingen bij de GRSA2 en de gevolgen van ontwikkelingen bij de A2-gemeenten in beeld gebracht. In 2020 wordt door de GRSA2 gewerkt aan een herziene fijnstructuur als basis voor formatie en budgetten vanaf 2022. Het bestuur van de GRSA2 heeft besloten de taakstelling voor 2021 (€ 295.000) niet toe te passen in de begroting 2021. Dit om een verdere verlaging van de formatie en daardoor het niet kunnen leveren van een kwalitatieve adequate bedrijfsvoering dienstverlening te voorkomen. Hierdoor ontstaat meer tijd om verder te ontwikkelen.

Éénmalig vervallen compensatie stijging WOZ-waarden

In voorgaande jaren werd bij de bepaling van de tarieven voor de onroerendezaakbelasting (OZB) uitgegaan van een inflatiecorrectie die werd toegepast op de OZB-baten (WOZ-waarde maal OZB-tarief). De gemeente hield dus rekening met een verhoging van de OZB-last die maximaal gelijk was aan de inflatiecorrectie. Waardestijgingen werden gecompenseerd waardoor het OZB-tarief voor woningen zelfs daalde.

In 2021 wordt éénmalig niet overgegaan tot compensatie van de waardestijging van woningen en niet-woningen (waarde peildatum 1-1-2020). Dit betekent dat de OZB-tarieven worden verhoogd met de inflatiecorrectie (1,5%). Uitgaande van een waardestijging van 5,5% bij woningen en 0,8% bij niet-woningen leidt deze eenmalige ingreep tot structureel hogere baten.

Inzetten niet-geormerkte IBP middelen

Voor diverse van de in het IBP benoemde maatschappelijke opgaven zijn in onze reguliere begroting al middelen vrijgemaakt. Het resterende IBP-budget wordt voor de komende jaren volledig ingezet.

Inzetten algemene reserve (waaronder niet begrote baten verkoop pachtgrond 2020)

Na verwerken van de mutaties op de programma's, de autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen resteert in 2021 een negatief begrotingssaldo. Omdat de meerjarenraming na verwerking van alle mutaties een positief saldo vertoont, is sprake van een structureel sluitende begroting. In het begrotingsjaar 2021 onttrekken we ter dekking van het tekort in totaal € 579.000 uit de algemene reserve.

In 2020 is een niet begrote bate gerealiseerd van € 400.000 door de verkoop van pachtgronden aan de provincie. Aan uw raad wordt voorgesteld deze incidentele bate in 2020 te reserveren (storting in de algemene reserve). In 2021 wordt dit bedrag (als onderdeel van de voorgestelde onttrekking aan de algemene reserve) aangewend ter dekking van het begrote tekort in 2021. Dit is verwerkt in programma 2.

Bijdrage Veiligheidsregio Brabant Zuid- Oost (VRBZO)

De bijdrage is bijgesteld op basis van de actuele begroting van VRBZO.

Permanent aanstellen Basisteamprogrammалеider

De aanpak van ondermijning georganiseerde criminaliteit binnen de regio is voortdurend in ontwikkeling. Vanaf 2017 is de rol van het basisteam-plus steeds nadrukkelijker geworden. In het programmaplan aanpak ondermijning Oost-Brabant 2017-2019 is gesteld dat de basisteamdriehoek-plus (het bevoegd gezag over de politie aangevuld met Belastingdienst) functioneert als een integrale stuurploeg ondermijning. Vanuit een breed perspectief in de hele aanpak van de ondermijnende criminaliteit wordt daarbij de taak en rol van de basisteamprogrammалеider (BTPL) als één van de belangrijke spelers in het brede veld gefilterd tot een centrale spil. De BTPL is namelijk opdrachtnemer van het programma ondermijning in de verschillende basisteams. Hij rapporteert aan de Basisteamdriehoek-plus, is aanspreekbaar op acties en resultaten in het basisteam en is 'linking pin' naar het regionale niveau. In 2018 is besloten om de BTPL tijdelijk voor een periode van 2 jaar aan te stellen (2019 en 2020) voor basisteam Dommelstroom. Door de positieve ervaringen in de afgelopen anderhalf jaar is de gedachte om deze functie definitief in te vullen.

Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen (per saldo een bate) zijn in het volgende overzicht gespecificeerd.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	3.602	3.591	3.765	3.820	3.875	3.932
Algemene uitkering	20.076	20.357	21.386	22.043	22.509	23.011
Dividend	76	10	10	10	10	10
Saldo financieringsfunctie	10	-3	94	108	176	190
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Saldo algemene dekkingsmiddelen (baten)	23.764	23.955	25.255	25.981	26.570	27.143

Overhead

Als gevolg van de invoering van de vernieuwing BBV worden de (indirecte) kosten niet meer verdeeld over de programma's en thema's en dient de overhead afzonderlijk te worden verantwoord. Hierdoor wordt direct zichtbaar wat de overhead van de gemeente is. Onder de overhead worden o.a. de salariskosten van indirect personeel, de kosten informatievoorziening en automatisering en overige bedrijfsvoeringskosten opgenomen. Het betreft de kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van primaire processen.

In het volgende overzicht is de opbouw van de overhead opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Kosten GRSA2	3.426	3.311	3.534	3.360	3.436	3.556
Salarissen	954	776	994	1.019	1.071	1.103
Personeel van derden	130	368	269	250	234	237
Overige personeelskosten	355	368	387	342	347	352
Huisvestingskosten	349	423	367	418	421	423
Projecten in A2-verband	94	322	171	171	173	176
Facilitaire kosten	139	133	134	136	138	140
Financieel beheer	57	38	49	49	50	50
Buitendienst materieel en werf	271	279	254	285	289	290
Voorlichtingskosten	44	38	39	39	40	40
Ondersteuning bestuur	1	6	6	6	6	7
Toerekening aan grondexploitatie	-223	0	0	0	0	0
Totaal lasten	5.597	6.062	6.204	6.075	6.205	6.374
Vergoeding eigen personeel	-6	-157	-29	-28	-27	-19
Inkomsten huisvesting	-8	-7	-7	-7	-7	-7
Opbrengsten facilitaire zaken	-27	-18	-18	-18	-18	-18
Totaal baten	-41	-182	-54	-53	-52	-44
Saldo overhead	5.556	5.880	6.150	6.022	6.153	6.330

In de paragraaf *Bedrijfsvoering* lichten we de belangrijkste ontwikkelingen toe.

Vennootschapsbelasting

De gemeenten zijn verplicht om vennootschapsbelasting (Vpb) te betalen over de (fiscale) winst die wordt behaald op activiteiten waarbij de gemeente wordt aangemerkt als overheidsonderneming. De gemeente is alleen overheidsonderneming op het gebied van de grondexploitatie en voor de opbrengst van de verkoop van reststromen afval. Er zijn door de Belastingdienst nog geen definitieve aanslagen opgelegd. De voor 2016 tot en met 2019 door de Belastingdienst opgelegde voorlopige aanslagen en de verminderingen op eerdere opgelegde voorlopige aanslagen zijn in de exploitatie verantwoord. Omdat de omvang van de over 2021 en de daarop volgende jaren eventueel te betalen vennootschapsbelasting op dit moment niet kan worden bepaald, wordt in deze begroting en de meerjarenraming nog geen last opgenomen. In de paragraaf weerstandsvermogen is bij de risico's vanwege de onzekerheid met betrekking tot de omvang van de mogelijk te betalen vennootschapsbelasting het risico vennootschapsbelasting opgenomen en toegelicht.

Onvoorzien

Voor onvoorziene uitgaven wordt jaarlijks een bedrag van € 30.000 in onze begroting opgenomen. Om een beroep te kunnen doen op de post onvoorziene uitgaven moet aan een aantal criteria worden voldaan, te weten:

- *Onvoorzienbaar* ten tijde van de samenstelling van de kaderbrief en/of meerjarenbegroting;
- *Onontkoombaar* op basis van wetgeving, contract of overeenkomst of een zwaarwegende politieke toezegging of belang;
- *Onuitstelbaar* tot een volgend begrotingsjaar.

Inzet van de post onvoorzien kan slechts via afzonderlijke besluitvorming.

Programma 2: Wonen, bedrijven en recreëren

Missie

We willen het karakteristiek landschap van onze gemeente met bos, heide, dorpse aanzichten en gebouwen maximaal behouden en benutten. We willen een aantrekkelijke gemeente zijn om in te wonen, te werken, te verblijven en te recreëren voor inwoners en mensen van buiten. Ontwikkelingsplannen worden hierop getoetst en eventueel aangepast.

We vinden leefbare kernen in onze gemeente belangrijk. Het moet 'fijn wonen' zijn met voldoende voorzieningen in Heeze-Leende voor alle doelgroepen. Bedrijven ondersteunen met aandacht voor veiligheid en leefbaarheid.

Het klimaat eist dat we aan de slag gaan met duurzaamheid. Wij dragen daaraan bij door initiatieven te ondersteunen en aan te dragen en werken samen met de regio.

Een vitale economie zorgt voor een vitale gemeenschap. Bedrijvigheid en recreatie zorgen voor werkgelegenheid, inkomsten en levendige dorpskernen.

Hoofddoelstellingen (ambities voor deze bestuursperiode)

- Duurzame nieuwbouw en verduurzaming bestaande gebouwen.
- Bijdragen aan de energietransitie en verduurzaming.
- Woningvoorraad afstemmen op behoefte.
- Aanpak (sluip)verkeer in al onze kernen.
- Inrichten ruimte voor voetgangers en fietsers.
- Aanpak (parkeer)problemen bedrijventerreinen.
- Niveau groen in kernen en buitengebied verhogen.
- Opstellen/uitwerken centrumvisie voor alle kernen.

Producten

Het programma *Wonen, bedrijven en recreëren* omvat de volgende producten:

Product	
2.1	Wonen en bouwen
2.2	Openbare ruimte
2.3	Ruimtelijke ordening
2.4	Milieu
2.5	Afval
2.6	Water
2.7	Economische zaken
2.8	Recreatie en toerisme

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
2.1 Wonen en bouwen	
Een passend woningaanbod voor onze inwoners en nieuwkomers.	<p>Het uitvoeren van de maatregelen genoemd in de woonvisie.</p> <p>(Jaar)afspraken maken met woningcorporaties en bewonersorganisaties (cf. woningwet).</p> <p>Het verstrekken van starters- en blijversleningen.</p> <p>Gereedkomen van ca. 66 woningen (= schatting) waarvan 12 sociale koopwoningen in 2021.</p>
Het proces van de omgevingsvergunningen verder verbeteren en vereenvoudigen.	Het proces van de omgevingsvergunningen optimaliseren door digitalisering van het proces en van de oude, papieren vergunningen.
2.2. Openbare ruimte	
Vergroten verkeersveiligheid en verbeteren bereikbaarheid en leefbaarheid van de kernen.	<ul style="list-style-type: none"> • Het uitvoeren van verkeersonderzoeken in het kader van de bereikbaarheidsagenda, onderliggend wegennet, fiets en OV langs de A2 en Centrale As. • Ter onderbouwing van o.a. verkeersonderzoeken worden jaarlijks op doorgaande wegen van de gemeente Heeze-Leende ongeveer 25 verkeersmetingen uitgevoerd. <p>In samenwerking met vervoerders wordt beoordeeld of het openbaar vervoer nog goed aansluit bij de praktijk binnen de gemeente Heeze-Leende, waaronder op NS station Heeze.</p> <p>Het uitvoeren van het project 'Flankerende maatregelen randweg De Bulders' in Heeze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het voorbereiden en uitvoeren van de optimalisatie rotonde Geldropsweg. • Het voorbereiden tot uitvoeren van de Leenderweg. • Het voorbereiden op het uitvoeren van de Bereikbaarheidsagenda in relatie met mobiliteitsvisie subregio zuid. • Voorbereiden van kansrijke regio brede projecten in de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant voor het mogelijk aanvragen van subsidie. • Het in gebruik nemen van de sluipwerende maatregelen langs de A2 en op basis van monitoring uitvoeren van aanvullende maatregelen in het buitengebied van Leende en Leenderstrijp (fase 1) <p>In het kader van Samen mee naar de A2: Het uitvoeren van verkeersmaatregelen in de kern van Sterksel en de nieuwe weg en aansluiting nabij de A2.</p> <p>Het verharderen van de Kloosterlaan: afronden van de voorbereiding tot uitvoeren.</p> <p>Het uitvoeren van het mobiliteitsplan buitenwegen. In samenwerking met platform A2 bepalen welke no-regret maatregelen in fase II worden uitgevoerd om sluipverkeer te weren.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	<p>Het uitvoeren van preventieve mensgerichte maatregelen (vergroten kennis, beïnvloeding houding, intentie en gedrag verkeersdeelnemers) in samenwerking met VVN Heeze-Leende. Het coördineren van Brabants Veiligheids Label (BVL) op 7 basisscholen en verkeerseducatie op kinderdagverblijven.</p> <p>Uitvoering fietsplan: voorbereiden en uitvoeren optimalisatie fietsverbinding Sandermannen tussen de Muggenberg en Belslijntje.</p>
<p>Op peil houden en daar waar nodig verhogen kwaliteit openbare ruimte.</p>	<p>Het uitvoeren onderhoud aan wegen, civiele kunstwerken en verlichting op basis van actuele plannen.</p> <p><i>Wegen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Op basis van de inspectiegegevens de onderhoudsmaatregelen bepalen en uitvoeren. • Organiseren van het opstellen van de lijst van kleine ergernissen met belangengroepen en de maatregelen uitvoeren. • Actualiseren beheer- en beleidsplan wegen 2017-2021. • Het vervangen van de rijbaan Somerenseweg tussen kom Heeze en Vlaamseweg. <p><i>Civiele kunstwerken:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Diverse onderhoudswerkzaamheden en een vervanging uitvoeren aan en van bruggen op basis van het in 2019 geactualiseerde onderhoudsprogramma. <p><i>Verlichting</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aan de hand van de inventarisatie gegevens (LiteWeb) vervangen en verduurzamen (LED) van armaturen en masten op basis van ouderdom. • Actualiseren beleidsplan openbare verlichting 2017-2021. <p>Het uitvoeren 'Uitwerkingsplan bomen'. Circa 75 bomen met verminderde conditie en/of verhoogd risico kappen en wanneer de omgeving dit toelaat, nieuwe terug planten volgens Uitwerkingsplan bomen.</p> <p>Actualisatie en digitalisering van de wegenlegger afronden.</p>
<p>2.3 Ruimtelijke ordening</p>	

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Een actueel planologisch regime.	<ul style="list-style-type: none"> • De Omgevingswet treedt op 1 januari 2022 in werking. De doorwerking in de gemeente vindt plaats via een Omgevingsvisie en een daarop gebaseerd Omgevingsplan. In 2019 zijn we begonnen met de procedure om te komen tot een Omgevingsvisie voor het gehele grondgebied van de gemeente. Begin 2021 wordt deze Omgevingsvisie vastgesteld. • Ter voorbereiding op het Omgevingsplan is in 2020 begonnen met het samenvoegen van de verordeningen die moeten opgaan in het Omgevingsplan. • Het proces van vergunningen wordt bekeken hoe dit aansluit op de veranderingen van de omgevingswet met het oog op een integrale en snelle toetsing van aanvragen (standaard beslissen op een aanvraag binnen 8 weken). Hierover worden ook in regionaal verband afspraken gemaakt met de ketenpartners.
Bedrijfsactiviteit die veel vervoersbewegingen genereren uit de kern verplaatsen ter verbetering van de verkeersafhandeling in de kern.	Het onderzoeken van mogelijke bedrijfsverplaatsingen (van bedrijven welke overlast geven) naar betere locaties.
2.4 Milieu	
Bijdrage leveren aan de verduurzaming van de gemeente Heeze-Leende om zo een bijdrage te leveren aan het verkleinen van de gevolgen van de klimaatverandering.	<p><i>Thema Energietransitie:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Vaststellen van de Transitievisie Warmte (wettelijke verplichting). - Vaststellen van de RES 1.0 (wettelijke verplichting). De gemeente Heeze-Leende bepaalt zelf de invulling van de bijdrage om de regionale doelen op gebied van besparing, warmte en grootschalige opwekking te bepalen. - Vaststellen en uitvoeren van het plan aanpak Energietransitie (borging uitvoering, op basis van input RES en Warmtetransitievise). Afhankelijk van het door de raad vast te stellen ambitieniveau worden de benodigde middelen begroot. - Borging van de beleidskaders voor de Energietransitie in de Omgevingsvisie (afstemming met andere beleidsvelden). <p><i>Thema Klimaatadaptatie en Biodiversiteit</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het vaststellen en uitvoeren van het plan van aanpak voor de thema's Biodiversiteit en Klimaatadaptatie (basis vormt de klimaatstresstest en de risicodialogen. Afhankelijk van het door de raad vast te stellen ambitieniveau worden de benodigde middelen begroot. - Borging van de kaders voor uitvoering van activiteiten i.k.v. Klimaatadaptatie en Biodiversiteit in de Omgevingsvisie (afstemming met andere beleidsvelden). <p><i>Thema Mobiliteit</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering geven aan uitrol van oplaadpalen voor het opladen van elektrische auto's (traject gefaciliteerd door de Provincie Noord-Brabant).

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Met de transitie veehouderijen (onderdeel van het project "transitie landelijk gebied") willen we bereiken dat de veehouders een verantwoorde keuze maken voor de toekomst. Doorgaan, omvormen of stoppen.	Erfbetreders gaan gesprekken voeren met de veehouders om het maken van de keuze te stimuleren. Dit doen we eventueel in samenwerking met ZLTO (Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie), en/of de provincie en/of de ODZOB (Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant).
Het toezicht regionaal op een uniforme wijze uitvoeren. Risicogericht, effectief, efficiënt en innovatief. Het vastgestelde Regionaal Operationeel Kader (ROK) milieutoezicht 2018 biedt de ODZOB hiertoe de basis.	Het vastgestelde ROK betekent voor Heeze-Leende dat vanaf 2020 het toezicht niveau wordt geïntensiveerd.
2.5 Afval	
Beperking restafval tot 5% van de totale afvalstroom (cf. regionale afspraken).	In samenwerking met de andere Blinkgemeenten wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn om meer grondstoffen uit het restafval te halen, tegen reële kosten.
Een zo laag mogelijke afvalstoffenheffing, waarbij het uitgangspunt is dat de vervuiler betaalt.	In samenwerking met Geldrop-Mierlo en Valkenswaard wordt getracht bedrijven van de milieustraat te weren. We onderzoeken of het tegen relatief lage kosten mogelijk is om echte veelgebruikers een verhoogd tarief te laten betalen. Dit om de kosten van de milieustraat te drukken en de kosten neer te leggen bij degene die ze veroorzaakt.
	In samenwerking met Valkenswaard en Cranendonck de mogelijkheid voor een gezamenlijke circulaire kringloopwinkel onderzoeken.
2.6 Water	
Doelmatig en efficiënt beheren van het rioolsysteem voor afvalwater en zorgen voor de inzameling en verwerking van hemelwater. Het beheren en onderhouden van de gemeentelijke sloten en beheer van het grondwater.	Het uitvoeren van het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP) 2016-2021. In 2021 wordt verder gewerkt aan het thema beheer op orde, alsmede de jaarlijkse onderhoudsmaatregelen en bijzondere aandacht voor de communicatie naar burgers rondom klimaat-ontwikkelingen en afkoppelen.
	In 2021 moet een nieuw VGRP of alternatief in het kader van de omgevingswet, worden opgesteld.
	In 2021 wordt het vervangingsproject Oostrikkerdijk afgerond. Ook hier gaan we afkoppelen en de aanleg van een hemelwaterstructuur.
	In de samenwerking Waterportaal Zuidoost Brabant een gezamenlijk pakket maatregelen nemen onder naam Kallisto. Hiermee gaan we voldoen aan de Kaderrichtlijn Water (KRW). In 2021 zal de 2 ^e fase van de maatregelen worden uitgevoerd.
2.7 Economische zaken	
Een gezond en actief ondernemersklimaat dat bijdraagt aan de leefbaarheid en weerbaarheid van de gemeente en haar inwoners.	Het vaststellen en uitvoeren van het geactualiseerd uitvoeringplan economische zaken.
	Het intensiveren van het structureel overleg met de ondernemersverenigingen.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	<p>Het terugdringen van de leegstand door samen met pandeigenaren en ondernemers de levensvatbaarheid van hun winkelgebied te bewaken en te verbeteren. Doel daarbij is om de detailhandel zoveel mogelijk in het kernwinkelgebied te concentreren.</p>
2.8 Recreatie en toerisme	
<p>Een sterke toeristisch recreatieve sector die aansluit bij het groene karakter van onze gemeente en daarmee bijdraagt aan een aantrekkelijk woon- en werkklimaat.</p>	<p>Uitvoeren van een aantal doelstellingen die voor 2020-2025 zijn opgesteld: naamsbekendheid, logische keuze, ambassadeurschap, beleefbare kwaliteit. De nadruk in 2021 komt te liggen op wandelen en fietsen en concrete projecten voor 2021 zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Belevingscentrum de Achelse Kluis • Voorbereiden ontwikkelingen hoofdroutestructuur voor wandelen en fietsen • Project 'gastheer van het landschap'. <p>Daarnaast wordt verder vormgegeven aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verdergaan met het professionaliseren van de vernieuwde website in samenwerking met lokale VVV's/RHL; • Nieuwsbrieven; • Doorontwikkeling van de toegangspoorten met daarbij gebruik maken van storytelling maar ook uitvoering van de MRE Regiodeal; • Deelname aan toeristenbeurzen; <p>De samenwerking tussen RHL en Natuurgrenspark De Grote Heide uitbreiden en versterken. O.a. door gezamenlijke website en nauwere afstemming onderling.</p> <p>Het verder vormgeven aan de in het najaar 2018 gekozen profilering "Ruimte voor Meesterwerken" van Heeze-Leende als toeristisch recreatieve gemeente in samenwerking met Recreatief Heeze-Leende.</p>
	<p>Het aantrekkelijk maken van de dorpsentrees. Als aanvulling op de projecten binnen de centrumontwikkeling zullen ook de dorpsentrees aangepakt worden. Hiervoor zal een "wedstrijd" uitgeschreven worden waarin burgers hun ideeën kenbaar kunnen maken en kunnen stemmen op het beste idee. Belangrijke kaders zijn: Positionering Ruimte voor Meesterwerken, duurzame inrichting met weinig beheer en onderhoud en binnen het beschikbare budget.</p>
<p>De plaagdruk van de eikenprocessierups beheersen om de overlast te beperken.</p>	<p>In 2020 is een pilot gedaan om de eikenprocessierups preventief te bestrijden. De resultaten daarvan waren over het algemeen positief. Naast het preventief bestrijden bleek op beperkte schaal curatieve bestrijding nog nodig te zijn. We zullen jaarlijks overlast blijven houden van de eikenprocessierups. Geadviseerd wordt om jaarlijks zowel preventief als curatief te bestrijden.</p>

Grote projecten

Invoering omgevingswet	
Wat willen we bereiken?	Tijdige en integrale implementatie van de Omgevingswet in termen van beleid en regelgeving, organisatie en informatisering die voldoet aan het door de gemeenteraad vast te stellen ambitieniveau.
Wat doen we daarvoor?	De Omgevingswet kent overgangstermijnen. Daarbij geldt als laatste overgangstermijn de 10-jarige termijn van het omgevingsplan (2029). Dat, in samenhang met het feit dat onze bestemmingsplannen actueel zijn, geeft ons ruimte voor een zorgvuldige en gefaseerde implementatie. Wij gaan daarom stapsgewijs te werk. Dit betekent dat we eerst een Omgevingsvisie opstellen en daarna beginnen met het opstellen van een nieuw regelgevend kader ter vervanging van de huidige bestemmingsplannen en verordeningen.
Wat mag het kosten?	Voor de jaren 2019 tot en met 2022 is € 150.000 beschikbaar gesteld voor de invoering van de Omgevingswet (opstellen Omgevingsvisie, Omgevingsplan en training/opleiding). Het ambitieniveau met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet moet nog door de raad worden bepaald. Die ambities hebben bijvoorbeeld betrekking op de planning, wanneer moet er een volledig gebiedsdekkend omgevingsplan liggen? Het ambitieniveau bepaald de omvang van de benodigde middelen. Indien op basis van het door uw raad vast te stellen ambitieniveau meer middelen nodig zijn, wordt hiertoe een afzonderlijk voorstel bij uw raad ingediend.

Transitie Landelijk gebied, onderdeel transitie veehouderijen.	
Wat willen we bereiken?	Door nieuwe wetgeving en ontwikkelingen in de markt, worden agrarische ondernemers gedwongen om keuzes te maken met betrekking tot de bedrijfsvoering en hun toekomst. Naast investeringen gericht op verduurzaming van het huidige bedrijf is er een grote groep ondernemers die zal stoppen of omschakelen. Dit heeft een grote impact op de invulling en het gebruik van het buitengebied. In bijna alle gevallen is de gemeente formeel betrokken vanuit vergunningverlening en/of bestemmingswijziging. Om richting te kunnen geven aan de gewenste ontwikkelingen van de transitie van het buitengebied is het van belang dat de gemeente in een vroeg stadium is betrokken. Dat vergt een actieve rol.
Wat doen we daarvoor?	Er wordt een ondersteuningsteam samengesteld. Taak van dit team is om de agrarische ondernemers te helpen bij het maken van een keuze en vanuit de vraag van de ondernemer deze te ondersteunen bij de veranderingsslag ten gevolge van de veranderende regelgeving. Eén van de teamleden is een onafhankelijke erfbetreder. Deze is de schakel voor vragen van ondernemers en brengt hen met de juiste partijen in verbinding. In de eerste fase van het project moet antwoord komen op de vraag uit welke disciplines en organisaties dit team gaat bestaan, wat precies de werkwijze en rol van dit team wordt en hoe het team wordt gefinancierd.
Wat mag het kosten?	Onderdeel van de eerste fase van het project is onderzoek naar de kosten.

De Bulders / Randweg	
Wat willen we bereiken?	Zowel De Bulders als de randweg voorzien in een grote behoefte. Met De Bulders wordt de volkshuisvestelijke taak van de gemeente ingevuld en nu de aanleg van de randweg gereed is kan een reductie op het doorgaande (vracht-) verkeer op de centrumwegen door Heeze bereikt worden.

De Bulders / Randweg	
Wat doen we daarvoor?	Het bestemmingsplan De Bulders is onherroepelijk. De woningen die gebouwd worden in De Bulders west zijn grotendeels klaar. Er wordt een begin gemaakt met het bouwrijp maken van oostelijk deelgebied en de uitgifte van kavels.
Wat mag het kosten?	De verwerving, de aanleg van de randweg en het bouw- en woonrijp maken worden bekostigd uit de grondexploitatie van De Bulders.

Centrumontwikkeling Heeze	
Wat willen we bereiken?	Een brede ontwikkeling van het centrum van Heeze.
Wat doen we daarvoor?	In 2021 wordt vervolg gegeven aan de uitvoering van het uitvoeringsplan dat voortkomt uit de kanskaart. De herinrichting van centrum als onderdeel van de flankerende maatregelen is onderdeel van het uitvoeringsplan.
Wat mag het kosten?	In 2021 is voor deze uitvoering € 30.000 beschikbaar. Voor het daadwerkelijk realiseren van de werkzaamheden die voorkomen uit het uitvoeringsplan zijn over een aantal jaar gemeentelijke investeringen nodig. De flankerende maatregelen waaronder het herinrichten zijn als investeringen opgenomen in de begroting.

Centrale As	
Wat willen we bereiken?	Met een ontsluitingsweg centraal door de gemeente Heeze-Leende, wordt een significante reductie van verkeer door de kernen bereikt voor zowel Heeze, Leende als Sterksel.
Wat doen we daarvoor?	<ul style="list-style-type: none"> • Met Prorail, Provincie en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat wordt als onderdeel van het LVO-programma Aanpak Overwegen naar een integrale studie van het totale spoortracé onderzocht. • Tracékeuze voor het gedeelte van de randweg naar de Poortmannen. • Met Kempenhaeghe en andere stakeholders rondom dit gebied de haalbaarheid onderzoeken voor een aangepast tracé van de Centrale As. • Monitoring Heeze in verband met Randweg en ontwikkeling Poortmannen – Heipolderstraat – Somerenseweg.
Wat mag het kosten?	De gemeenteraad heeft jaarlijks een werkkrediet van € 50.000 beschikbaar gesteld ten laste van de bestemmingsreserve 'totaaloplossing verkeersproblematiek'. Hieruit worden de haalbaarheidsonderzoeken betaald. Mocht dit niet toereikend zijn, dan wordt de gemeenteraad in een separaat voorstel om budget gevraagd. De totaalkosten van de Centrale As gaat de reikwijdte van de gemeente ver te boven. Medewerking en cofinanciering van provincie en rijk zijn onontbeerlijk. Het is de wens van het college om de bestemmingsreserve 'totaaloplossing verkeersproblematiek' de komende jaren in omvang te laten toenemen.

Ontwikkeling Ginderover	
Wat willen we bereiken?	De gemeente is eigenaar van het perceel Ginderover 58 Heeze en de aangrenzende percelen kadastraal bekend gemeente Heeze, sectie C, nummer 3669 en 3771. Door dit terrein te (her)ontwikkelen met woningbouw, kleinschalige bedrijvigheid/ kantoren en (mogelijk) een locatie voor enkele wagenbouwgroepen van De Brabantse Dag kan de ruimtelijke kwaliteit worden versterkt. Door de (her)ontwikkeling van het terrein ontstaat er een goede overgang tussen het industrieterrein en het woongebied.

Ontwikkeling Ginderover	
Wat doen we daarvoor?	Om het beoogde resultaat te bereiken (een goede ruimtelijke invulling van de gronden) is eerst een gebiedsinventarisatie gedaan. Daarbij is gekeken naar zaken als hydrologie, de bodemkwaliteit, archeologische waarden, aanwezigheid waardevolle bomen, zijn er hindercirkels waarmee rekening moet worden gehouden en dergelijke. Nu wordt, samen met een stedenbouwkundige, bekeken hoe het gebied het beste kan worden ingericht ten behoeve van de beoogde functies. De omwonenden zijn bij dit proces betrokken. Zodra er besloten is over de stedenbouwkundige invulling wordt het bestemmingsplan opgesteld en in procedure gebracht.
Wat mag het kosten?	Er is een krediet beschikbaar gesteld van € 60.000 ter voorbereiding op de grondexploitatie. Nadat duidelijk is wat er in het gebied mogelijk is en er een keuze is gemaakt met betrekking tot de gewenste ruimtelijke invulling, wordt een voorstel voor het starten van een grondexploitatie aan de raad voorgelegd.

Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente

Verbonden partij	Speerpunt/taak
Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant (ODZOB)	Vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieu- en aanverwante onderwerpen.
Gemeenschappelijke Regeling Blink	Inzameling afval (restafval, GFT, PMD, papier en glas).

Voor nadere informatie over de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf *Verbonden partijen*.

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Eenheid	Heeze-Leende			Nederland
		Realisatie	Begroting		
			2019	2020	
2.1 Wonen en bouwen					
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	6,9	10,6	10,6	9,2 (2019)
2.4 Milieu					
Hernieuwbare elektriciteit	%	10%	10,0%	10,0%	18,5% (2018)
2.5 Afval					
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	62**	61,9	61,9	172 (2018)
2.7 Economische zaken					
Funciemenging *	%	47,9%	49%	49%	53,2% (2019)
Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	183,2	169,5	169,5	151,6 (2019)

* De funciemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

** De gegevens van het huishoudelijk restafval op de milieustraten zijn nog niet bekend. Daarom een inschatting

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Realisatie	Begroting	
	2019	2020	2021
2.7 Economische zaken			
Totaal aantal banen in Heeze-Leende	6.240	6.370	6.320
Aantal arbeidsplaatsen in sectoren:			
- recreatie en toerisme	505	530	505
- zorg	1.575	1.598	1.600
- innovatie	76	110	110
Aantal leegstaande bedrijfspanden:			
- bedrijventerreinen (bedrijfs- en kantoorpanden)	7	8	6
- kernwinkelgebied	4	10	10
2.9 Recreatie en toerisme			
Aantal overnachtingen verblijfsrecreanten	188.745 (2018)	185.000	185.000

Investerings (projecten)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaar	Bedrag	Kapitaallasten			
			Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Wegen	2021	1.030	-	32	32	32
Wegen	2022	2.266	-	-	113	113
Wegen	2023	200	-	-	-	16
Wegen	2024	1.063	-	-	-	-
Inrichting entrees	2021	50	-	3	3	3
Civiele kunstwerken	2021	37	-	1	1	1
Openbare verlichting	2021	80	-	3	3	3
Openbare verlichting	2022	80	-	-	3	3
Openbare verlichting	2023	80	-	-	-	3
Openbare verlichting	2024	80	-	-	-	-
Riolering	2021	213	-	1	1	1
Riolering	2022	567	-	-	4	4
Riolering	2023	565	-	-	-	9
Riolering	2024	407	-	-	-	-
Totaal		6.718	0	40	166	188

Een totaaloverzicht van de te activeren investeringen treft u aan in de bijlage *Investeringsplanning 2021-2024*.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Thema		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
2.1	Wonen en bouwen	5.362	748	1.478	1.006	1.063	844
2.2	Openbare ruimte	2.211	2.445	2.688	2.744	2.880	2.900
2.3	Ruimtelijke ordening	416	334	403	412	401	410
2.4	Milieu	3.534	237	371	325	352	358
2.5	Afval	1.373	1.389	1.381	1.405	1.439	1.461
2.6	Water	1.318	1.300	1.522	1.485	1.526	1.597
2.7	Economische zaken	842	472	1.023	190	174	189
2.8	Recreatie en toerisme	1.305	1.206	1.291	1.225	1.244	1.265
Totaal lasten		16.361	8.131	10.156	8.791	9.079	9.023
2.1	Wonen en bouwen	-4.983	-607	-1.047	-520	-559	-331
2.2	Openbare ruimte	-267	-49	-65	-66	-66	-67
2.3	Ruimtelijke ordening	-73	-40	-40	-41	-41	-41
2.4	Milieu	-3.281	-5	-6	-6	-6	-6
2.5	Afval	-1.540	-1.740	-1.752	-1.785	-1.828	-1.856
2.6	Water	-2.033	-1.987	-2.012	-2.066	-2.117	-2.169
2.7	Economische zaken	-663	-463	-999	-165	-39	-53
2.8	Recreatie en toerisme	-355	-222	-225	-229	-224	-226
Totaal baten		13.195	-5.113	-6.147	-4.877	-4.881	-4.749
Saldo baten en lasten programma 2		3.166	3.018	4.009	3.915	4.199	4.274
Toevoegingen aan reserves		51	0	-2	-2	-2	-2
Onttrekkingen aan reserves		-183	196	-633	-173	-153	-153
Saldo mutatie reserves		-132	-196	-635	-175	-155	-155
Saldo na bestemming programma 2		3.034	2.822	3.374	3.740	4.044	4.120

Toelichting verloop begrotingssaldo programma 2 Wonen, bedrijven en recreëren

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Saldo begroting 2020	3.323	N	3.620	N	3.796	N	3.796	N
Overige autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen	157	N	-41	V	117	N	193	N
Saldo na verwerking autonome ontwikkelingen en raadsbesluiten	3.480	N	3.579	N	3.913	N	3.989	N
Inzetten algemene reserve	-400	V	0	-	0	-	0	-
Opstellen visie warmtetransitie	74	N	0	-	0	-	0	-
Personele uitbreiding milieu en duurzaamheid	74	N	74	N	74	N	74	N
Onderzoek verkeerssituatie De Poortmannen/ Somerenseweg	-50	V	-50	V	-50	V	-50	V
Bijdrage ODZOB	50	N	50	N	50	N	50	N
Afval inzamelkosten	42	N	42	N	42	N	42	N
Pacht landbouwgronden	11	N	11	N	11	N	11	N
Aanleveren gegevens BAG	20	N	20	N	20	N	20	N
Mobiliteitsplan Heeze-Leende (reserve verkeersproblematiek)	0	-	0	-	0	-	0	-
Actualiseren groenstructuurplan	30	N	0	-	0	-	0	-
Voortzetten preventieve bestrijding eikenprocessierups	25	N	0	-	0	-	0	-
Leges invoering omgevingswet	0	-	0	-	-30	V	-30	V
Overige mutaties programma 2	18	N	14	N	14	N	14	N
Saldo begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024	3.374	N	3.740	N	4.044	N	4.120	N

De autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen zijn reeds bij het financieel perspectief 2021-2024 toegelicht.

Inzetten algemene reserve (niet begrote baten verkoop pachtgrond 2020)

In 2020 is een niet begrote bate gerealiseerd van € 400.000 door de verkoop van pachtgronden aan de provincie. Aan uw raad wordt voorgesteld deze incidentele bate bij het vaststellen van de jaarrekening 2020 te reserveren (storting in de algemene reserve). In 2021 wordt dit bedrag (als onderdeel van de voorgestelde onttrekking aan de algemene reserve) aangewend ter dekking van het begrote tekort in 2021.

Opstellen visie warmtetransitie

Teneinde de landelijke doelstellingen met betrekking tot de CO2 reductie te realiseren, moeten gemeenten voor eind 2021 een warmtetransitievisie opstellen en deze aansluitend uitvoeren. In die warmtetransitievisie wordt beschreven hoe en wanneer alle woonwijken aardgasloos worden gemaakt voor 2050. Mogelijke warmtebronnen en verschillende opties om van aardgas af te gaan worden in beeld gebracht. Daarnaast zal gesproken worden met stakeholders, voornamelijk woningeigenaren.

Personele uitbreiding milieu en duurzaamheid

Op het gebied van milieu en duurzaamheid spelen verschillende grote ontwikkelingen zoals energietransitie, biodiversiteit en klimaatadaptatie, transitie van het landelijk gebied waaronder transitie veehouderijen en omgevingswet. Deze onderwerpen raken vele beleidsterreinen en afstemming is daarom van groot belang. Het ontbreekt op dit moment aan capaciteit voor de uitvoering van de plannen die zijn gemaakt voor de energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteit en het oppakken en uitvoeren van de transitie veehouderijen.

Onderzoek verkeerssituatie De Poortmannen/Somerenseweg

De in de begroting structureel opgenomen budgetten voor de uitvoering van onderzoeken naar de verkeerssituatie De Poortmannen/Somerenseweg kunnen vervallen.

Bijdrage ODZOB

We verwachten de komende jaren naar aanleiding van de aanstaande transitie veehouderij een toename van het aantal aanvragen asbestverwijdering en welstandsadviesing. We houden daarom rekening met een stijging van de bijdrage aan ODZOB.

Afval inzamelkosten

In de begroting waren onder de inzamelkosten alleen de inzamelkosten van Blink opgenomen. Buiten deze inzamelkosten zijn er ook inzamelkosten (van in totaal € 28.000) door de Ergon voor het leegmaken van de afvalbakken in de openbare ruimte, voor de Voetbalclub Sterksel voor het verzamelen van oud papier en voor het gebruikmaken door de bewoners van het appartementencomplex aan de Past. Somersstraat, van de centrale afvallocatie van Ananz aldaar. Daarnaast moet er € 14.000 extra worden opgenomen voor de gewijzigde begroting 2021 van Blink. In de technische bijstellingen is rekening is gehouden met de invloed van deze mutatie op de opbrengst afvalheffing en deze is ook betrokken bij de bepaling van de tarieven (zie paragraaf lokale heffingen).

Pacht landbouwgronden

De geliberaliseerde pacht voor de Bulders is opgezegd en een aantal landbouwpercelen is verkocht, hetgeen leidt tot lagere pachtbepalingen.

Aanlevering gegevens Basisadministratie Gebouwen (BAG)

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheren van de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), waarin de gemeentelijke basisgegevens van alle adressen en gebouwen in een gemeente staan. Input van (een belangrijk deel van) de gegevens komt van oudsher vanuit de reguliere toezichtcontroles en gereed meldingen van verleende vergunningen. Door inperking van de vergunningplicht de afgelopen jaren (welke met de invoering van de Omgevingswet per 1 januari 2021 verder toeneemt) én de beperking van de thema's waarop regulier toezicht plaats heeft (de gemeente kan en wil niet alles meer controleren conform het actuele Handhavingsbeleidsplan), is er onvoldoende informatie voor de BAG beschikbaar. De BAG gegevens zijn o.a. van belang voor de (wettelijke verplichte) landelijke BAG voorziening en voor de waardebepaling van bouwwerken voor de berekening van de OZB. Het is dus noodzakelijk dat alle gegevens in de BAG komen te staan. Via inhuur van een BAG inspecteur is het mogelijk om de noodzakelijk bouwwerken gereed te melden en de gegevens op te nemen in de BAG.

Mobiliteitsplan Heeze-Leende

Een van de uitgangspunten van de omgevingswet is een integrale beleidsbenadering. Momenteel is het verkeersmobiliteit versnipperd over verschillende beleidsdocumenten. Het fietsplan is toe aan actualisatie in 2021. Het idee is een integraal mobiliteitsplan op te stellen. Dit wordt gekoppeld aan de uitvoeringsparagraaf van de Omgevingsvisie. Op deze manier wordt het mobiliteitsvraagstuk integraal benaderd en ingebed in het algemeen ruimtelijk beleid. De inhoudelijke doelstellingen van het mobiliteitsplan zijn gekoppeld aan het verbeteren van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid van Heeze-Leende. Voorgesteld wordt om de lasten voor het opstellen van dit plan (€ 50.000) te dekken uit de reserve verkeersproblematiek.

Actualisatie groenstructuurplan

Het huidige groenstructuurplan 2003-2013 is sterk verouderd. Nieuwe ontwikkelingen en onderwerpen zoals onder andere klimaatadaptatie, hitte en waterberging, aangelegde achterpaden en illegaal in gebruik genomen

groenstroken hebben ertoe geleid dat het plan geactualiseerd dient te worden. Naast de actualisatie van het groenstructuurplan wordt er onder andere een groenvisie op hoofdlijnen opgesteld en een participatietraject met burgers en overige stakeholders opgestart.

Preventieve bestrijding eikenprocessierups

In 2020 is bij wijze van proef de eikenprocessierups preventief bestreden. De resultaten zijn positief en de wens is om ook voor 2021 budget beschikbaar te stellen voor de preventieve bestrijding.

Leges i.v.m. omgevingswet

Op grond van een notitie van de VNG waarin nader wordt ingegaan op de mogelijkheden m.b.t. leges in relatie de omgevingswet krijgen gemeenten vanaf 2023 de mogelijkheid om leges te heffen bij milieuvergunningen.

Programma 3: Samen leven en participeren

Missie

Samen met inwoners en organisaties ontwikkelen wij een duurzaam leefbare samenleving. Een sociale leefomgeving waarin iedereen naar vermogen mee kan doen en inwoners betrokken zijn bij elkaar. Daarbij benutten we de creativiteit en de krachten die er in de verschillende dorpskernen zijn en sluiten we aan bij wat er speelt en nodig is. We pakken onze rol als verbinder en ondersteuner en nodigen inwoners uit om samen met ons te werken aan leefbare kernen. De rol van de gemeente is aanvullend op dat wat inwoners zelf kunnen. Daarbij denken we vanuit kansen en mogelijkheden.

We willen dat inwoners volwaardig kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Het ontwikkelen, behouden en versterken van de eigen regie staat daarbij altijd centraal. We willen naar een samenleving waar inwoners verantwoordelijk zijn voor de inrichting van hun leven en het heft in eigen handen nemen. Wanneer een inwoner niet zelf, of met hulp van zijn omgeving of netwerk en algemene voorzieningen kan meedoen, kan hij rekenen op passende ondersteuning.

Als het gaat om maatwerk en integraliteit, doen we wat nodig is. We werken aan een duurzame oplossing en sluiten altijd aan bij de mogelijkheden van de inwoner. Onze professionals geven samen met de inwoner vorm aan de ondersteuning, waarbij de inwoner de regie houdt

Hoofddoelstellingen (ambities voor deze bestuursperiode)

- Integrale aanpak in het sociaal domein.
- Ruimte voor initiatieven.
- Aandacht en waardering voor mantelzorgers en vrijwilligers.
- Eenzaamheid tegengaan.
- Integratie statushouders (kleinschalige huisvesting en taallessen).
- Adequate huisvesting van de Berkenschutse.
- Faciliteren en ondersteunen van het verenigingsleven in onze gemeente.

Producten

Het programma *Samen leven en participeren* omvat de volgende producten:

Product
3.1 Onderwijs
3.2 Jeugd
3.3 Maatschappelijke ondersteuning
3.4 Gezondheid
3.5 Participatie
3.6 Dorpshuizen
3.7 Sport
3.8 Cultuur

Achtergrond en ontwikkelingen

In 2020 is de beleidsnota sociaal domein 2020-2023 vastgesteld. Ook in 2021 is deze nota de leidraad voor de plannen die we uitwerken. In de beleidsnota is benoemd dat de nota geen blauwdruk is maar een dynamisch document. Ontwikkelingen en veranderingen gaan tenslotte snel, blijven anticiperen op wat komen gaat is gewenst.

De beleidsnota heeft een benadering vanuit vier thema's:

- Betrokken bij elkaar;
- Iedereen kan meedoen;
- Een fijn en veilig thuis;
- Een gezonde samenleving.

De thema's zijn gekozen op basis van vraagstukken die spelen binnen Heeze-Leende. Het beleid is gericht op alle inwoners, waarbij we niet vanuit de kokers van de aparte wetten, maar integraal kijken naar de vraagstukken die spelen.

Daarbij is het belangrijk dat we ervoor zorgen dat we binnen de financiële kaders blijven. We zien echter dat de druk op de financiën toeneemt door een groter beroep op de voorzieningen en de kostenstijging. Het is nodig om te sturen op beleid om financieel in evenwicht te blijven.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
Algemeen (thema-overschrijdend)	
Toepassing methodiek omgekeerde toets (integrale aanpak binnen het sociaal domein)	<p>In 2021 gaan we actief aan de slag met de methodiek van de omgekeerde toets, deze methodiek zorgt voor een domein-overstijgende aanpak voor integraal werken en maatwerk voor inwoners, waarbij gestart wordt met wat nodig is om het beoogde doel te bereiken.</p> <p>In 2021 borgen we voor jongeren in de overgang van 18-/18+ een doorlopende lijn binnen het totale hulpaanbod zodat zij geen hinder ondervinden van verschillende wettelijke kaders en financiering, passend bij de rol en verantwoordelijkheid van de gemeente.</p> <p>Met 21 gemeenten van Zuidoost Brabant is het landelijk actieprogramma 'Geweld hoort nergens thuis' vertaald naar een regionaal uitvoeringsplan 2019 – 2021. Voor 2021 geven we verder uitvoering aan de aanpak ouderenmishandeling, het systeemgericht werken, het bespreken van vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling en het inzichtelijk maken van cijfers huiselijk geweld en kindermishandeling.</p> <p>Eind 2021 starten we met de tussentijdse evaluatie van de in 2020 vastgestelde de beleidsnota Sociaal Domein.</p> <p>In 2021 onderzoeken we of we de huidige organisatievorm van het Sociaal Team willen behouden of dat hierin aanpassingen gewenst zijn om ook in de toekomst (de toeleiding naar) passende en betaalbare zorg te kunnen blijven bieden.</p>
Onze accommodaties voorzien in de behoeften van onze inwoners en ondersteunen onze (maatschappelijke) doelstellingen.	Het nieuwe accommodatiebeleid wordt in het 2 ^{de} kwartaal van 2021 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.
3.1 Onderwijs	
Alle leerlingen – ook de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben – krijgen een zo passend mogelijke plek in het onderwijs, zo dicht mogelijk bij huis.	<p>In 2021 borgen we het taalnetwerk rondom het thema Taal en Gezin en bouwen we het waar mogelijk verder uit. Daarnaast starten we met bouwen van een netwerk rondom het thema Taal en Gezondheid. Beide netwerken hebben als doel het (beter) bereiken van laaggeletterden, hen ondersteunen bij hun taalvraag en toeleiden naar een passend taalaanbod.</p> <p>Door de gemeente Eindhoven wordt voor de regio een nieuw Regionaal Programma Laaggeletterdheid opgesteld, waarmee de koers voor de komende vier jaar</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	<p>wordt vastgesteld. Daarnaast zorgt het Ster College voor de uitvoering van volwasseneducatie in de regio, in samenwerking met lokale partners.</p> <p>Vanuit de visie op Kindcentra werken kinderopvang en onderwijs samen, zowel op inhoud als op het gebied van huisvesting. De gemeente monitort jaarlijks de voortgang, zowel per Kindcentra als centraal tijdens het LEA-overleg.</p> <p>In samenspraak met de onderwijspartners is een integraal onderwijshuisvestingsplan opgesteld. In 2021 worden de aanbevelingen uit dit plan verder vorm gegeven.</p> <p>In samenspraak met de Berkenschutse wordt gewerkt aan een strategisch huisvestingsplan voor de huisvesting van deze school. Doel is om dit plan in 2021 naar de uitvoeringsfase te brengen. De financiële gevolgen hiervan zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. De Investering is voorzien in 2022, dit leidt tot kapitaallasten met ingang van 2023.</p>
Kinderopvangorganisaties en gastouders die kinderopvang in onze gemeente aanbieden voldoen aan de kwaliteitseisen (cf. Wet kinderopvang)	De GGD voert inspecties uit bij alle kinderopvangorganisaties en minimaal 5% van de gastouders. In geval van overtredingen, is de gemeente verantwoordelijk voor handhaving. In 2021 zetten we extra in op inspecties bij gastouderopvang (<i>ovb van toekenning extra middelen</i>)
Ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van 2 jaar en drie maanden tot 4 jaar stimuleren en indien nodig ondersteunen.	We subsidiëren een plaats in de kinderopvang voor peuters van wie de ouders geen recht hebben op kinderopvangtoeslag voor 8 uur per week.
Het stimuleren van de ontwikkeling van kinderen met een (taal-spraak)achterstand in de leeftijd van 2 tot 12 jaar zodat alle kinderen in Heeze-Leende zich optimaal kunnen ontwikkelen.	<p>Voor kinderen in de leeftijd van 2 jaar en 3 maanden t/m 4 jaar die een VVE-indicatie hebben, subsidiëren we een VVE-kindplaats voor 16 uur in de week. De nadruk ligt op taalontwikkeling, maar daarnaast ook op rekenen, motoriek en de sociaal-emotionele ontwikkeling.</p> <p>In samenwerking met schoolbestuur De Eenbes wordt voor kinderen van wie Nederlands niet de eerste taal is (NT2-leerlingen) extra taalondersteuning ingezet in de vorm van een NT2-leerkracht. Begin 2021 vindt een tussenevaluatie plaats</p>
Creëren van een rijke leeromgeving voor kinderen waarin kinderen de kans krijgen om hun talenten te ontplooiën, sociale vaardigheden op te doen en plezier te hebben door het bieden van een samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur.	<p>Inzetten van combinatiefunctionarissen sport en cultuur in het onderwijs en bij verenigingen.</p> <p>We zetten een combinatiefunctionaris 12-18 in die zich gaat focussen op het bereiken van de jeugd van 12 tot 18 jaar, waarbij sport en cultuur als middelen worden ingezet.</p> <p>In 2021 onderzoeken we op welke manier we de komende jaren de inzet van de combinatiefuncties gaan vormgeven.</p>
3.2 Jeugd	
Alle kinderen groeien in een kansrijk en veilig thuis op tot zelfstandige burgers die actief deelnemen aan de	Op het gebied van preventie bekijken we of we ook in 2021 de ingezette ontwikkeling van collectief preventief aanbod kunnen voortzetten binnen de reguliere

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.	<p>middelen. De samenwerkingsafspraken tussen het Sociaal Team en het Jongerenwerk verder borgen en opvolgen. Daarnaast willen we in 2021 inventariseren of preventieve maatregelen in het kader van (v)echtscheidingen gewenst en effectief kunnen zijn.</p> <p>We willen dat jongeren tussen 12-18 zelf aangeven waar zij behoefte aan hebben. Samen met de jongeren en jongerenwerk gaan we ideeën in beeld brengen, met als doel aan te sluiten bij hun situatie.</p>
<p>Het aanbieden van toegankelijke en kwalitatief goede hulpverlening en ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen als steun vanuit de leefomgeving van de jeugdige niet voldoende is.</p>	<p>Op lokaal en A2 niveau verder borgen van de samenwerking tussen gemeente, het Sociaal Team en de scholen over de praktische aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp in de vorm van kennisuitwisseling, activiteiten, workshops, ondersteuning en consultatie. In samenwerking met het onderwijs en de kinderopvang bepalen we welke thema's extra aandacht nodig hebben en op welke manier we hier invulling aan geven.</p> <p>Vanaf januari 2021 willen we starten met de expertise jeugd GGZ bij de huisartsen om de kwaliteit van zorg aan jeugdigen te verbeteren en om aan de voorkant te sturen op inzet van passende zorg en daarmee ook op de kosten.</p> <p>In 2021 onderzoeken we verder of we alternatieve vormen van hulp binnen onze gemeente kunnen bieden om uithuisplaatsingen te voorkomen. We onderzoeken of het financieel en inhoudelijk mogelijk is om 24-uurs ondersteuning en zorg in een gezin te bieden. Zo kan het gezin bij elkaar blijven, in plaats van dat kinderen tijdelijk uit huis worden geplaatst.</p> <p>Per 1 januari 2021 zijn de contracten jeugdhulp verlengd. In 2021 vinden de voorbereidingen voor de nieuwe inkoopstrategie jeugdhulp plaats en de implementatie van de nieuwe contracten jeugdhulp per 1 januari 2022.</p> <p>Wijziging met betrekking tot de afspraken en inkoop jeugdhulp doorvoeren in de gemeentelijke verordening jeugdhulp per 1 januari 2022</p>
	<p>Onderzoeken of het PGB (persoonsgebonden budget) beleid aangepast moet worden in verband met de nieuwe inkoop jeugdhulp (zorg in natura) per 1 januari 2022.</p> <p>Door het Rijk is aan de 21 gemeenten voor 2019, 2020 en 2021 een transformatiefonds (van 1,5 miljoen per jaar) beschikbaar gesteld. Een deel van dit budget wordt op het niveau van 21 gemeenten ingezet voor de projecten Pleegzorg en JeugdzorgPlus (aanbod pleegzorg vergroten, proces jeugdzorgPlus plaatsingen verbeteren). Het andere deel wordt ingezet op projecten binnen de inkoopregio Eindhoven om verblijf in een</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	<p>instelling te voorkomen of te verkorten. De in 2020 gestarte projecten worden in 2021 verder uitgevoerd. Voor 2021 wordt bekeken of nieuwe projecten opgestart kunnen worden.</p> <p>Voor een aantal vormen van jeugdhulp werken de 21 gemeenten (wettelijk verplicht) samen. Dit gaat om de inkoop van jeugdzorgPlus, jeugdbescherming en jeugdreclassering, spoedeisende dienst en Veilig Thuis. In 2021 vindt de implementatie plaats van de nieuwe aanbestedingen. Voor Jeugdzorg Plus is in 2020 een visiedocument vastgesteld. In 2021 geven we uitvoering hieraan.</p>
<p>Versterken van de samenwerking binnen de regio (10 gemeenten) op het gebied van jeugdhulp.</p>	<p>In 2020 is door de 10 samenwerkende gemeenten een bestuursopdracht vastgesteld om de regionale samenwerking te versterken vanuit een gezamenlijk belang, gelijkwaardig partnerschap en een gezamenlijke ambitie voor het behalen van de transformatie doelen op het gebied van jeugdhulp. Daarnaast wordt vanuit Rijk/VNG ingezet op het verstevigen van de samenwerking tussen gemeenten onderling op het terrein van jeugdhulp vanuit de Norm voor Opdrachtgeverschap door gezamenlijk een regiovisie te ontwikkelen. Deze opdracht wordt in de bestuursopdracht/het project meegenomen. In deze regiovisie moeten we helderheid geven over o.a. beschikbaarheid en continuïteit van de jeugdhulp en welke niet-vrijblijvende governance we kiezen. De besluitvorming over de definitieve keuze voor een samenwerkingsvorm is gepland in het tweede kwartaal van 2021.</p>
<p>We willen inzetten op kostenbeheersing door meer zicht te krijgen op de financiën, waardoor de jeugdhulp kwalitatief, toegankelijk, maar ook betaalbaar blijft.</p>	<p>In 2020 zijn we gestart met het vaststellen van budgetindicaties per zorgaanbieder en de monitoring hiervan. Op basis van de evaluatie bekijken we op welke manier we in 2021 hieraan uitvoering blijven geven.</p> <p>Met het Sociaal Team gaan we inzetten op een continu proces van monitoring/analyse op de in- door- en uitstroom van hulp, een kritische houding ten opzichte van zorginzet en het vergroten van het uitgavenbewustzijn.</p> <p>Om grip op de medische verwijzingen te krijgen is een protocol medische verwijzingen opgesteld voor zorgaanbieders (o.a. zetten zorgaanbieders ook lokale preventieve voorzieningen in?). Vanaf 2021 willen we het protocol toetsen bij zorgaanbieders.</p>
<p>We willen een zo gezond mogelijke jeugd.</p>	<p>Regievoeren op het uitvoeren van het landelijk uniform takenpakket op het terrein van de jeugdgezondheidszorg door de GGD. Vanaf 2021 wordt ook de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar uitgevoerd door de GGD (was voorheen Zuidzorg).</p> <p>In overleg met de GGD maatwerkproducten afnemen waarbij de keuze wordt afgestemd op gesignaleerde</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	<p>problematiek, zoals opvoedingsondersteuning, groepsvoorlichting, contactmomenten op maat etc.</p> <p>We onderzoeken of we een lokale coalitie Kansrijke Start kunnen starten, waarmee we de samenwerking tussen partners, die betrokken zijn bij de eerste 1000 dagen van een kind, kunnen versterken</p>
3.3. Maatschappelijke ondersteuning	
<p>We willen dat inwoners van Heeze-Leende zich prettig en veilig voelen in hun eigen woonomgeving, dat ze betrokken zijn bij hun leefomgeving en zich verantwoordelijk voelen voor elkaar en voor de buurt.</p>	<p>Lokale (burger)initiatieven worden waar mogelijk en gewenst ambtelijk ondersteund en/of financieel ondersteund met een eenmalige of jaarlijkse subsidie. We herijken de Toetsingskadersubsidies met als doel de taakstelling van 25% te realiseren met ingang van 2023.</p> <p>We continueren het structureel overleg met de werkgroepen zorg en welzijn van de dorpsraden Sterksel en Leenderstrijp en de zorgcoöperatie Leende die zich o.a. richten op participatie en het voorkomen van eenzaamheid; we werken mee aan activiteiten gericht op informatie en ontmoeting.</p> <p>In samenwerking met onze netwerkpartners en vrijwilligersorganisaties sluiten we aan bij het landelijk programma Eén tegen eenzaamheid en geven uitvoering aan de acties uit dit programma die gericht zijn op signaleren en bespreekbaar maken van eenzaamheid en het doorbreken en duurzaam aanpakken van eenzaamheid. We maken daarbij gebruik van de landelijk ontwikkelde producten en methodieken. In samenwerking met het jongerenwerk en jongeren uit Heeze-Leende zoeken we laagdrempelige manieren en voorzieningen om eenzaamheid onder jongeren te doorbreken of te voorkomen.</p> <p>Huidige beleid inzake maatwerkvoorzieningen Wmo (hulp bij het huishouden, woningaanpassingen, hulpmiddelen, vervoer) aanpassen dan wel op een andere wijze invullen, zodat ook op de langere termijn de zorg beschikbaar blijft.</p> <p>Met de subsidiepartners Stichting Mee ZOB en GGzE bezien op welke wijze de huidige inzet op een aantal activiteiten verminderd dan wel op een andere manier ingevuld kan worden.</p> <p>We continueren in 2021 de inzet van de sociaal makelaar voor Heeze en Sterksel en de inzet van de welzijnsconsulent Leende.</p> <p>Op basis van de eind 2020 gestarte evaluatie wordt een besluit genomen of buurtbemiddeling, een samenwerking van gemeente en woningcorporatie woCom, wordt gecontinueerd in 2021.</p> <p>Het netwerk dementievriendelijk Heeze-Leende werkt in 2021 verder aan een dementievriendelijk Heeze-Leende; positieve aandacht vragen voor dementie, verzorgen van voorlichting indien gewenst, realisatie geheugenhuis.</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	Om uitvoering te geven aan het VN verdrag voor de rechten van mensen met een beperking stellen we in 2021 een lokale inclusie-agenda op.
We willen dat mantelzorgers en vrijwilligers worden ondersteund en gewaardeerd.	<p>We ondersteunen de vrijwilligers(organisaties) en mantelzorgers vanuit de Vrijwilligerscentrale en het Steunpunt Mantelzorg van Cordaad. We doen dat door onder andere het geven van informatie en advies, het aanbieden van cursussen/training/scholing, het vinden van vrijwilligers en maatjes, respijtzorg en het bieden van emotionele en praktische ondersteuning. We hebben oog voor mantelzorgers in al onze contacten.</p> <p>We onderzoeken welke knelpunten er bestaan rondom de inzet van vrijwilligers(werk), nu en in de toekomst. Aan de hand van de uitkomsten bepalen we welke oplossingsrichtingen er mogelijk zijn.</p> <p>We onderzoeken hoe organisaties de inzet van bestuursvrijwilligers anders kunnen organiseren en inrichten, zodat meer vrijwilligers enthousiast te maken zijn voor een bestuursfunctie.</p> <p>We waarderen mantelzorgers en vrijwilligers met een jaarlijkse blijk van waardering, bijvoorbeeld een keuze uit het Mantelzorg Verwen Menu of het Vrijwilligers Verwen Menu.</p>
We willen bereiken dat mensen met een beperking kunnen (blijven) participeren in de samenleving en zelfstandig kunnen (blijven) wonen en functioneren in de eigen leefomgeving door het inzetten van eigen kracht, sociaal netwerk, algemene en voorliggende voorzieningen en individuele/maatwerk voorzieningen.	<p>In 2021 implementeren we onze nieuwe werkwijze m.b.t. onafhankelijke cliëntondersteuning, gekoppeld aan het Sociaal Team. Via gerichte PR informeren we inwoners over de meerwaarde en de mogelijkheden van deze vorm van cliëntondersteuning.</p> <p>Samen met onze ketenpartners, belangengroepen en vrijwilligersorganisaties gaan we onze oudere inwoners stimuleren om al in een vroeg stadium na te denken over het treffen van maatregelen zoals woningaanpassingen waardoor ze langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen.</p> <p>In 2021 gaan we het product hulp bij het huishouden aanbesteden samen met de gemeente Cranendock en gemeente Valkenswaard. In 2021 bekijken we of we de maatwerkvoorzieningen 18+ begeleiding ook aanbesteden of gaan verlengen.</p> <p>In 2021 willen we realiseren dat het alternatief vervoersconcept Automaatje (burgers die burgers vervoeren) een bekend en goedlopend project is, dat een bijdrage levert aan het verminderen of voorkomen van eenzaamheid. Maar bovenal als doel dat ontmoeten hierdoor eenvoudig(er) mogelijk wordt gemaakt.</p>
We willen bereiken dat zeer kwetsbare burgers kunnen participeren in de samenleving en we willen overlast voorkomen.	In het kader van Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang werken we samen met de centrumgemeente Eindhoven en 14 regiogemeenten. In 2021 wordt een hernieuwde strategische beleidsnotitie Doordecentralisatie 2022 e.v. vastgesteld. Deze notitie

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	vormt de basis voor de nieuwe inkoop voor beschermd wonen die in 2021 zal plaatsvinden.
	In het kader van de Wet verplichte GGz continueren we de uitvoering van een aantal taken door de GGD: aanmeldpunt, triage, verkennend onderzoek en aanvragen zorgmachtiging.
3.4 Gezondheid	
We willen, dat inwoners het vermogen hebben of krijgen om, ook vanuit een kwetsbare gezondheidspositie, deel te kunnen nemen en de eigen regie kunnen (blijven) voeren.	<p>Regie voeren op het uitvoeren van taken op het gebied van de publieke gezondheid door de GGD.</p> <p>Voor het lokaal gezondheidsbeleid sluiten we aan bij de thema's van het Nationaal Preventieakkoord: roken, alcohol en overgewicht. We formuleren samen met ketenpartners doelstellingen, acties en te behalen resultaten. We sluiten aan op landelijke campagnes en maken gebruik van landelijk ontwikkelde materialen en methodieken.</p>
3.5 Participatie	
<p>Inwoners participeren in de maatschappij. Zij nemen deel aan de maatschappij door passend werk. Zij hebben de nodige middelen van bestaan. Zij zijn/worden financieel zelfredzaam.</p> <p>Kinderen kunnen op allerlei vlakken meedoen.</p> <p>Kwetsbare jongeren maken een passende (vervolg)stap naar onderwijs, dagbesteding of arbeid.</p>	<p>Om onze inwoners goed door de coronaperiode te helpen zodat zij versterkt hieruit komen, maken we optimaal gebruik van ons re-integratie aanbod. We versterken het aanbod en vullen aan waar nodig. Daarnaast sluiten we aan bij regionale initiatieven via Ergon Participatiebedrijf en in de arbeidsmarktregio.</p> <p>We monitoren de uitgaven bijzondere bijstand omdat daar mogelijk een 'vertraagd' effect van corona in 2021 optreedt.</p> <p>Wij zetten in op arbeidsparticipatie. Inwoners worden ondersteund naar betaald werk, zodat ze zelf kunnen zorgen voor de nodige middelen van bestaan. De focus ligt op betaald werk en als dit niet mogelijk is dan zetten we in op een werkstage of vrijwilligerswerk, zodat inwoners blijven meedoen en een goede tussenstap zetten naar werk.</p> <p>De arbeidsmakelaar zet zich in voor de brede doelgroep. Zij zorgt voor een goede match van de klant en (lokale) werkgever voor zowel betaald werk als werkervaringsplaatsen.</p> <p>Ergon Participatiebedrijf is onze partner in:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het vinden van een passende werkplek voor inwoners met een indicatie beschut werk. - De uitvoering van de taakstelling Banenafpraak. Inwoners met een arbeidsbeperking worden zo naar werk geholpen en loonkostensubsidie wordt voor hen ingezet. - De actieve monitoring en begeleiding van jongeren die uitstromen vanuit het Voortgezet Speciaal-,

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	<p>Praktijk- en Entree onderwijs met hun vervolgstap naar onderwijs, dagbesteding of arbeid.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ondersteuning van inwoners met een bijstandsuitkering naar werk door groepsgewijze trainingen en werkervaringsplekken <p>We zetten individuele trajecten in daar waar Ergon Participatiebedrijf niet in voorziet. Op die manier bieden we maatwerk dat passend is voor het individu.</p> <p><i>Wijziging Wet Inburgering</i> Per 1 juli 2021 krijgen de gemeenten te maken met een wijziging van de Wet Inburgering. Gemeenten krijgen een actievere rol en grotere verantwoordelijkheid voor de (vroeg)aanpak van nieuwkomers. Evenals enkele jaren geleden krijgen gemeenten de rol om inburgeringstrajecten aan te bieden. De inzet van re-integratietrajecten wordt vervroegd en inburgering wordt meer gepositioneerd binnen het sociaal domein. De voorbereidingen van de nieuwe aanpak zijn in volle gang. Voor de reeds gevestigde nieuwkomers wordt (ook) ingezet op duale re-integratietrajecten waar zowel de doorstroom naar betaalde arbeid als het verhogen van het taalniveau centraal staat. Gedacht kan worden aan een leerwerkplek waar naast een (on)betaalde werkplek ook taalles geboden wordt.</p> <p><i>Zelfstandig ondernemers</i> Ondanks het steunpakket voor ondernemers van het Rijk in 2020, verwachten we dat het aantal aanvragen Bbz zal toenemen na afloop van de Tozo- regeling. Dit houdt een debiteurenrisico in als gevolg van gewijzigde financiering Bbz. Het risico van oninbaarheid ligt namelijk sinds 2020 volledig bij de gemeente. Alleen als de leningen voor 75% of meer afgelost worden is er een positief resultaat voor de gemeente. Anticiperend op de mogelijke financiële gevolgen is in 2020 gestart met een analyse waarin aangesloten wordt bij de landelijke verwachtingen.</p> <p>In de ondersteuning van ondernemers sluiten we aan bij het lokale en regionale ondernemersloket. Tevens volgen we onze ondernemers en handelen we tijdig.</p> <p><i>Schuldhelpverlening</i> Verwachting is dat er een toename van mensen met schulden zal komen als gevolg van corona. Door inzet van vroegsignalering bereiken we deze mensen in een zo vroeg mogelijk stadium. Per 1 januari 2021 gaat de vernieuwde Wet Schuldhelpverlening van start, waarbij de nadruk ligt op vroegsignalering. We krijgen signalen van woningcorporaties, energie- en waterbedrijven en zorgverzekeraars binnen over betalingsachterstanden</p>

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
	<p>bij vaste lasten. Hier gaan we actief deze inwoners binnen 4 weken over benaderen om ondersteuning te bieden. Dit vraagt een intensievere aanpak. We gaan er voorsnog vanuit dat dit binnen het begrote bedrag mogelijk is.</p> <p><i>Sociaal Raadsliedenwerk</i> In 2021 continueren we de in 2020 opgestarte pilot Sociaal Raadsliedenwerk (SRW). Inwoners worden geattendeerd op landelijke en gemeentelijke regelingen. We werken samen met vrijwilligers, schuldhulpverlening en het formulierensprekuren van het Taalpunt Heeze-Leende. In 2021 heeft SRW, samen met het netwerk, ook een signaalfunctie voor wat betreft problematiek ontstaan door de economische crisis. Daarbij ondersteunt SRW deze inwoners door het op peil brengen van het inkomen. In 2021 evalueren we de pilot SRW. En kijken we of er eventueel een vervolg gaat komen in 2022.</p>
	<p><i>Armoedebestrijding</i> We bereiken met Leergeld 70 kinderen in armoede en bieden ze mogelijkheden voor zwemles, sport, cultuur, laptop voortgezet onderwijs, kleding en het vieren van verjaardag (uitvoeringsplan armoedebestrijding kinderen).</p> <p><i>Doorontwikkeling voedselverstrekking</i> Inwoners van Heeze-Leende maken gebruik van de voedselbank in Valkenswaard. In de doorontwikkeling van deze voedselverstrekking zetten we in op gezonde leefstijl en meedoen. Onder andere door het verstrekken van gezonde pakketten met voorlichting, aansluiten van budgetcoach, DigiTaalhuis en het stimuleren van beweging.</p>
3.6 Dorpshuizen	
<p>Goed bezette, zoveel mogelijk zelfvoorzienende en financieel zelfstandige, dorpshuizen met een hoog sociaal rendement.</p>	<p>We ondersteunen de dorpshuizen met subsidies en ambtelijke inzet om een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement te behalen. Dat vraagt per dorpshuis een aanpak op maat. In Leende is 2021 het eerste volle jaar van de Schammert, dat vraagt monitoring en advisering op dat vlak. In Sterksel herpositioneert Valentijn zich binnen de gemeenschap, op basis van een door de gemeenschap gedragen plan. In Heeze is het Perron 10 jaar geopend en wordt de koers van het dorpshuis opnieuw uitgezet door het bestuur.</p>
	<p>Met de besturen van de dorpshuizen wordt op continue basis gekeken op welke wijze de gemeente de realisatie van de doelstelling van laagdrempelig ontmoeten in de dorpshuizen, door de besturen, kan ondersteunen en versterken.</p>
3.7 Sport	

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?
<p>Inwoners gaan (meer) sporten hetgeen bijdraagt aan een gezonde leefstijl (met name gericht op sportparticipatie door jeugd, ouderen en mensen met een beperking).</p>	<p>Doorlopend overleg met sportraad over het doen van duurzame investeringen in binnensport en buitensport in de breedste zin.</p> <p>Na vaststelling van het accommodatiebeleid wordt het masterplan Lambrek aangepast aan de kaders uit dat beleid en in het 4e kwartaal van 2021 aangeboden aan de raad.</p> <p>In 2020 is het bestemmingsplan voor de nieuwe gymzaal op sportpark de Weibossen vastgesteld. In 2021 wordt het bouwkundige ontwerp via een participatietraject opgesteld en wordt een start gemaakt met de bouw van de nieuwe gymzaal. Afhankelijk van het ontwerpproces wordt de oplevering verwacht eind 2022/begin 2023.</p> <p>We continueren onze deelname aan de regionale samenwerking via Uniek sporten (sporten en bewegen voor mensen met een beperking)</p> <p>In 2020 hebben we in samenwerking met de Sportraad, sport- en beweegaanbieders en ketenpartners een lokaal sportakkoord opgesteld. In 2021 en 2022 geven we uitvoering aan de concrete acties zoals die opgenomen zijn in het Sportakkoord, gekoppeld aan de vier geformuleerde thema's:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Heeze-Leende verenigt: vernieuwend aanbod/samenwerking aanbieders/aansluitend op vraag/dorp overstijgend; 2. Iedereen doet mee: niet sporters bereiken/verbinding tussen sport, onderwijs, zorg en welzijn/sport als preventie; 3. Jeugd in beweging: aansluiten bij kinderopvang en onderwijs/sportkennismaking/verbeteren motorische ontwikkeling. 4. Sport en bewegen in beeld: overzicht aanbod/communicatie.
<p>3.8 Cultuur</p>	
<p>Op peil houden van ons cultuurhistorisch erfgoed en het onderdeel laten vormen van een aantrekkelijke gemeente waarin het voor iedereen aangenaam recreëren is.</p>	<p>Actueel houden en verder uitwerken van de lijst en website voor het aangewezen cultureel erfgoed.</p>
<p>De bibliotheek functioneert als podium en etalage van het dorp en is een levendige plek waar lezen, leren, informeren, maar ook kunst & cultuur en ontmoeting & debat centraal staan.</p>	<p>In samenwerking met de lokale bibliotheekstichting en bibliotheek Dommeldal uitvoeren van de bibliotheekvisie aan de hand van het jaarplan 2021.</p>
<p>We willen dat er muziekonderwijs beschikbaar is voor de fanfare-jeugd tot 18 jaar, zodat zij kwalitatief goed opgeleid kunnen worden tot eventueel het D-niveau (het hoogste amateurniveau).</p>	<p>Voortzetting subsidiëring RICK (Regionaal Instituut voor Cultuur en Kunst) met een jaarlijkse subsidie voor het HaFa (Harmonie-Fanfare) muziekonderwijs, en eventueel verdere verbreding naar andere muziekinstrumenten in overleg met de fanfares.</p>

Bijdrage verbonden partijen aan doelstellingen gemeente

Verbonden partij	Speerpunt/taak
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)	Publieke gezondheidszorg, jeugdgezondheidszorg en inspecteren kinderopvanglocaties.
Gemeenschappelijke regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2)	Werk en inkomen: uitvoering Wet bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG).
Ergon - Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven)	Wet sociale werkvoorziening (WSW) en loonkostensubsidies. Regionaal Werkbedrijf en 04-Werkt (participatiebedrijf).

Voor nadere informatie over de verbonden partijen verwijzen wij u naar de paragraaf *Verbonden partijen*.

Beleidsindicatoren

Omschrijving	Eenheid	Heeze-Leende			Nederland
		Realisatie	Begroting		
		2019	2020	2021	
3.1 Onderwijs					
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	1,43	1	2	1,82 (2017)
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	3,83	7	4	23 (2018)
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,5%	1,0%	1,5%	1,9% (2018)
3.2 Jeugd					
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	7,6%	7,9%	7,7%	10%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	-	-	-	0,3%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	0,3%	0,3%	0,3%	1,1%
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 inwoners 12 -18 jaar	102	81	100	119 (2018)
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	-	-	-	1% (2017)
3.3 Maatschappelijke ondersteuning					
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo:					
Hulp bij huishouden *	Aantal per 10.000 inwoners	214	184	214	
Ondersteuning thuis (individueel) *	Aantal per 10.000 inwoners	73	82	71	
Verblijf en dagopvang *	Aantal per 10.000 inwoners	51	69	40	
Hulpmiddelen en diensten *	Aantal per 10.000 inwoners	207	195	193	
Demografische druk *	%	79,5	79,5%	80,1%	70 (2020)
3.5 Participatie					
Banen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	524	540	620	792,1 (2019)
Netto arbeidsparticipatie	% werkzame beroepsbevolking t.o.v. beroepsbevolking	68,9%	70%	67%	68,8% (2019)
Bijstandsuitkeringen	Per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder	12,2	11,5	14	38,2 (2019)
Lopende re-integratievoorzieningen	Per 1.000 inwoners 15-64 jaar	6,3	6,0	6,5	20,7 (2019)
% Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2	1,55%	2	7,0% (2018)
% Jeugdwerkloosheid	% 16 t/m 22 jarigen	1% (2018)	0,24%	1%	2% (2018)
3.8 Sport					
% Niet-sporters	%	46,6%	48%	48%	48,7% (2016)

* betreffen cijfers van 2020

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Realisatie	Begroting	
	2019	2020	2021
3.5 Participatie			
Aantal BUIG-klanten per 1 januari	115	135	120
Aantal trajecten	126	110	120
Handhaving (aantal onderzoeken)	9	7	9
Minimabeleid (aantal toegekende aanvragen bijzondere bijstand)	62	105	80
Minimabeleid (aantal deelnemers kinderparticipatie)	66	40	70
Minimabeleid (aantal deelnemers tegemoetkoming ziektekosten)	177	150	175

Investerings (projecten)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Jaar	Bedrag	Kapitaallasten			
			Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Huisvesting de Berkenschutse	2022	6.859	-	-	167	167
Gymzaal Heeze	2021	1.520	-	71	71	71
Lambrek visie	2021	2.400	-	116	116	116
Dorpshuis Valentijn	2021	53	-	2	2	2
Totaal		10.832	0	189	356	356

Een totaaloverzicht van de te activeren investeringen treft u aan in de bijlage *Investeringsplanning 2021-2024*.

Wat mag het kosten?

Bedragen x € 1.000

Thema	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
3.1 Onderwijs	1.616	1.802	1.506	1.431	1.550	1.569
3.2 Jeugd	3.624	3.830	3.712	3.722	3.677	3.709
3.3 Maatschappelijke ondersteuning	3.591	3.428	3.701	3.766	3.786	3.832
3.4 Gezondheid	273	303	325	333	340	348
3.5 Participatie	3.903	3.945	4.009	3.915	3.906	3.907
3.6 Dorpshuizen	501	510	1.034	1.008	995	944
3.7 Sport	681	834	841	991	990	998
3.8 Cultuur	506	661	626	560	570	580
Totaal lasten	14.695	15.313	15.753	15.727	15.815	15.887
3.1 Onderwijs	-322	-415	-308	-315	-322	-325
3.2 Jeugd	-4	0	-0	0	0	0
3.3 Maatschappelijke ondersteuning	-129	-63	-63	-63	-63	-63
3.4 Gezondheid	0	0	0	0	0	0
3.5 Participatie	-1.997	-2.019	-1.994	-2.009	-2.035	-2.065
3.6 Dorpshuizen	-27	-27	-106	-108	-110	-111
3.7 Sport	-191	-150	-119	-111	-113	-113
3.8 Cultuur	23	-5	-5	-5	-5	-5
Totaal baten	-2.647	-2.679	-2.595	-2.612	-2.647	-2.682
Saldo baten en lasten programma 3	12.048	12.634	13.158	13.115	13.167	13.205
Toevoegingen aan reserves	324	0	2	2	2	2
Onttrekkingen aan reserves	-202	-397	-178	-131	-116	-101
Saldo mutatie reserves	122	-397	-176	-129	-114	-99
Saldo na bestemming programma 3	12.170	12.237	12.981	12.986	13.053	13.106

Toelichting verloop begrotingsaldo programma 3 Samen leven en participeren

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021		Begroting 2022		Begroting 2023		Begroting 2024	
Saldo begroting 2020	12.555	N	12.427	N	12.364	N	12.364	N
Autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen	-13	V	-18	V	-17	V	85	N
Saldo na verwerking autonome ontwikkelingen en raadsbesluiten	12.542	N	12.409	V	12.345	N	12.449	V
Bijstelling budgetten jeugd	164	N	164	N	164	N	164	N
Bijstelling budgetten maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	380	N	380	N	380	N	380	N
Huisvesting De Berkenschutse	0	-	0	-	167	N	167	N
Strategische visie Lambrek	0	-	126	N	124	N	123	N
Exploitatie dorps huis MFA Leende: inzet kwartiermaker	86	N	66	N	56	N	6	N
Bijstelling sociaal domein	-332	V	-332	V	-332	V	-332	V
Onderwijsachterstand beleid	35	N	35	N	35	N	35	N
Voortzetting inzet sportconsulent	15	N	15	N	0	N	0	N
Invoering Wvvgz	12	N	12	N	12	N	12	N
Bijdrage GRWRE	15	N	0	N	0	N	0	N
Voortzetting regeling Cultuureducatie met Kwaliteit	13	N	13	N	13	N	13	N
Lagere huurinkomsten Triangel/Korein MFA Leende	17	N	17	N	18	N	18	N
Om niet gebruik sociaal-culturele accommodaties	25	N	25	N	25	N	25	N
Nieuwbouw gymzaal Heeze (excl. opbrengst panden)	0	N	27	N	27	N	27	N
Overige mutaties programma 3	9	N	29	N	19	N	19	N
Saldo begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024	12.981	N	12.986	N	13.053	N	13.106	N

Autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen

De autonome ontwikkelingen en technische bijstellingen zijn reeds bij het financieel perspectief 2021-2024 toegelicht.

Bijstelling budgetten jeugd

Op basis van de Jeugdwet is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van kwalitatief passende en voldoende jeugdhulp. Om hier uitvoering aan te geven werken we met 9 andere gemeenten samen binnen inkoopregio Eindhoven. De contracten voor jeugdhulp liepen per 31 december 2020 af. De coronacrisis en de maatregelen die het Rijk hierop heeft genomen, hebben effect op de aanbestedingsprocedures bij de zorgaanbieders. Daarom is binnen de inkoopregio besloten om de aanbestedingsprocedures met een jaar uit te stellen. Dit betekent dat de huidige contracten met de zorgaanbieders verlengd moeten worden voor 2021. Om een inschatting te maken van de kosten voor 2021 is een doorrekening gemaakt. Op basis van die doorrekening en vanwege de toename in complexiteit van zorgvragen en daarmee duurdere zorgkosten, stijgen de uitgaven voor de regionaal ingekochte jeugdzorg.

Uitgaven materiële lasten maatschappelijke ondersteuning (wmo)

Bij de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zien we dat de maatwerkvoorzieningen duurder worden door de benodigde jaarlijkse indexatie, inkooptrajecten die leiden tot nieuwe (markconforme) tarieven en cao-ontwikkelingen. Ten behoeve van deze begroting is op basis van de huidige inwoners (indicaties) gekeken naar de effecten van de prijsontwikkeling. Die leiden bij de onderdelen begeleiding, hulp bij huishouden, woningaanpassingen, vervoer en hulpmiddelen tot een toename van de kosten. Daarbij hebben we ook te maken met de effecten van de vergrijzing en de invoering van het abonnementstarief. Die leiden tot een toename van het aantal inwoners waaraan zorg wordt verleend.

De Berkenschutse

Er is een Strategisch Huisvestingsplan voor de Berkenschutse opgesteld. Uit het onderzoek blijkt dat een groot deel van de oudbouw van de Berkenschutse tegen het eind van haar levensduur loopt. De huisvestingsambities van de Berkenschutse om de oudbouw te slopen en hiervoor in de plaats een nieuwe school te bouwen waarin rekening gehouden wordt met de wens om kleine klassen, brede gangen, extra duurzaamheidsmaatregelen en extra voorzieningen, is (mede gezien de huidige boekwaarde) echter te ambitieus. Daarom is deze ambitie voorlopig geparkeerd en is naar een andere variant gezocht, waarin een deel van de oudbouw gerenoveerd wordt en een deel nieuw gebouwd wordt. Uit een eerste indicatie komt naar voren dat de gemeentelijke kapitaallasten in deze variant vanaf 2023 met € 167.000 toe zouden nemen. Daarbij gaan we uit van een investering van circa € 6,8 miljoen.

Strategische visie Lambrek

Kempenhaeghe is met een vastgoedvisie bezig met overlap en combinatiemogelijkheden met het sportpark Lambrek. Het gaat om buitensporten, binnensporten, onderwijs en een ontsluiting naar de A2 en de Somerenseweg over het terrein van Kempenhaeghe. Dit biedt kansen voor het doorontwikkelen van het sportpark Lambrek tot één sportvoorziening waar zowel de bewoners van Kempenhaeghe (overdag) als de inwoners van Heeze (doorgaans 's avonds) gebruik kunnen maken. Die met een goede veilige weg ontsloten wordt en voldoende parkeergelegenheden kent. Samen met de genoemde partners wordt er gewerkt aan één strategische toekomstbestendige visie, waarin de bestaande knelpunten en de toekomstige mogelijkheden worden neergezet.

Exploitatie dorpshuis MFA Leende

We willen het nieuwe stichtingsbestuur van de MFA Leende de mogelijkheid bieden om de exploitatie te voeren conform een variant waarbij sprake is van een ondernemend stichtingsbestuur inclusief de inzet van een kwartiermaker. Voor deze variant is in de periode 2021 t/m 2024 in totaal € 214.000 (impuls)budget nodig.

Bijstelling sociaal domein

Samengevat zijn de volgende voorstellen voor het sociaal domein verwerkt:

Bijstelling sociaal domein	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
3.1 Onderwijs				
Voorschoolse voorziening peuters	-19 V	-19 V	-19 V	-19 V
Combinatiefunctionaris muziek	-32 V	-32 V	0 -	0 -
Combinatiefunctionaris sport en onderwijs (buurtsportcoach)	0 -	-30 V	-30 V	-30 V
Combinatiefunctionaris buitenschoolse opvang	-15 V	-15 V	0 -	0 -
3.2 Jeugd				
Pubercontactmoment GGD	-12 V	-12 V	-12 V	-12 V
Praktijkondersteuner huisartsen (POH) Jeugd GGZ	25 N	25 N	0 -	0 -
Besparing maatwerkvoorzieningen Jeugd door inzet POH GGZ	-100 V	-120 V	-120 V	-120 V
3.3 Maatschappelijk ondersteuning				
Taakstelling toetsingskader subsidies	0 -	0 -	-27 V	-27 V
PGB hulp bij het huishouden stimuleren	-30 V	-50 V	-50 V	-50 V
Collectief vervoer (Taxibus), aantal km limiteren	-20 V	-20 V	-20 V	-20 V
Aanscherpen vervoersvergoedingen	-5 V	-5 V	-5 V	-5 V
Hulpmiddelen	-5 V	-5 V	-5 V	-5 V
Subsidie Mee	-10 V	-10 V	-10 V	-10 V
Subsidie GGzE (ervaringswerker en "inloop" t Perron	-21 V	-21 V	-35 V	-35 V
Sociaal makelaar en Welzijnsconsulent	64 N	64 N	64 N	64 N
Innovatiebudget	-110 V	-48 V	-28 V	-28 V
3.5 Participatie				
Sociaal Raadsliedenwerk	0 -	-18 V	-18 V	-18 V
Budget participatie	-34 V	-9 V	-9 V	-9 V
3.8 Cultuur				
Subsidie HaFa onderwijs	-8 V	-8 V	-8 V	-8 V
Totaal bijstelling sociaal domein	-332 V	-332 V	-332 V	-332 V

Binnen het thema onderwijs zetten we de voorschoolse voorziening peuters voort, waarbij het budget verlaagd kan worden, gezien de ontwikkeling van de afgelopen jaren. Inhoudelijk zijn er geen wijzigingen in de ondersteuning van onze peuters.

In het kader van de Brede Regeling Combinatiefuncties zetten we combinatiefuncties in op sport en onderwijs, met als doel om het beleid op het gebied van het gymonderwijs een kwaliteitsimpuls te geven. De combinatiefunctionarissen worden momenteel voornamelijk op uitvoeringsniveau ingezet. Er zijn andere mogelijkheden om de combinatiefunctionarissen in te zetten. In 2021 onderzoeken we op welke manier we de komende jaren de inzet van de combinatiefuncties gaan vormgeven en welke rol wij daarin hebben als gemeente.

Met ingang van 2021 willen we een praktijkondersteuner GGZ Jeugd inzetten. De praktijkondersteuner houdt praktijk binnen de huisartsenpraktijk, voor de cliënten vertrouwd terrein en is daarmee laagdrempelig en de-medicaliserend. Daarnaast wordt de kwaliteit van de zorg verbeterd doordat jeugdigen sneller hulp krijgen, er binnen de

huisartsenpraktijk kortdurende en/of lichte zorg kan worden geboden en de triage is verbeterd omdat de praktijkondersteuner GGZ-jeugd meer tijd heeft om een inschatting te maken van de problematiek van de jeugdige dan de huisarts.

We herijken het Toetsingskadersubsidies met als doel de taakstelling van 25% te realiseren met ingang van 2023.

De uitgaven Wmo zijn de afgelopen jaren toegenomen. Dit wordt o.a. veroorzaakt door het langer thuis blijven wonen, de toenemende vergrijzing binnen onze gemeente en de kostenstijging van de producten, die we inkopen. De zorg ook op de langere termijn betaalbaar houden, waarbij we in staat zijn en blijven om onze kwetsbare inwoners passende zorg te bieden, vraagt om andere keuzes. Dit betekent, dat we het huidige beleid inzake de maatwerkvoorzieningen hulp bij het huishouden, collectief vervoer, woningaanpassingen en hulpmiddelen gaan aanpassen dan wel op een andere manier gaan vormgeven. Dit geldt ook voor een aantal subsidievormen binnen de Wmo.

Daarnaast continueren we de inzet van de sociaal makelaar en welzijnsconsulent. Met de inzet van de sociaal makelaar en de welzijnsconsulent kunnen we vroegtijdig hulpvragen signaleren, eenzaamheid bestrijden en meedoen stimuleren. De sociaal makelaar en de welzijnsconsulent zijn laagdrempelige functies. Deze inzet dekken we vanuit het beschikbare innovatiebudget.

Binnen het thema Participatie continueren we in 2021 de pilot Sociaal Raadsliedenwerk, waarbij we in 2021 deze evalueren en op basis van de bevindingen een voorstel doen. De co-financiering van de extra taallessen voor NT2-leerlingen continueren we in 2021, waarbij de kosten gedekt worden vanuit het beschikbare budget Participatie. Dit geldt ook voor de fashioncheques.

OAB-middelen

Vanaf 1 augustus 2020 is de gemeente verplicht om het aanbod VVE (voor en vroegschoolse educatie) te verhogen van 10 naar 16 uur per week. De huidige specifieke uitkering is niet voldoende om deze 16 uur per week, met het huidige financieringsmodel (€ 0,48 inkomensafhankelijke ouderbijdrage per uur en € 8,63 gemeentelijke bijdrage) te bekostigen. We kijken daarom op dit moment naar een nieuwe financieringsmethodiek, waarbij we daar waar mogelijk kinderopvangtoeslag inzetten voor een aantal uren VVE. Daarnaast willen we gaan werken met een inkomensafhankelijke ouderbijdrage, op basis van de VNG-adviestabel.

Voortzetting inzet sportconsulent bso

Sinds januari 2018 zet de gemeente in samenwerking en cofinanciering met twee kinderopvangorganisaties een sportconsulent bso in. Deze sportconsulent zorgt voor een breed sport- en spelaanbod op vier bso-locaties. Tot en met januari 2020 liep er een pilot; na evaluatie heeft het college besloten om de inzet verder te continueren. De sportconsulent bso maakt onderdeel uit van de invulling van de bijstelling sociaal domein, dit betekent dat de inzet in 2021 niet gecontinueerd wordt.

Invoering Wvggz

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2020 was nog geen inschatting te maken van de financiële consequenties als gevolg van de invoering van de Wvggz zodat deze nog moet worden verwerkt.

Bijdrage GRWRE

Heeze-Leende neemt deel in de GRWRE (Gemeenschappelijke regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven). De GRWRE voert de WSW, loonkostensubsidie voor de mensen met een arbeidsbeperking en reguliere arbeidstoeleiding uit. Door o.a. de SW-bezuinigingen en financiering Participatiewet ontstaat er een tekort bij de GRWRE. Dit vraagt een hogere bijdrage van Heeze-Leende aan de GRWRE. Daarnaast blijft een punt van zorg de jaarlijkse begeleidingskosten. Deze zijn hoger zijn dan de middelen die de gemeente ontvangt vanuit de integratie-uitkering sociaal domein. Hierdoor zijn de begrote middelen voor re-integratie niet meer afdoende om de bijdrage GRWRE inclusief begeleidingskosten voor loonkostensubsidies en andere noodzakelijke re-integratie activiteiten te kunnen dekken.

Voortzetting regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK-regeling)

Sinds 2017 neemt Heeze-Leende deel aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Dit is een regeling, waarmee wordt gewerkt aan een versterking en betere borging van cultuureducatie in het onderwijs. De CmK-regeling loopt eind 2020 af. De minister van OCW heeft aangekondigd de regeling in de periode 2021-2024 voort te zetten en te verbreden. Het bedrag dat per inwoner beschikbaar wordt gesteld is € 0,79, de gemeente zal hetzelfde bedrag moeten bijleggen. Er is in de meerjarenbegroting slechts tot en met 2020 geld hiervoor beschikbaar gesteld.

Gymnastiekonderwijs Triangel

De bovenbouw van de Triangel gaat vanaf 2021 gymmen in het MFA Leende. Het beheer en exploitatie van deze gymruimte wordt uitgevoerd door een beheerstichting (dorpshuis). Hiervoor dient de gemeente een exploitatievergoeding te betalen. Daarnaast wordt, door een tijdelijke piek van het leerlingenaantal, de speelzaal van

de basisschool de Triangel tijdelijk ingericht als klaslokaal. Hierdoor moet ook de onderbouw van de school tijdelijk in het dorpshuis gymmen. De te betalen gymvergoeding stijgt hierdoor tijdelijk. Daarnaast kan de speelzaal buiten schooltijd niet aan het kinderdagverblijf verhuurd worden. Hierdoor heeft de gemeente tijdelijk minder huurinkomsten.

Om niet gebruik sociaal-culturele accommodaties

Het college wil ontmoeten in Heeze-Leende makkelijker maken. Ontmoeten is een kernpunt in het coalitieakkoord "Samen kernachtig sterk", en daarnaast een pijler onder zowel het sociaal beleid als de bibliotheekvisie. Omdat elkaar ontmoeten zorgt voor het ontstaan en versterken van sociale netwerken, voor een basis voor maatschappelijke en culturele ontwikkeling, vermindering van eenzaamheid en vergroting van het geluksgevoel bij onze inwoners.

Met de dorpshuizen wordt bekeken wat de effecten van corona zijn (geweest). Omdat alle dorpshuizen een eigen signatuur hebben wordt individueel en op continue basis gekeken op welke manier de doelstellingen bereikt kunnen worden. Omdat dit een voortdurend proces is wordt dit niet in een apart project ondergebracht.

Nieuwbouw gymzaal Heeze

De nieuwbouw van de gymzaal op sportpark de Weibossen is ter vervanging van twee bestaande, verouderde gymzalen aan de Spoorlaan en Strabrecht. Na vaststelling bestemmingsplan door de gemeenteraad wordt een start gemaakt met het bouwkundige ontwerp. Afhankelijk van het ontwerpproces wordt de oplevering momenteel verwacht eind 2022/begin 2023.

3. Paragrafen

Paragraaf lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente. We gaan in deze paragraaf in op de lokale heffingen en lichten het kwijtscheldingsbeleid toe. Met ingang van 2021 bieden we de belastingverordeningen gelijktijdig met de begroting aan bij de raad.

Er wordt bij de lokale heffingen onderscheid gemaakt tussen zuivere belastingen, heffingen en retributies:

- De zuivere belastingen behoren tot de algemene dekkingsmiddelen en dienen ter uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening, maar ook individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting.
- De heffingen dienen ter dekking van de kosten ten behoeve van de uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. Dat houdt in dat de burger ook moet betalen als hij de dienst niet wenst. Voorbeelden van heffingen zijn de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De opbrengst van de heffingen mag niet meer bedragen dan de kosten die de gemeente hiervoor maakt.
- De retributies zijn vergoedingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Voorbeelden hiervan zijn de leges voor paspoort en rijbewijs.

Uitgangspunten (beleid)

De beleidsuitgangspunten met betrekking tot de lokale heffingen zijn vastgelegd in het 'Coalitieakkoord Heeze-Leende 2018-2023':

- Indien mogelijk geen lastenverhoging voor inwoners en bedrijven.
- De onroerendezaakbelastingen worden alleen met de inflatiecorrectie verhoogd.

Opbrengstenraming belastingen en heffingen

In het volgende overzicht zijn de ramingen van de belastingopbrengsten en heffingen voor 2021 weergegeven.

Bedragen x € 1.000

Gemeentelijke belasting/heffing	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Onroerendezaakbelastingen (OZB)	3.604	3.612	3.787
Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	1.604	1.741	1.752
Rioolheffing	2.001	1.987	2.012
Leges	848	698	702
Lijkbezorgingsrechten	2	2	2
Toeristenbelasting	225	173	175
Totaal	8.284	8.213	8.430

Onroerendezaakbelastingen (OZB)

Onroerendezaakbelastingen worden geheven van eigenaren van onroerende woningen en niet-woningen en van gebruikers van onroerende niet-woningen. De eigenaar/gebruiker op 1 januari van enig jaar is belastingplichtig voor het gehele jaar. Grondslag is de waarde van de onroerende zaak die is vastgesteld met een WOZ-beschikking (WOZ: waardering onroerende zaken). Voor het belastingjaar 2021 geldt de waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2020.

Voor de waardeontwikkeling van onroerend goed verwachten we een gemiddelde waardestijging van woningen van 5,5% en houden we rekening met een waardestijging van 0,8% bij niet-woningen. In 2021 wordt éénmalig niet overgegaan tot compensatie van de waardestijging van woningen en niet-woningen (waarde peildatum 1-1-2020). Dit betekent dat de OZB-tarieven worden verhoogd met de inflatiecorrectie (1,5%).

In de volgende tabel volgen de tarieven voor de verschillende categorieën.

Tarief	Rekentarief algemene uitkering *	Gemeentetarief 2021	Gemeentetarief 2020	Procentuele mutatie
Woningen eigenaren	0,0894 %	0,1063 %	0,1047 %	+ 1,5 %
Niet-woningen gebruikers	0,1281 %	0,1562 %	0,1539 %	+ 1,5 %
Niet-woningen eigenaren	0,1590 %	0,1713 %	0,1688 %	+ 1,5 %

* Meicirculaire gemeentefonds 2020.

De opbrengsten uit onroerendezaakbelastingen zijn als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Woningen eigenaren	2.491	2.460	2.595
Niet-woningen gebruikers	465	474	481
Niet-woningen eigenaren	648	678	711
Totaal	3.604	3.612	3.787

De opbrengsten zijn ten opzichte van 2020 toegenomen. De toename wordt verklaard door de waardeinstijging en de indexering.

Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

De afvalstoffenheffing is een vergoeding voor de kosten van het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval. De reinigingsrechten worden in rekening gebracht voor het ophalen en verwerken van bedrijfsafval dat naar aard, omvang en samenstelling gelijk is te stellen aan huishoudelijke afvalstoffen. Uitgangspunt bij de bepaling van de tarieven is een kostendekkendheid van 100%. De opbrengsten mogen op begrotingsbasis niet hoger zijn dan de kosten. Zoals uit de volgende opstelling blijkt wordt dit uitgangspunt met een begrote kostendekkendheid van 100% gehaald.

Bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Kosten taakveld afval (100%)	1.437	1.388	1.380
Inkomsten taakveld afval (excl. heffingen)	-	-	-
Netto kosten taakveld	1.437	1.388	1.381
Aanvullend toe te rekenen kosten:			
Overhead	102	93	107
BTW exploitatie	270	260	264
BTW investeringen	-	-	-
Totale kosten	1.809	1.741	1.752
Opbrengst heffing	1.604	1.741	1.752
Dekking	89%	100%	100%

Per saldo blijven de kosten van de afvalinzameling en –verwerking nagenoeg gelijk. De hogere afval inzamelkosten worden gecompenseerd door het wegvallen van vervangingslasten voor containers, omdat het beheer van het hele containerpark is ondergebracht bij Blink.

Bij de berekening van de tarieven voor deze heffing is gekozen voor tariefdifferentiatie (diftar). Degene die meer afval laat ophalen, moet ook meer betalen. Het tarief is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel, het vastrecht, is voor iedereen gelijk. Het tweede deel is variabel. In de volgende tabel zijn de tarieven vermeld.

Tarief	2021	2020	Procentuele mutatie
Vastrecht per maand	€ 11,00	€ 10,00	10%
Container van 40 liter restafval per lediging	€ 5,05	€ 5,05	0%
Container van 140 liter restafval per lediging	€ 12,65	€ 12,65	0%
Container van 240 liter restafval per lediging	€ 22,75	€ 22,75	0%
Container van 25 liter gft-afval per lediging	€ 1,90	€ 1,90	0%
Container van 140 liter gft-afval per lediging	€ 1,90	€ 1,90	0%
Container van 240 liter gft-afval per lediging	€ 3,00	€ 3,00	0%

Rioolheffing

Eigenaren van eigendommen die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering dragen bij in de kosten daarvan. Hiermee betalen we de kosten van inzameling en het transport van afvalwater en hemelwater en de zuivering daarvan. Uitgangspunt bij de bepaling van de rioolheffing is een 100% kostendekkend tarief.

Kosten die direct of indirect te maken hebben met de riolering kunnen via de rioolheffing worden verhaald. De kosten bestaan uit kapitaallasten, de directe en indirecte exploitatiekosten zoals reiniging, inspecties en reparaties. Ook toekomstige uitgaven zoals vervangingen worden bij de bepaling van de te dekken kosten betrokken.

In het Verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP) 2016-2021 (opgesteld in 2015) is een doorrekening van de kosten opgenomen. Hierbij is rekening gehouden met de ontwikkelingen zoals het aanleggen van een gescheiden stelsel bij renovatieprojecten, het verplicht afkoppelen van verhard oppervlak en overstort meters en voorzieningen die gemaakt moeten worden als gevolg van de steeds heviger regenvuilen. Uitgangspunt in het VGRP bij vervangingen is de kwaliteit en functie van het riool en niet de leeftijd. Verder worden nieuwere reparatie- en renovatietechnieken toegepast. Daardoor kunnen investeringen worden uitgesmeerd over toekomstige jaren en nemen de jaarlijkse investeringen af (speelt vooral vanaf 2021).

Voor de rioolheffing betekent het voorgaande dat in de planperiode (2016-2021) het tarief volgens het kostendekkingsplan niet alleen stijgt met het inflatiepercentage, maar ook met de gevolgen van de vervangingsinvesteringen. In de volgende tabel zijn de tarieven vermeld.

Tarief per jaar	2021	2020	Procentuele mutatie
Tarief bij een waterverbruik van minder 100 m3 per jaar	€ 241,56	€ 239,16	1,0%
Tarief bij een waterverbruik van 100 m3 tot 500 m3 per jaar *	€ 321,36	€ 318,24	1,0%

* Indien in een belastingtijdvak meer dan 500 m3 wordt afgevoerd, is boven het in de tabel genoemde verschuldigde bedrag bij een waterverbruik tot 500 m3 een recht verschuldigd van € 26,78 per maand van het belastingtijdvak, voor elke hoeveelheid van 500 m3 of gedeelte daarvan waarmee de hoeveelheid van 500 m3 wordt overschreden.

Zoals uit de volgende opstelling blijkt wordt op begrotingsbasis een kostendekkendheid van 100% gehaald.

Bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid rioolheffing	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Kosten taakveld riolering (100%)	1.298	1.300	1.522
Inkomsten taakveld riolering (excl. heffingen)	-12	-	
Netto kosten taakveld	1.286	1.300	1.522
Aanvullend toe te rekenen kosten:			
Overhead	199	206	200
BTW exploitatie	92	107	122
BTW investeringen	227	374	170
Totale kosten	1.804	1.987	2.014
Opbrengst heffing	2.001	1.987	2.012
Dekking	111%	100%	100%

Leges

Voor het in behandeling nemen van een aanvraag voor het leveren van een dienst worden leges geheven. De legestarieven zijn vastgelegd in de tarieventabel behorende bij de legesverordening. De tarieventabel is in de volgende titels verdeeld:

1. Algemene dienstverlening.
2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning.
3. Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn.

Per titel mogen de gezamenlijke baten uit de te heffen leges niet hoger zijn dan de geraamde lasten van alle onder de betreffende titel benoemde activiteiten.

Algemene dienstverlening (titel 1)

Bij aanvragen voor producten vallende onder deze titel moet worden gedacht aan huwelijken, rijbewijzen, uittreksels burgerlijke stand etc. De berekening van de kostendekkendheid van de tarieven is in het volgende overzicht opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid algemene dienstverlening (leges titel 1)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Kosten taakveld burgerzaken (excl. incidentele lasten)	453	412	438
Inkomsten taakveld burgerzaken (excl. heffingen)	-	-	-
Netto kosten taakveld		412	
Aanvullend toe te rekenen kosten:			
Overhead	400	472	486
BTW exploitatie	-	-	-
BTW investeringen	-	-	-
Totale kosten	853	884	924
Opbrengst heffing taakveld burgerzaken	222	182	177
Dekking	26%	21%	19%

Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning (titel 2)

Onder deze titel zijn de producten inzake de omgevingsvergunning opgenomen. De berekening van de kostendekkendheid van de tarieven is in het volgende overzicht opgenomen.

Bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning (leges titel 2)	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Kosten taakveld wonen en bouwen (100%)	927	748	966
Inkomsten taakveld wonen en bouwen (excl. heffingen)	4	4	4
Netto kosten taakveld	923	744	962
Aanvullend toe te rekenen kosten:			
Overhead	644	630	751
BTW exploitatie	-	-	-
BTW investeringen	-	-	-
Totale kosten	1.567	1.374	1.713
Opbrengst heffing	550	402	471
Dekking	35%	34%	27%

Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn (titel 3)

Onder deze titel zijn onder meer de tarieven opgenomen voor aanvragen betrekking tot horeca, organiseren evenementen of markten en kinderopvang.

Lijkbezorgingsrechten

Voor het begraven en/of het plaatsen van een urn of asbus op de algemene gemeentelijke begraafplaats worden lijkbezorgingsrechten geheven. De tarieven zijn vastgelegd in de tarieventabel behorende bij de verordening lijkbezorgingsrechten.

Bedragen x € 1.000

Kostendekkendheid lijkbezorgingsrechten	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Kosten taakveld begraafplaatsen en crematoria (100%)	10	11	11
Inkomsten taakveld (excl. heffingen)	-	-	-
Netto kosten taakveld	10	10	11
Aanvullend toe te rekenen kosten:			
Overhead	7	6	8
BTW exploitatie		-	
BTW investeringen		-	
Totale kosten	17	17	19
Opbrengst heffing	2	2	2
Dekking	12%	12%	11%

Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemene belasting waarvan de opbrengsten ten gunste komen aan de algemene middelen van de gemeente. De inkomsten uit deze belasting mag de gemeente dus naar eigen inzicht aanwenden. De toeristenbelasting wordt geheven voor het houden van verblijf met overnachten tegen een vergoeding in welke vorm dan ook, van personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente Heeze-Leende zijn ingeschreven.

Het betreft dus niet alleen toeristen, maar ook personen die o.a. voor hun werk tijdelijk verblijven binnen de gemeente Heeze-Leende. Belastingplichtige is degene die gelegenheid tot verblijf biedt. Deze verhaalt de belasting op degene die verblijf houdt.

In 2020 zouden de tarieven geëvalueerd worden conform de gemaakte afspraak met de plaatselijke ondernemers. Gezien de corona crisis wordt de evaluatie een jaar opgeschort en blijven de tarieven voor 2021 gelijk aan die van 2019 en 2020. Het tarief per persoon per overnachting is momenteel € 1,25 per overnachting. In afwijking hiervan geldt voor hotels en conferentiecentra een tarief van € 1,35 per overnachting en voor campings € 0,90 per overnachting.

Overzicht lastendruk

De voorgestelde tarieven leiden tot de volgende belastingdruk. In deze berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg voor iedereen van toepassing zijn (onroerendezaakbelasting, afvalstoffenheffing en rioolheffing). De heffingen die een specifieke belastingplicht hebben zijn uitgesloten.

Lokale lastendruk ¹⁾	2021	2020	Mutatie	Procentuele mutatie
Afvalstoffenheffing	€ 199	€ 187	€ 12	6,4 %
Rioolheffing (bij een waterverbruik van 100-500 m3)	€ 321	€ 318	€ 3	1,0 %
Onroerendezaakbelasting eigenaar woning	€ 392	€ 373	€ 19	5,1 %
Totaal lastendruk huishouden zonder eigen woning	€ 520	€ 505	€ 15	3,0 %
Totaal lastendruk huishouden met eigen woning	€ 912	€ 878	€ 34	3,9 %

1) Aan gegevens in deze tabel kunnen geen rechten worden ontleend.

Toegepaste uitgangspunten bij berekening lokale belastingdruk:

- Afvalstoffenheffingen is gebaseerd op gemiddeld 7,8 ledigingen van de GFT-container (140 liter) per jaar en 4,1 keer restafval (140 liter).
- De rioolheffing is op basis van een waterverbruik van 100 tot 500 m3 per jaar.
- Bij de berekening van de onroerendezaakbelasting 2021 met waardepeildatum 1 januari 2020 ten opzichte van belastingjaar 2020 met waardepeildatum 1 januari 2019 is uitgegaan van een taxatiewaardestijging woningen van 5,5% en een tarief van 0,1063%. De gemiddelde waarde van een woning in Heeze-Leende met waardepeildatum 1 januari 2020 wordt hier geraamd op € 369.000 (2019: € 349.000).

De lastendruk van een 'gemiddeld huishouden' is in 2021 hoger dan in 2020. Dat wordt vooral veroorzaakt door de stijging van de afvalstoffenheffing en de onroerendezaakbelasting.

Kwijtscheldingsbeleid

Inwoners met een laag inkomen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. Bij de invordering van de overige gemeentelijke heffingen wordt geen kwijtschelding verleend.

De gemeente hanteert het uitgangspunt van inwoners met een inkomen van 100% van de bijstandsnorm in aanmerking moeten kunnen komen voor kwijtschelding, tenzij sprake is van een vermogen dat groter is dan het wettelijke normbedrag.

Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

Het weerstandsvermogen is een maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's op te vangen. Het gaat hierbij om tegenvallers van enige omvang, tegenvallers die, als er geen weerstandsvermogen zou zijn, de continuïteit in de uitvoering van taken in gevaar kunnen brengen. In hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen hangt af van:

- de risico's die de gemeente loopt: deze bepalen het benodigde weerstandsvermogen;
- de middelen die de gemeente vrij kan maken om risico's op te vangen: deze bepalen de beschikbare weerstandscapaciteit.

In deze paragraaf worden de risico's en de beschikbare weerstandscapaciteit in beeld gebracht en wordt het weerstandsvermogen van de gemeente bepaald.

Uitgangspunten (beleid)

De risico's worden door de gemeente ten behoeve van de begroting en de jaarrekening geïventariseerd en geactualiseerd. Ook bij de tussentijdse besluitvorming worden de risico's in beeld gebracht en, voor zover er risico's aanwezig zijn, worden deze benoemd en gekwantificeerd. Indien mogelijk worden beheersmaatregelen getroffen. Door al in een vroeg stadium na te denken over de mogelijke risico's van bepaald beleid zijn deze nog te voorkomen of kunnen eventueel ernstige gevolgen ervan worden beperkt. Risicomanagement is voor de gemeente geen doel op zich, maar is een hulpmiddel bij het bereiken van de gemeentelijke doelen.

Zoals in het 'Coalitieakkoord Heeze-Leende 2018-2023' is vastgelegd, wil de gemeente Heeze-Leende een structureel financieel gezonde organisatie zijn. Daarom wordt uitgegaan van een verantwoord financieel beleid als fundament voor een gezond weerstandsvermogen. In de uitvoering worden hierbij de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- een in meerjarig perspectief sluitende begroting;
- onderhoudsvoorzieningen van voldoende omvang;
- beheerste ontwikkeling van lokale lasten (indien mogelijk geen lastenverhoging voor inwoners en bedrijven);
- de begroting heeft jaarlijks ruimte voor onvoorziene kosten (eenmalig en structureel);
- een weerstandscapaciteit van voldoende omvang om de risico's op te kunnen vangen.

Risico's

Om de minimale omvang van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is het nodig om in beeld te brengen welke risico's de gemeente loopt. Voor het voorkomen of verminderen van de gevolgen van risico's worden veelal beheersmaatregelen getroffen of zijn middelen geraamd of gereserveerd. Bij de inventarisatie van risico's gaat het dan ook om risico's die resteren: risico's die niet zijn afgedekt in de exploitatie, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen en waarvoor we geen bestemmingsreserves hebben gevormd.

Ten behoeve van de begroting 2021 zijn de risico's geactualiseerd. Hierbij ligt de nadruk op de belangrijkste risico's. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans van optreden van het risico en het financiële gevolg als het risico zich daadwerkelijk zou voordoen. Dit resulteert in een risicobedrag.

Risico's met een geringe impact zijn niet afzonderlijk benoemd. Voor het opvangen van de kleinere risico's wordt, evenals in voorgaande jaren, een risicobedrag van € 200.000 aangehouden. Risico's die opgevangen worden door bijvoorbeeld afgesloten verzekeringen, projectbudgetten, voorzieningen of bestemmingsreserves worden niet in deze paragraaf opgenomen.

Overzicht van geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's

Bedragen x € 1.000

Nr.	Risico	Risico-bedrag 2020	Risico-bedrag 2021
1	Vervanging wegen	300	200
2	Leegstand maatschappelijk vastgoed	20	20
3	Grondexploitatie	19	46
4	Bodemverontreiniging	30	30
5	Garantstelling en verstrekte leningen	2.235	2.085
6	Centrumplan Leende	300	-
7	Planschadeclaims	15	15
8	Rampenbestrijding bij grote rampen	50	50
9	Contracten en contractbeheer	20	20
10	Vennootschapsbelasting	50	10
11	Sociaal domein	650	1.000
12	Personeel	100	65
13	Algemene uitkering	115	800
14	BTW Sport	90	25
15	Afvalverwerking	-	100
	Totaal grootste risico's	3.994	4.466
16	Overige niet gekwantificeerde risico's	200	200
	Totaal risico's	4.194	4.666
	Correctie voor het tegelijkertijd optreden van risico's	90%	90%
	Totaal op te vangen risico's	3.775	4.199

We gaan er vanuit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Om hiervoor te corrigeren wordt een percentage van 90% berekend over het totaal berekende risicobedrag. Dat brengt het totaal van de risico's op € 4.199.000.

Toelichting op de geïnventariseerde risico's

1. Vervanging wegen

De gemeente Heeze-Leende heeft ruim 1,3 miljoen m² verharding in beheer. Het areaal kenmerkt zich door veel wegverhardingen die in jaren '60 en '70 zijn aangelegd (ongeveer 850.000 m²). Na een periode variërend tussen de 50 en 70 jaar (afhankelijk van ondergrond en verkeersbelasting) komt de weg aan het einde van zijn technische levensduur en dient de verharding te worden vervangen (rehabilitatie). Er is, gezien de aanlegjaren, in de periode 2021-2030 een piek te verwachten bij de vervangingskosten van de wegverharding. Er is geen budget beschikbaar voor deze vervangingskosten (rehabilitaties en reconstructies). Binnen het vastgestelde wegenbeheerplan is het onderhoud op niveau gebracht. Als gevolg van de gewijzigde verslaggevingsrichtlijnen zijn we verplicht een investering maatschappelijk nut te activeren. Voor de (vervangings-)investeringen vragen we daarom separaat kredieten aan en dienen we de kapitaallasten te dekken uit de structurele begrotingsruimte of daartoe specifiek ingestelde bestemmingsreserves. Risico is dat de gemeente, als beheerder van de wegen, niet kan voldoen aan haar taak om ervoor te zorgen dat de weg veilig blijft. Zoals vastgelegd in de financiële verordening schrijven we de investeringen in wegen af in 50 jaar. In het huidige beheerplan is aangegeven dat de totale vervangingswaarde wordt geschat op € 80 miljoen. Een deel van de investering zal zich mogelijk tegelijkertijd voordoen waardoor we nu rekening houden met een risico van circa € 200.000 aan kapitaallasten. De daling van het risico ten opzichte van de begroting 2020 wordt veroorzaakt door de daling van de rente.

Overigens loopt het huidige beheer- en beleidsplan wegen tot en met 2021. In 2021 wordt het plan geactualiseerd.

2. Maatschappelijk vastgoed

Bij maatschappelijk vastgoed loopt de gemeente een leegstandsrisico. Dat risico geldt voor de scholen, die gehuurd worden en voor accommodaties, die in eigendom zijn of waarvoor de gemeente garant staat voor de huur. De kans dat meerdere panden tegelijkertijd langdurig leegstaan is gering. Het risicobedrag blijft identiek, door de jaren heen lopen we meer risico door de vergrijzing, maar verkleinen we dat juist door een gerichte aanpak van leegstand en invulling die het financiële risico juist weer beperkt.

3. Grondexploitatie

In 2020 zijn de lopende grondexploitaties geactualiseerd. De calculaties van de verwachte eindwaarde van de grondexploitaties zijn met enige voorzichtigheid berekend, maar toch blijven risico's altijd bestaan. Voor de

grondexploitaties zijn daarom de risico's gezien en vertaald in een worst case scenario waarin rekening is gehouden met het voordoen van deze risico's. Bij drie grondexploitaties is sprake van een nadelig resultaat (in totaal € 93.000 o.b.v. worst case scenario). In de jaarrekening 2019 is reeds een verliesvoorziening getroffen van € 47.000 waardoor een nog niet opgevangen risico van € 46.000 resteert. In de paragraaf *Grondbeleid* is dit nader toegelicht. Voor de grondexploitaties geldt dat het grootste risico is dat de grondverkoop niet volgens de opgestelde plannen zullen verlopen. Het is belangrijk om dit te blijven monitoren.

4. Bodemverontreiniging

De gemeente beschikt over een aantal woonwagens in Leende. De ondergrond ter plaatse is verontreinigd. In 2017 is de wal en 1 standplaats (acute probleem) gesaneerd. Echter er is nog steeds sprake van bodemvervuiling onder het overige deel van het terrein (4 standplaatsen). Het risico blijft aanwezig dat ook hier sanering plaats zal moeten vinden.

5. Garantstellingen en verstrekte leningen

Garantstelling Bulders woningbouw C.V

De gemeente Heeze-Leende staat door middel van het verstrekken van een akte van borgtocht 100% garant voor de leningen die De Bulders Woningbouw C.V. heeft aangetrokken ten behoeve van de aankoop van de gronden van de gemeente. Hier tegenover heeft de gemeente hypothecaire zekerheid op de gronden ontvangen. Aanvullend heeft BNG Gebiedsontwikkeling B.V. een bereidstellingsverklaring afgegeven tegenover de gemeente Heeze-Leende die onderdeel uitmaakt van de allonge. In deze bereidstellingsverklaring verklaart BNG Gebiedsontwikkeling onder beschreven voorwaarde voor 50% mee te delen in het verlies als aanspraak wordt gemaakt op de door de gemeente Heeze-Leende afgegeven borgstelling.

De gemeente Heeze-Leende brengt voor de garantstelling een marktconforme vergoeding van 0,55% in rekening bij De Bulders Woningbouw C.V. De hoogte van de premie is mede bepaald door de hieraan te stellen eisen rondom staatssteun. De gemeente Heeze-Leende heeft zich hierbij laten adviseren door een externe deskundige. Over de aangesproken kredietfaciliteit inclusief aangegane leningen zal de financierer rente bij De Bulders Woningbouw C.V. in rekening brengen. Om aan bovenstaande uitvoering te kunnen geven dient de directie van de Bulders Woningbouw C.V. deze rentenota's steeds terstond aan de gemeente Heeze-Leende beschikbaar te stellen.

De gemeente Heeze-Leende loopt het risico dat de garantstelling door de bank wordt ingeroepen bij de gemeente. Het gaat in totaal om een garantstelling van maximaal € 16 miljoen kredietfaciliteit. Er is een afnameplicht voor 108 woningen vastgelegd waarmee een redelijke mate van zekerheid van inkomsten is gegarandeerd. Daarnaast is op basis van de residuele benadering de waarde van de gronden gezien en deze ligt in lijn met de financieringsbehoefte. Hierdoor is sprake van een redelijke mate van zekerheid. Het is belangrijk de match te blijven monitoren tussen gronduitgifte en opbrengsten en de omvang/aflossing van de lening zodat het risico voor de gemeenten niet groot, maar verkleind in de komende jaren. Vooralsnog wordt het risico dat de garantstelling daadwerkelijk ingeroepen zal worden als laag ingeschat. We achten een kans van 10% reëel, zodat het risico van het daadwerkelijk voordoen ligt op € 1.600.000. Daarbij in de kans benadering rekening houdend met de zekerheden die zijn gesteld. De bij De Bulders Woningbouw C.V. in rekening gebracht vergoeding voor de garantstelling wordt overigens gestort in de reserve garantstelling De Bulders. Die reserve bedraagt eind 2019 € 102.000 en wordt in mindering gebracht op het berekende risico.

Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel

De gemeente Heeze-Leende staat nog garant voor een viertal leningen van het Hypotheekfonds voor Overheidspersoneel waarvan de schuldrest eind 2019 nog € 803.000 bedroeg. Er worden al enige jaren geen nieuwe borgstellingen verstrekt. Er zijn aan deze borgstelling beperkte risico's verbonden, aangezien er een redelijk verschil bestaat tussen de werkelijke waarde van het onroerend goed en de aangegane borgstelling.

Overige garantstellingen en verstrekte leningen

Onze gemeente heeft diverse garantstellingen afgegeven en leningen verstrekt om maatschappelijke doeleinden mogelijk te maken. Het risico bestaat dat deze garantstellingen worden aangesproken op het moment dat de organisatie of vereniging/stichting waarvoor de garantstelling is afgegeven niet aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Ook loopt onze gemeente het risico dat de door haar verstrekte leningen niet kunnen worden terugbetaald. De grootste leningen zijn aan Wocom en stichting HSL-net verstrekt.

Het risico bij de aan Wocom verstrekte leningen (boekwaarde per eind 2019 ruim € 1,8 miljoen) is minimaal omdat het door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) gewaarborgde leningen betreft. WSW neemt de betaalverplichtingen voor een lening over wanneer de corporatie (ondanks de voordelige financieringsvoorwaarden) de rente en aflossing op een door WSW geborgde lening niet meer kan betalen. Alleen als WSW deze betaalverplichting niet uit de overige buffers in de zekerheidsstructuur kan voldoen, moeten rijk en gemeenten

bijsprongen. Het Rijk staat voor 50% in de achtervang. 25% wordt verdeeld over alle gemeenten die borg staan. 25% wordt opgevraagd bij de gemeente die in de leningovereenkomst is genoemd. WSW is nog nooit aangesproken op de borg en schat het risico van de gemeenten en het Rijk in als zeer klein, of zelfs theoretisch. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) behartigt de belangen van de gemeenten richting WSW.

De financiële problemen bij de woningcorporatie Vestia waren aanleiding om het effect van de achtervang op de risicopositie van gemeenten nader te bekijken. Daaruit is gebleken dat de verdeling van de achtervang van 25% door gemeenten leidt tot een scheve verdeling van het risico tussen gemeenten. De VNG heeft in overleg met WSW en Rijk een voorstel opgesteld om die scheefheid recht te zetten. Dit voorstel is aangepast naar aanleiding van de uitkomsten van de ledenraadpleging. Het aangepaste voorstel luidt om voor nieuwe leningen de achtervang te verdelen over alle gemeenten waar een corporatie werkzaam is. Voor bestaande leningen is het voorstel de achtervang zo te laten. We volgen deze ontwikkeling en de mogelijke gevolgen voor de omvang van het risico nauwlettend.

In het kader van de financiering van de aanleg van een glasvezelnetwerk is in 2016 een lening van € 5,2 miljoen verstrekt aan de Stichting HSL-net. De lening bedraagt eind 2019 nog € 4.485.000. Daarnaast heeft de gemeente in het kader van voorfinanciering Buitengebied in 2017 een bedrag van ruim € 475.000 verstrekt. De gemeente heeft volledige zeggenschap in de Stichting en 1 van de 3 bestuursleden is (statutair) een wethouder van de gemeente Heeze-Leende. Het beheer en onderhoud en een deel van de exploitatie van het netwerk is ondergebracht bij Simac Techniek uit Veldhoven. Simac Techniek staat (gedurende een periode van 8 jaar) garant voor aflossing en rente tot een restschuld van € 2,5 miljoen.

Ten behoeve van de aanleg van glasvezel in het buitengebied zal een lening worden verstrekt van maximaal € 1,35 miljoen, waarvan eind 2019 € 910.000 is opgenomen. Na uitvoerig overleg en correspondentie is duidelijk dat Simac Techniek geen garanties voor aflossing en rente afgeeft voor deze extra lening. Daarom zijn aanvullende voorwaarden gesteld bij het verstrekken van de extra lening. Zo wordt het totale glasvezelnetwerk als zekerheid gesteld en staat Simac Techniek gedurende de aanleg van glasvezel in het buitengebied garant voor rente en aflossing. Deze garantstelling eindigt op het moment dat het gehele netwerk operationeel is.

Ondanks de hiervoor benoemde garantstellingen en andere getroffen beheersmaatregelen zijn risico's niet uit te sluiten. De risico's zijn echter beperkt. De exploitatie van het glasvezelnetwerk is behoudend van opzet en laat de komende 20 jaar voldoende ruimte voor aflossing van de lening en betaling van de rente. De exploitatie draait probleemloos en er zijn geen signalen dat dit op korte termijn wijzigt.

De omvang van het risico wordt daarom berekend op 10% (€ 587.000) van de omvang van de leningen per eind 2019 (in totaal € 5.870.000).

6. *Centrumplan Leende*

De multifunctionele accommodatie (MFA) in Leende is voor het eind 2020 gereed. De risico's die verband houden met de bouw van deze MFA vervallen met het realiseren van de bouw.

7. *Planschadeclaims*

Planschadeclaims komen voor rekening van de gemeente als het gemeentelijke plannen betreft of wanneer een particulier/projectontwikkelaar de gesloten planschadeovereenkomst niet kan nakomen. Claims zijn in te dienen tot vijf jaar na het onherroepelijk worden van de planologische wijziging. Het is moeilijk een inschatting te maken van de hoeveelheid planschadeclaims die er worden ingediend en toegewezen en hoe hoog het uit te keren bedrag is. Momenteel lopen we dit risico bij de bestemmingsplannen Kom Heeze 2015, Kom Leende-Leenderstrijp, Buitengebied, de Poortmannen, Marijkeplein 19 te Leende, Gymzaal de Weibossen, Uitsluiten nieuwvestiging logies t.b.v. seizoensarbeiders en arbeidsmigranten en de Bulders. Eventuele claims die betrekking hebben op De Bulders komen overigens voor rekening van De Bulders. Omdat de omvang van het risico zeer moeilijk in te schatten is, handhaven we vooralsnog het risicobedrag van € 15.000.

8. *Rampenbestrijding bij grote rampen*

Een incident of ramp is moeilijk te voorspellen. Wat we wel weten is dat een heide- of bosbrand regelmatig voorkomt. In 2010 heeft er een grote heidebrand plaatsgevonden op de Strabrechtse Heide. Een deel van de kosten van de inzet van de brandweer wordt afgewenteld op de gemeente en is niet te verhalen. Deze kosten kunnen aanzienlijk zijn als zich zo'n ramp voordoet (kan oplopen tot € 500.000). De kans hierop is echter gering (10%). We schatten dit risico daarom op € 50.000.

9. *Contracten opstellen en contractbeheer*

Bij het aangaan en opstellen van contracten lopen we het risico dat onvoldoende kennis en ervaring met uitonderhandelen, uitvoeren en beheren van contracten resulteert in onvolkomenheden in contracten. Voor grote contracten wordt het inkoopbureau Bizob ingeschakeld, waardoor de kans op onvolkomenheden beduidend wordt verminderd. Het onvoldoende beheren van contracten leidt mogelijk tot verlengingen van ongewenste

contractvoorwaarden. Vanwege de verdere samenwerking binnen de A2-gemeenten en de daarmee gepaard gaande verdere professionalisering verwachten we dat het risico de komende jaren afneemt.

10. *Vennootschapsbelasting*

Met ingang van 2016 is de gemeente vennootschapsbelastingplichtig. De gemeenten dient vennootschapsbelasting te voldoen over de (fiscale) winst dat is behaald op activiteiten waarbij de gemeente wordt aangemerkt als overheids-onderneming. Onze gemeente is voor de activiteiten van grondexploitatie en afval voor wat betreft het onderdeel van verkoop van reststromen belastingplichtig. De aangifte voor de vennootschapsbelasting 2019 dient vóór 1 mei 2021 te geschieden. Vooruitlopend hierop is een voorlopige aanslag opgelegd door de Belastingdienst. De omvang van de te betalen vennootschapsbelasting is op dit moment nog niet te bepalen omdat nog niet bekend is of de door de gemeente toegepaste uitgangspunten ook door de Belastingdienst worden gedeeld. Voor de omvang van dit risico wordt vooralsnog rekening gehouden met een bedrag van € 10.000.

11. *Sociaal domein*

Vanaf 2019 zijn de middelen die van het Rijk ontvangen worden voor het grootste deel geïntegreerd in de algemene uitkering. Alleen de middelen voor het onderdeel participatie en voogdij 18 plus zijn in een aparte integratie-uitkering ondergebracht. Hierdoor is het inzicht in het totaal van de te ontvangen middelen voor jeugdzorg, Wmo en participatie lastiger te bepalen. Over 2018 bedroeg de omvang van deze rijksbijdragen samen € 6,5 miljoen*.

In de begroting zijn de uitgaven voor het sociaal domein gebaseerd op de (verwachte) ontwikkeling van het aantal jeugdigen met zorg, verwachte indexeringen e.d. Desalniettemin blijft er sprake van een risico dat de opgenomen budgetten niet toereikend zullen zijn. Zo is de ontwikkeling van de uitgaven voor landelijk georganiseerde jeugdzorg moeilijk te voorspellen. Omdat het veelal complexe en daarmee ook kostbare zorg betreft leidt een toename van deze zorg direct tot fors hogere kosten. Als gevolg van de coronacrisis is de (regionale) aanbesteding contractering Jeugd ingetrokken en uitgesteld naar 2022. De huidige contracten moeten voor 2021 verlengd worden en er is nog geen zekerheid over de te hanteren tarieven voor 2021. De omvang van deze risico's blijft moeilijk te bepalen. We constateren dat de risico's, ondanks de inspanningen om meer grip te krijgen op de lasten in het sociaal domein, met name door externe factoren toenemen. Het risico werd berekend op 10% van de rijksbijdragen van circa € 6,5 miljoen, maar wordt verhoogd tot 15% van de rijksbijdragen. Het risico wordt daarom geschat op afgerond € 1 miljoen.

* Omdat de integratie-uitkeringen met ingang van 2020 zijn geïntegreerd in de 'reguliere' algemene uitkering, is het niet meer mogelijk om te bepalen wat de omvang van de rijksbijdragen voor het sociaal domein met ingang 2020 is. Daarom vermelden we het bedrag in 2018.

12. *Personeel*

De relatief kleine omvang van de gemeente Heeze-Leende heeft als gevolg dat er binnen de ambtelijke organisatie weinig ruimte is om nieuwe, tijdelijke en/of incidentele werkzaamheden, opzeggingen en ziektegevallen tijdelijk binnen de aanwezige formatie op te vangen. Met het opvangen binnen de aanwezige formatie is er ook minder tijd beschikbaar bij de betreffende medewerkers voor de uitvoering van hun eigen taken. In de praktijk betekent dit dat inhuur van tijdelijk personeel noodzakelijk is. In de begroting hebben wij hiervoor weliswaar budgetten opgenomen, maar het risico blijft aanwezig dat die budgetten niet toereikend zijn. Het vorenstaande vormt dan ook de basis waarom met ingang van het jaar 2019 en volgende jaren een risico hiervoor opgenomen is. Het totaal benodigde inhuurbudget is de laatste jaren afgenomen doordat diverse functies welke tijdelijk ingevuld werden door inhuurkrachten inmiddels zijn ingevuld door vast personeel. Hierdoor is de omvang van het budget voor inhuur van tijdelijk personeel in de begroting 2021 naar beneden bijgesteld. De omvang van dit risico is gebaseerd op 10% van de lasten (€ 65.000).

13. *Algemene uitkering*

In de begroting 2020 was nog sprake van een risico in verband met een opgenomen stelpost voor ruimte onder het zgn. BCF-plafond. Dit risico is vervallen omdat bij de berekening van de algemene uitkering conform het advies van de provincie Noord-Brabant geen rekening meer wordt gehouden met een stelpost voor ruimte onder het BCF-plafond.

Het onderzoek naar de verdeling van het gemeentefonds over de gemeenten loopt nog en de invoering van de nieuwe verdeling is inmiddels uitgesteld van 2021 naar 2022. De nieuwe verdeling zal leiden tot herverdeeffecten. Op basis van de huidige inzichten gaan steden er op vooruit en worden plattelandsgemeenten geconfronteerd met nadelige herverdeeffecten. Uit voorlopige berekeningen blijkt dat het nadeel kan oplopen tot € 100 per inwoner. Volgens de vermoedelijke overgangsregeling bouwt dit nadeel op met € 25 per inwoner vanaf 2022.

Een herverdeling leidt, bij een gelijkblijvende basis (beschikbaar bedrag voor gemeentefonds), tot voor- en nadelen. Onder meer door de VNG is al aangegeven dat de herverdeling noodzakelijk is omdat de huidige verdeelmodellen geen recht doen aan de kostenontwikkelingen bij gemeenten. De VNG constateert echter ook aan dat het te verdelen budget te klein is en niet meer aansluit op de taken die bij de gemeenten zijn ondergebracht. Er zal vóór vaststelling van de nieuwe herverdelingssystematiek zeker worden gekeken naar de deze argumenten.

Het risico bedraagt uitgaande van het aantal inwoners van de gemeente Heeze-Leende en het voorlopig berekende maximale bedrag van € 100 per inwoner maximaal € 1,6 miljoen. Omdat de nieuwe herverdeling pas van toepassing zal zijn m.i.v. 2022 en de omvang van het herverdeeffect zeker nog niet definitief is bepaald gaan we uit van een risico van 50% van het maximum, zijnde € 800.000.

14. BTW Sport

Met ingang van 2019 heeft de verruiming van het Sportbesluit zijn intrede gedaan. Deze wetsaanpassing heeft er toe geleid dat de gemeenten geen recht op aftrek van btw over uitgaven ten behoeve van de sportaccommodaties meer hebben. Daarnaast is over de opbrengsten van die accommodaties geen btw meer verschuldigd. Per saldo leidt dit voor gemeenten tot een kostprijsverhoging voor het onderdeel sport. Om het ontstane verschil voor een deel te compenseren kunnen de gemeenten vanaf 2019 tot en met 2023 een aanvraag voor subsidie voor het ontstane verschil indienen bij het Ministerie van VWS, een zogenaamde SPUK aanvraag. Gemeenten dienen jaarlijks vóór 1 maart na afloop van het begrotingsjaar hun subsidieaanvraag in te dienen. Aangezien aan de hoogte van het bedrag dat door de gezamenlijke gemeenten gevraagd wordt, grenzen zijn gesteld, blijft het onzeker wat de omvang van die compensatie zal zijn. Over de eerste subsidieaanvraag SPUK komt pas in januari 2021 duidelijkheid over de omvang van de compensatie door de gemeente. De per saldo stijging van de kosten voor sport wordt geraamd op bijna € 25.000. Voorzichtigheidshalve wordt dat bedrag opgenomen als risico.

15. Afvalverwerking Attero

Tot en met januari 2017 heeft de Metropoolregio Eindhoven (MRE) als contractpartner deelgenomen aan de Vereniging van Contracten (VvC) welke de belangen van de Brabantse gewesten - en daarmee dus de deelnemende gemeenten - behartigt. Door de Brabantse gewesten zijn contractafspraken gemaakt voor de aanbidding van huishoudelijke restafval dan wel gft-aval met Attero. Attero en de Brabantse gewesten hebben een juridisch geschil over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval. Punt van discussie betreft de minderlevering van brandbaar restafval van de gemeenten die vallen onder de Brabantse gewesten.

De zaak tussen Attero en de Brabantse gewesten over de garantieplicht van aanlevering van brandbaar restafval over de jaren tot 2014 is afgesloten en leidt niet tot naheffing voor de MRE gemeenten. Tegenstrijdig aan het vonnis over de jaren tot en met 2014 heeft de rechter in een vonnis bepaald dat de Brabantse gewesten over de periode 2015 tot en met 2017 wel verplicht zijn de minderlevering te compenseren aan Attero.

De VvC is het niet eens met dit vonnis. Het Dagelijks Bestuur (DB) van MRE heeft de VvC op 7 oktober 2019 gemandateerd om een vernietigingsprocedure te starten. De vernietigingsprocedure is gestart op 12 november 2019. Het vonnis wordt eind 2020/begin 2021 verwacht.

Als het vonnis niet wordt vernietigd, is compensatie aan Attero verplicht. De wijze waarop de afrekening/verdeling over de gemeenten plaats gaat vinden, is nog niet bekend. Gezien de onzekerheid over de uitkomst van de vernietigingsprocedure en de mogelijke omvang van het bedrag is hiervoor geen voorziening gevormd, maar is hiervoor een bedrag opgenomen in deze risicoparagraaf. Dit betreft het maximale bedrag op grond van de verdeling van de claim op basis van het aantal inwoners.

16. Overige risico's

Naast bovengenoemde grote risico's heeft onze gemeente te maken met kleinere risico's, zoals illegaal dumpen van giftige afvalstoffen, wijzigingen in wetgeving met mogelijk financiële gevolgen, onvoorzienne tegenvallers bij verbonden partijen en dergelijke. Deze worden niet afzonderlijk benoemd en gekwantificeerd, maar hiervoor wordt een jaarlijks gelijkblijvend risicobedrag aangehouden van € 200.000.

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden die de gemeente heeft om niet begrote kosten, die onverwacht en substantieel zijn, op te vangen. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen incidentele en structurele weerstandscapaciteit. Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de uitvoering van taken op het huidige niveau. Structurele weerstandscapaciteit omvat de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's.

De weerstandscapaciteit van de gemeente Heeze-Leende is als volgt opgebouwd:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Algemene reserve	2.521	2.546	2.449
Bestemmingsreserves (vrij besteedbaar)	4.709	4.382	4.558
Post onvoorzien	30	30	30
Rekeningresultaat/begrotingsruimte (positief saldo)	250	48	0
Stille reserves	0	0	0
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	7.510	7.006	7.037
Onbenutte belastingcapaciteit	1.873	1.945	1.637
Totaal structurele weerstandscapaciteit	1.873	1.945	1.637
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	9.383	8.951	8.674

Toelichting op de weerstandscapaciteit

Algemene reserve

De algemene reserve is bestemd voor het afdekken van financiële tegenvallers. Naar verwachting bedraagt de reserve eind 2020 € 3.028.000. Aangezien in 2021 € 579.000 aan de algemene reserve wordt onttrokken, resteert een bedrag van € 2.449.000 in de algemene reserve dat vrij aanwendbaar is voor het afdekken van risico's.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves worden door de raad gevormd en hebben een specifieke bestemming gekregen. Indien de raad nog vrij kan besluiten over de bestemming van de reserve, dan kan dit deel worden ingezet voor de beschikbare weerstandscapaciteit.

Een aantal bestemmingsreserves zijn specifiek bedoeld om de kapitaallasten van aangegane investeringen af te dekken. De investering loopt en daarmee zijn de middelen niet meer vrij inzetbaar en her te overwegen.

De ontwikkelingen op 'samen mee naar de A2' en 'Centrumplan Leende' zijn niet meer omkeerbaar. Deze geclaimde middelen nemen we daarom eveneens niet mee bij het bepalen van de her te overwegen en inzetbare middelen.

Post onvoorzien

De post onvoorzien is een buffer voor onvoorzienne uitgaven in een jaar. In de exploitatie neemt onze gemeente hiervoor jaarlijks € 30.000 op.

Rekeningresultaat/begrotingsruimte

Het rekeningresultaat is vrij inzetbaar voor de raad.

Als de begroting sluit met een positief saldo dan is sprake van begrotingsruimte. In onze begroting wordt deze begrotingsruimte verwerkt op de post begrotingsresultaat. Deze kan ingezet worden voor financiële tegenvallers.

Stille reserves

Als activa zijn gewaardeerd onder de opbrengstwaarde dan is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is het van belang dat de activa, waarin een stille reserve besloten ligt, direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop van deze activa ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gedacht kan worden aan woonhuizen die verhuurd worden, reststroken en bossen. Niet direct verkoopbare activa blijven bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing. In onze gemeente is geen actueel overzicht beschikbaar van alle aanwezige stille reserves. Het afdekken van risico's door het inzetten van stille reserves brengt mogelijk ongewenste situaties met zich mee. We tellen deze daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

Onbenutte belastingcapaciteit

Als minimumbedrag voor een maatschappelijk aanvaardbare hoogte van de onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt het zogenaamde redelijke peil gehanteerd.

De gemeente kan haar belastingcapaciteit verhogen om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt uitgegaan van de opbrengsten die gehaald zouden kunnen worden indien de tarieven zouden worden gebaseerd op het in de Financiële verhoudingswet (artikel 12) genoemde redelijke peil. Het bedrag dat de gemeente minder ontvangt dan bij toepassing van het redelijk peil, wordt aangemerkt als de onbenutte belastingcapaciteit. Een vergelijking van de in deze begroting opgenomen belastingopbrengsten met de maximale inkomsten bij toepassing van het redelijk peil levert het volgende resultaat:

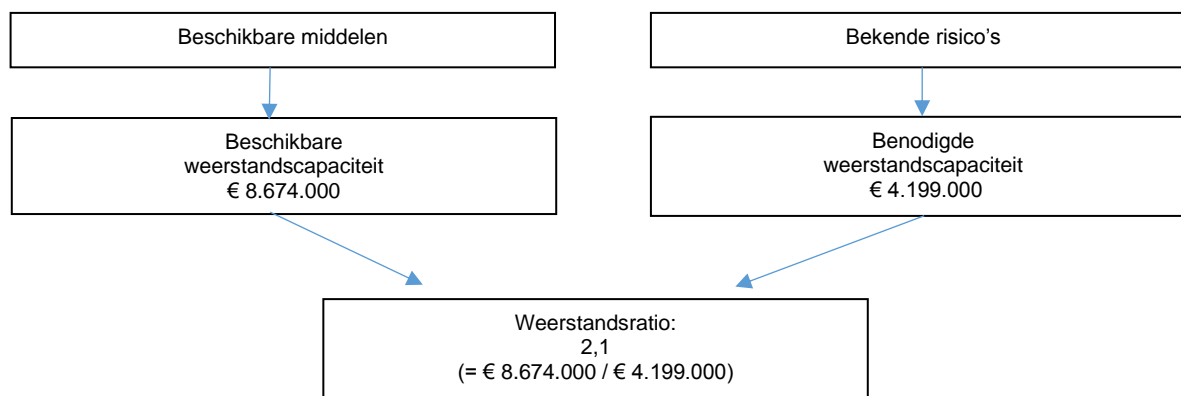
Bedragen x € 1.000

Belastingsoort	Inkomsten begroting 2021	Maximale inkomsten	Onbenutte capaciteit
Onroerendezaakbelastingen	3.787	5.425	1.637
Afvalstoffenheffing	1.752	1.752	0
Rioolheffing	2.012	2.012	0
Totaal	7.552	9.189	1.637

* Het minimaal te hanteren tarief voor toelating tot artikel 12 bedraagt volgens de meicirculaire 2020 0,1809%.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen. Die ratio geeft de verhouding weer tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij horende benodigde weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

Door onze toezichthouder (de provincie Noord-Brabant) en het Rijk zijn geen normen met betrekking tot het weerstandsvermogen vastgesteld. Wij streven in het kader van een structureel financieel gezonde organisatie naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,5. Dit staat voor een weerstandsvermogen dat ruim voldoende is en wil zeggen dat de weerstandscapaciteit 1,5 keer zo groot is dan de risico's. Hierbij wordt de normeringssystematiek voor weerstandsvermogen gehanteerd, dat ontwikkeld is door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de universiteit Twente. Zij hanteren de volgende waarderingstabel ratio weerstandsvermogen.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	$x > 2,0$	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

De ratio weerstandsvermogen van de gemeente Heeze-Leende is 2,1. Conclusie is dat de weerstandscapaciteit uitstekend is.

Financiële kengetallen

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op basis van nieuwe verantwoordingsregels vanaf de begroting 2017 vijf financiële kengetallen. De berekenwijze van de kengetallen is vastgelegd in een ministeriële regeling. Mede op basis van deze kengetallen dient de paragraaf een analyse te geven van de financiële positie van de gemeente. Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze erg afhangen van de lokale situatie.

Kengetal		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Veilige zone	Onveilige zone
1a	Netto schuldquote	42%	106%	114%	136%	127%	123%	< 130%	> 130%
1b	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	20%	79%	87%	111%	104%	101%	< 130%	> 130%
2	Solvabiliteitsratio	26%	21%	20%	17%	18%	18%	> 20%	< 20%
3	Grondexploitatie	6%	7%	3%	2%	0%	0%	< 10%	> 10%
4	Structurele exploitatieruimte	1%	1%	0%	0,1%	0,7%	1,3%	> 0%	< 0%
5	Belastingcapaciteit	115%	93%	94%	94%	94%	94%	< 100%	> 100%

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken.

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, is bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier is duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen zijn opgenomen.

Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren voor de netto schuldquote en daarboven de schuld af te bouwen.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het totale balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente.

3. Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting of jaarstukken en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

4. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt thans het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De definitie van het kengetal belastingcapaciteit is: Woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t (het begrotingsjaar) ten opzichte van het landelijk gemiddelde uitgedrukt in een percentage. Onder de woonlasten die de belastingdruk vormen, wordt verstaan de onroerendezaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden) publiceert ieder jaar deze lasten in de 'Atlas van de lokale lasten'.

Als dit percentage laag ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven.

Beoordeling kengetallen

De indicatoren en normen zijn een grofmazig instrument om een uitspraak te kunnen doen over de financiële positie van een gemeente. Als een indicator onvoldoende scoort of meerdere jaren op rij verslechtert, kan dit aanleiding zijn om bij te sturen.

Van de bovenstaande indicatoren bevindt de indicator met betrekking tot de solvabiliteit zich buiten de 'veilige zone'. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Daarnaast zit de indicator 'netto schuldquote' in 2022 boven de norm, waarna de indicator in de opvolgende jaren zich weer binnen de veilige zone begeeft. De overige indicatoren verhouden zich goed tot de normen. Daarnaast voldoet de gemeente ook aan de wettelijke renterisiconorm en kasgeldlimiet voor de financiering (zie paragraaf financiering).

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Onze gemeente heeft veel openbare ruimte in beheer. In die openbare ruimte vindt een groot aantal activiteiten plaats. Voor al die activiteiten bestaat de openbare ruimte uit de volgende kapitaalgoederen:

- Infrastructuur (wegen, riolering, civieltechnische kunstwerken);
- Voorzieningen (openbaar groen, verlichting, sportfaciliteiten e.d.);
- Gebouwen.

In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleid ten aanzien van de verschillende kapitaalgoederen.

Het beheer en onderhoud van kapitaalgoederen (openbare ruimte en gebouwen) komt in meerdere programma's van deze begroting terug. Het vormt financieel gezien een aanzienlijk deel van de begroting en is maatschappelijk gezien van groot belang. Voor het goed functioneren van de samenleving is het noodzakelijk dat de gemeente haar eigendommen (kapitaalgoederen) in goede staat onderhoudt. De kapitaalgoederen worden onderhouden op een basisniveau. In samenwerking met betrokken partijen wordt gestreefd naar een aantrekkelijke, duurzame en groene woonomgeving.

De kapitaalgoederen worden beheerd op basis van beheerplannen. In deze beheerplannen staat aangegeven wat de doelstellingen zijn en welke activiteiten door de gemeente worden verricht.

Wegen

Doelstelling van het wegbeheer is het beheren en onderhouden van de gemeentelijke wegen op het gewenste kwaliteitsniveau binnen de financiële kaders.

Binnen Heeze-Leende is ruim 1,3 miljoen m² aan verharde wegen in beheer. De gemeente wil deze wegen op het afgesproken kwaliteitsniveau tegen zo laag mogelijke kosten onderhouden. Hierbij is het uitgangspunt dat kapitaalvernietiging en onveilige situaties voorkomen dienen te worden.

Beleidskader

Beheer en beleidsplan wegen 2017-2021.

Initiatiefvoorstel over klein onderhoud wegen, fietspaden en trottoirs.

Activiteiten 2021

Om de kwaliteit van het huidige wegennet te bepalen worden elke twee jaar visuele weginspecties uitgevoerd. Het resultaat daarvan is samen met aanvullende (asfalt-)onderzoeken de basis van het onderhoudsprogramma. In gezamenlijkheid stellen belangengroepen een lijst met kleine ergernissen op.

Het huidige beheer- en beleidsplan wegen loopt tot en met 2021. Dit jaar wordt het plan geactualiseerd.

Financiering en kosten

Het onderhoudsprogramma voor wegen en het oplossen van kleine ergernissen wordt uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders. Voor het onderhoud van wegen is een voorziening 'onderhoud wegen' aanwezig. Vanaf 2017 is het budget voor onderhoud wegen structureel verhoogd om het kwaliteitsniveau te kunnen handhaven. De jaarlijkse kosten voor gewoon onderhoud willen nogal eens fluctueren. Hiervoor is een egalisatievoorziening gevormd en heeft als doel om de kosten over de diverse begrotingsjaren heen te egaliseren. Kosten voor het actualiseren van het beleidsplan is opgenomen in het beschikbare onderhoudsbudget.

Rehabilitaties en reconstructies vallen binnen de noemer wegbeheer maar vallen buiten het groot onderhoudsprogramma wegen. Binnen wegbeheer dient voor toekomstige rehabilitaties/reconstructies daarom apart budget beschikbaar te worden gesteld.

Civiele kunstwerken

De gemeente Heeze-Leende heeft 33 civiele kunstwerken in beheer. De gemeente heeft de wettelijke taak om de openbare ruimte in een veilige en bruikbare staat te houden. Civiele kunstwerken zijn belangrijke onderdelen van de openbare ruimte. Zij maken het mogelijk dat barrières zoals watergangen, treinsporen en drukke wegen veilig en eenvoudig gepasseerd kunnen worden. De gemeente wil het areaal van de infrastructurele kunstwerken in goede en veilige staat terugbrengen en/of behouden.

Beleidskader

Beheer en beleidsplan civiele kunstwerken 2018-2022.

Activiteiten 2021

In 2017 is een nieuw beheer- en beleidsplan civiele kunstwerken opgesteld waarin de gewenste kwaliteit is vastgelegd met de bijbehorende financiële middelen. Dit is de basis voor het uit te voeren onderhoud en vervangingen aan en van de bestaande civiele kunstwerken (bruggen). Voor 2021 staat de vervanging van de houten fietsbrug in de Pastoor Thijssenlaan op het programma.

Financiering en kosten

Het onderhoudsprogramma civiele kunstwerken wordt uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders.

Openbare verlichting

In de gemeente staan ruim 4.300 lichtmasten met armaturen. De gemeente wil haar openbare verlichting op een duurzame en maatschappelijk verantwoorde wijze beheren en onderhouden. We verlichten alleen daar waar het moet zonder dat de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid in gevaar komt.

Beleidskader

Beleidsplan Openbaar verlichting 2017-2021.

Activiteiten 2021

Het college stelt het uitvoeringsprogramma voor 2021 vast op basis van het geactualiseerde 'Beleidsplan Openbare verlichting'. De volgorde van werken is bepaald door de ouderdom van de lichtmasten en armaturen. Het huidige beleidsplan openbare verlichting loopt tot en met 2021. Dit jaar wordt het plan geactualiseerd.

Financiering en kosten

Voor de openbare verlichting is geen reserve of voorziening aanwezig. De kosten worden geactiveerd.

Riolering

De kapitaalgoederen die onder riolering vallen hebben allen tot doel een bijdrage te leveren aan een doelmatige inzameling en transport van afvalwater dat geproduceerd is binnen de gemeente. Ook dient het riool zo min mogelijk overlast voor de omgeving te veroorzaken en ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater zoveel mogelijk voorkomen.

Beleidskader

Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) 2016-2021.

Het VGRP is een beleidsplan waarin de gemeente invulling geeft aan haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Een VGRP komt tot stand in nauw overleg met de provincie en het Waterschap de Dommel. Behalve beleidskaders geeft het VGRP ook zicht op nieuwe aanleg, onderhoud, renovatie- en vervangingsinvesteringen. In 2021 gaan we een nieuw VGRP of alternatief in het kader van de Omgevingswet, opstellen.

Activiteiten 2021

In de planperiode van het VGRP is in 2020 gestart met het project Oostrikkerdijk waarbij de vervanging van riolering en de reconstructie van de wegen samen worden uitgevoerd. Dit project wordt naar verwachting in de loop van 2021 afgerond.

Financiering en kosten

De werkzaamheden aan het rioleringsstelsel vinden budgetneutraal plaats. Dit houdt in dat de kosten van de riolering via een riooltarief aan de burgers in rekening worden gebracht. Deze berekening vindt in het VGRP plaats.

Openbaar groen

Aan de hand van een beeldbestek wordt de gewenste kwaliteit van het groenonderhoud uitgevoerd. Gewerkt wordt aan het behouden, versterken en optimaliseren van de gemeentelijke boomstructuren.

Beleidskaders

Groenstructuurplan 2003-2013.

Bomenvisie 2017-2030.

Uitwerkingsplan bomen 2019-2030.

Activiteiten 2021

Ergonbedrijven en de eigen buitendienst onderhouden het openbaar groen aan de hand van een beeldbestek (waarin de gewenste kwaliteit is omschreven). Doorlopend dient het voorgenomen onderhoud te voldoen aan de gestelde kwaliteitsnormen. Steekproefsgewijs wordt hierop gecontroleerd en indien nodig wordt er ingegrepen en bijgesteld.

Daarnaast worden maatregelen uitgevoerd op basis van het 'Uitwerkingsplan bomen'. In 2020 is de eikenprocessierups bij wijze van proef preventief bestreden. Er is besloten dat in 2021 de overlast van de processierups ook preventief bestreden zal worden.

Financiering en kosten

De kosten voor het groenonderhoud en Uitwerkingsplan Bomen zijn opgenomen in reguliere budgetten van de begroting.

Bos en natuurterreinen

De 'Bos-nota' geeft uiting aan geïntegreerd bosbeheer, waarbij de functies natuur, recreatie en houtproductie moeten leiden tot een gevarieerder beeld. Geïntegreerd bosbeheer gaat zo veel mogelijk uit van natuurlijke processen, waarbij bijvoorbeeld grootschalige ingrepen zoals kaalkap en her-plant worden vermeden.

Beleidskader

Bos-nota 2003-2013.

Aanbevelingen en functieaccenten Beheerperiode 2015-2025.

Activiteiten 2021

Aan de hand van het op te stellen werkplan 2021 worden de nodige beheer- en onderhoudsmaatregelen uitgevoerd. Het 'Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL)' is voor een tweede periode van zes jaar toegekend. Daarnaast worden er herstelmaatregelen uitgevoerd in het Natura 2000-gebied 'Het Meerven' te Heeze.

Financiering en kosten

Een deel van de kosten van onderhoud van bos en natuurterreinen zijn opgenomen in de reguliere budgetten van de begroting. Verder is het streven van de gemeente er op gericht op een kostendekkend beheer op basis van de jaarlijkse SNL subsidie. Verder moet er gekeken worden om mogelijke inkomsten te genereren op basis van beheer gericht op natuurontwikkeling. De herstelmaatregelen worden betaald uit een beschikbaar gesteld provinciale PAS subsidie (Programma Aanpak Stikstof).

Speelsterreinen

In samenspraak met de buurtbewoners wil de gemeente veilige speelplekken creëren en behouden.

Beleidskader

'Nota Spelen in Heeze-Leende'.

Activiteiten 2021

Naast het twee keer per jaar inspecteren en de daaruit voortvloeiend herstel- of vervangingswerkzaamheden wordt het herstellen van de ondergronden gecontinueerd. Daarbij gaat het om het reinigen en/of aanvullen van het zand. Renovatie en onderhoud van speelplekken wordt steeds vaker in overleg met omwonenden opgepakt. Het betrekken van burgers bij zaken die spelen in hun directe leefomgeving is een ontwikkeling die omarmd wordt.

Financiering en kosten

De onderhoudskosten van de speelplekken zijn opgenomen in de reguliere budgetten van de begroting.

Gemeentelijke gebouwen

De gemeente bezit en beheert gemeentelijke gebouwen voor een aantal verschillende functies. Het gemeentehuis en de gemeentewerf zijn echte werklocaties. De Pompenmaker en de gymzalen zijn er voor bewegingsonderwijs en de breedtesport. De dorpshuizen faciliteren ontmoetingen in de breedste zin.

De gemeente wil deze gemeentelijke panden en objecten in de vastgestelde staat van onderhoud brengen en houden, binnen de financiële kaders.

Beleidskader

Meerjarige onderhoudsplannen en bijbehorende investeringschema.

Activiteiten 2021

In 2021 staan een aantal grote ingrepen op de planning. De door Covid-19 uitgestelde werkzaamheden in het gemeentehuis worden dan uitgevoerd. In het gemeentehuis worden in voorjaar/zomer 2021 de klimaatinstallaties vervangen door installaties die aan de normen van de huidige tijd voldoen, qua comfort en duurzaamheid.

Daarnaast wordt aan diverse gebouwen correctief en planmatig onderhoud uitgevoerd om ze op het gewenste kwaliteitsniveau te houden.

Financiën

Voor de financiering van het onderhoud is de 'voorziening gemeentelijke accommodaties' ingericht. Het doel van de voorziening is om de fluctuerende kosten door de jaren heen te egaliseren en een vaste storting in de begroting op te nemen. Voor klein- en contractonderhoud zijn bedragen in de exploitatiebegroting opgenomen.

Paragraaf financiering

Algemeen

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid. De belangrijkste taak van de treasuryfunctie is zorgen voor voldoende financiële middelen om de gemeentelijke taken naar behoren uit te kunnen oefenen. Daarbij worden de kosten zo laag mogelijk gehouden en risico's gemeden (beperkt). De treasuryfunctie is onderhevig aan de regelgeving zoals die is vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Het wettelijk kader is verder uitgewerkt in het treasurystatuut van de gemeente Heeze-Leende. Hierin staan de doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie rond het beheer van de liquiditeiten van de gemeente op korte en lange termijn.

Rente- en financieringsbeleid

De rentetarieven zijn nog steeds historisch laag. De ontwikkelingen rond het rentebeleid houden we scherp in de gaten omdat de hoogte van de rente bepaalt of we kortlopend of langlopend geld aantrekken indien het aantrekken van geld noodzakelijk is. Kortlopend geld aantrekken is goedkoper dan een langlopende financiering. Om renterisico's te beperken zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm ingevoerd. In deze paragraaf gaan we nader in op deze normen.

Naast deze normen wordt er ook gekeken naar de omvang van de rentedruk van de schulden van de gemeente door dit uit te drukken in de netto schuldquote: de netto schuld als aandeel van de exploitatie. Conform BBV is een toelichting op deze netto schuldquote opgenomen in de paragraaf *Weerstandsvormogen en risicobeheersing*.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren betekent dat een gemeente haar overtollige middelen belegt in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan. Voor het betalingsverkeer blijven gemeenten aangewezen op het bankwezen. Daarom is schatkistbankieren beperkt tot schatkistbeleggen.

Kasgeldlimiet

Ter beperking van renterisico's op de korte schuld dienen gemeenten te voldoen aan de kasgeldlimiet. Dit betekent dat de korte schuld voor gemeenten maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag bedragen. De korte schuld bestaat uit de opgenomen gelden met een oorspronkelijke rente typische looptijd korter dan één jaar en de schuld in rekening-courant. De contante gelden in kas, tegoeden in rekening-courant en overige uitstaande gelden met een rente typische looptijd korter dan één jaar worden in mindering gebracht. Uitgaande van een begrotingstotaal (totaal lasten 2021 excl. dotaties aan reserves) van € 35.454.000 bedraagt de kasgeldlimiet in 2021 € 3.014.000.

Op dit moment is sprake van een liquiditeitsoverschot. Dit overschot zal in de loop van het huidig meerjarenperspectief wel afnemen (voornamelijk als gevolg van voorgenomen investeringen) maar op dit moment verwachten we niet dat de kasgeldlimiet in 2021 volledig zal moeten worden benut.

Renterisiconorm

Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De leningenportefeuille moet gelijkmatig over de jaren vervallen.

De renterisiconorm is bepaald op 20% van het begrotingstotaal. Dat wil zeggen dat de jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

In de volgende tabel wordt de prognose van het renterisico vergeleken met de renterisiconorm.

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Renteherzieningen	0	0	0	0
Aflossingen	2.305	2.410	2.410	1.875
Renterisico	2.305	2.410	2.410	1.875
Begrotingstotaal (totaal lasten)	35.454	33.948	34.416	34.643
Percentage regeling	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	7.091	6.790	6.883	6.929
Ruimte onder renterisiconorm	4.786	4.380	4.474	5.054
Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0

Het renterisico blijft ruim binnen de maximale renterisiconorm. We verwachten dat dit de komende jaren zo blijft.

Renteberekening

Rente is een onderdeel van de kostprijs van een product. Vandaar dat rentelasten toegerekend worden aan producten. Het rentebedrag dat wordt toegerekend aan een investering is de uitkomst van de som: boekwaarde x rekenrente. De hoofdregel is dat er geen rente tijdens vervaardiging van een actief wordt geactiveerd (dus geen opname in de kostprijs). Pas vanaf het moment van ingebruikname van een investering worden rentelasten toegerekend aan het product waarvoor het actief wordt gebruikt.

In het volgende overzicht geven wij inzicht in de rentelasten over 2021 en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden (exploitatie) wordt toegerekend.

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2021
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	628
Externe rentebaten	- 159
Totaal door te berekenen externe rente	469
Rente toe te rekenen aan grondexploitaties	- 35
Rente projectfinanciering toe te rekenen aan betreffende taakveld	- 285
Rentebaten van doorverstrekte leningen indien daar projectfinanciering voor is aangetrokken	+ 119
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	268
Rente over eigen vermogen	+ -
Rente over voorzieningen	+ -
Aan taakvelden toe te rekenen rente (0,8%)	268
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag: 1,1%)	- 336
Renteresultaat op het taakveld treasury	68

We berekenen over de reserves en voorzieningen geen rente. Er is projectfinanciering aangetrokken voor:

- Leningen die zijn doorverstrekkt aan Wocom (woningbouw);
- Leningen die zijn doorverstrekkt aan Stichting HSL-net (glasvezelnetwerk);
- het Centrumplan Leende.

EMU-saldo

Binnen de Europese Unie is het EMU-saldo een belangrijke indicator voor de gezondheid van de overheidsfinanciën. Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het stelsel van baten en lasten dat decentrale overheden hanteren. Investeringen en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst bij toepassing van het stelsel van baten en lasten, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Gemeenten moeten in hun begroting een berekening opnemen van het EMU-saldo.

Bedragen x € 1.000

		Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	+	-1.022	-81	6	225
Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	+	1.440	1.654	1.700	1.685
Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	+	1.691	1.782	1.843	1.940
Investeringen in (im-)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-	6.346	9.905	845	1.702
Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht	+				
Baten uit desinvesteringen in (im-)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	+				
Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-				
Baten bouwgrondexploitaties, voor zover niet op exploitatie verantwoord	+				
Lasten op balanspost voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	-	1.975	1.390	1.467	1.699
Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-				
Verwachte boekwinst bij verkoop effecten	-				
Berekend EMU-saldo		-6.212	-7.940	1.237	449

Het EMU-saldo voor de gemeente Heeze-Leende is de eerste jaren negatief. Dit betekent dat (in EMU-termen) de uitgaven hoger zijn dan de inkomsten. Dit wordt mede veroorzaakt door de hoge investeringen in 2021 en 2022.

Paragraaf bedrijfsvoering

Algemeen

In deze paragraaf geven we inzicht in de ontwikkelingen van de gemeentelijke organisatie. Veranderingen in het primaire proces vragen om aanpassingen in de bedrijfsvoering. We passen de bedrijfsvoering continu aan om onze dienstverlening beter te laten aansluiten op de wensen van onze inwoners.

Organisatieontwikkeling

De omgeving waarin gemeenten nu en de komende jaren opereren is complex. Denk aan de omvangrijke en snelle decentralisatie van rijkstaken, de nog prille economische groei en complexe maatschappelijke vraagstukken. Ook in Heeze-Leende staan we nog steeds voor grote opgaven: het moet duurzamer; een sociale maatschappij blijven; versterken van economische veerkracht; het bouwen aan een aantrekkelijke en een moderne gemeente.

Al deze opgaven vragen om een organisatie waarin mensen samenwerken, verantwoordelijkheid krijgen en nemen, zich snel en flexibel richten op de actuele vraagstukken en waar professioneel en efficiënt wordt samengewerkt met organisaties. Door deze opgaven is de organisatieontwikkeling in 2021 met name gericht op het optimaliseren van de processen. Ook zal de digitalisering en het inzetten van strategische personeelsplanning een belangrijk onderwerp zijn.

Bedrijfsvoering via GRSA2

De bedrijfsvoeringstaakgebieden van de gemeente zijn per 1 januari 2017 ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten (GRSA2) van de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard. De dienstverlening van de GRSA2 heeft tot doel om de deelnemende gemeenten optimaal te faciliteren bij het realiseren van hun ambities. Dit door de uitvoering van de ondersteunende taken op het gebied van financiën, communicatie, personeel en organisatie, informatie- management, juridische zaken, inkoop, facilitaire zaken en bestuurs- en managementondersteuning. Daarnaast verzorgt de GRSA2 de uitvoerende werkzaamheden op het gebied van werk en inkomen voor de deelnemende gemeenten.

De takenbundeling op bedrijfsvoering moet voor de gemeente leiden tot meer kwaliteit, borging van de continuïteit, verminderde kwetsbaarheid, een versterking van de dienstverlening én het behalen van efficiencyvoordelen op de bedrijfsvoeringstaken in de periode 2017-2023, uitgaande van het takenpakket zoals dat is overgegaan naar de GRSA2 en de omstandigheden bij de start.

De GRSA2 is voor de gemeente Heeze-Leende een bekende en betrouwbare samenwerkingspartner, die in nabijheid van de gemeente functioneert en de werkwijzen en gewoonten van de gemeente van binnenuit kent. De zelfstandigheid en beleidsautonomie van de gemeente Heeze-Leende blijft daarbij onaangetaast.

Wat gaat de GRSA2 in 2021 doen?

De samenleving verandert en de gemeenten en GRSA2 organisatie veranderen hierin mee. De GRSA2 is een professionele partner die met de gemeenten samenwerkt in de breedste zin van het woord om de maatschappelijke en eigen doelen te realiseren. Binnen de gemeentes zijn er op alle domeinen omvangrijke ontwikkelingen die de komende jaren verder vorm krijgen. Deze ontwikkelingen die de dienstverlening naar de burger raken en veel vragen van de gemeentes en haar medewerkers zelf. Daarnaast vragen deze ontwikkelingen andere bedrijfsvoering ondersteuning vanuit de GRSA2. Hiervoor is in februari 2020 met de gemeenten overeengekomen om door middel van een gezamenlijk onderzoek in 2020 de taken en fijnstructuur te evalueren om te komen tot een zo kosten efficiënte bedrijfsvoering organisatie voor de A2 gemeenten.

Verdere harmonisatie van de bedrijfsvoering als middel om de doelstellingen van kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid te kunnen realiseren blijft noodzakelijk. Er worden waar mogelijk en zinvol voorstellen gedaan aan de gemeenten voor harmonisatie van het bedrijfsvoering beleid en standaardisatie van de bijbehorende uitvoeringsprocessen.

Voor de verdere ontwikkeling van de interne organisatie wordt ook in 2021 ingezet op het duurzaam borgen van de "eigen identiteit" van de A2 organisatie. De in 2019 vastgestelde 4 kernwaarden (waardierend betrokken, samen en sterk staan, deskundig resultaat en durven vernieuwen) zijn hiervoor de basis. Vanuit hier gaan we de

doorontwikkeling van de A2 medewerkers en de verschillende teams verder vormgeven, waarmee we de betrokkenheid en het werkplezier gaan vergroten.

Aandachtsgebieden bedrijfsvoering 2021

Harmoniseren en standaardiseren bedrijfsvoering

Voor het harmoniseren en standaardiseren van de bedrijfsvoering is een overkoepeld programma ingericht waarvoor eind 2019 een ontwikkelagenda is opgesteld, waarin projecten zijn opgenomen op het gebied van:

- Harmoniseren beleid en instrumenten op gebied van arbeidsmarktcommunicatie om de A2 gemeenten en GRSA2 als aantrekkelijke werkgever te positioneren en de kosten voor werving/inhuur zo laag mogelijk te houden.
- Harmoniseren en inrichten financiële management info voor betere sturingsmogelijkheden P&C voor raad, bestuur, management en medewerkers.
- Inrichten en realiseren van geautomatiseerde correspondentie met als doel de drukwerk kosten te verlagen en de efficiency te vergroten.
- Introductie en ondersteuning Data gedreven werken; o.a. voor digitale samenwerking met burgers en bedrijven, betere onderbouwing beleid, resultaat/effect metingen en efficiency.

I&A visie

De ontwikkelingen op gebied van automatisering en informatisering gaan snel en dit noodzaakt gemeenten om aangehaakt te blijven bij deze ontwikkelingen die ook onze burgers en bedrijven raken. Om deze ontwikkelingen te borgen, is voor de A2 gemeenten de I&A visie 2020-2023 ontwikkeld. Deze visie draagt bij aan het verwezenlijken van de doelstelling voor digitaliseren en harmoniseren, aan de strategische visies en visies op dienstverlening in een sterk veranderende omgeving en gaat over de informatievoorziening en automatisering. De drie thema's in de visie zijn digitale dienstverlening, de data gedreven gemeente en ambtenaar 3.0.

De uitvoering van de visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en aan de noodzakelijke ontwikkelingen van de I&A-organisatie voor de gewenste ondersteuning van de gemeenten. Daarnaast draagt een gedeelde informatievisie bij aan een goede samenwerking binnen de gemeenten op het gebied van informatievoorziening. In de komende jaren zullen we nader invulling en uitvoering geven aan deze visie.

Personeel & organisatie

De dienstverlening vanuit P&O dient aan te sluiten bij de filosofie van de gemeenten. Daar is een verder digitaliseringsslag gaande richting de inwoners. Inwoners kunnen steeds meer zaken digitaal en tijdonafhankelijk afhandelen. Daarnaast zijn de gemeenten druk doende om een andere vorm van dienstverlening van aanbodgericht naar vraaggericht in te richten. Ook hierbij is een ondersteunende rol voor HR weggelegd om deze dynamiek te helpen begeleiden. Tot 2021 zijn wij druk met het (gefaseerd) invoeren van het e-HRM. De stap die we in 2021 willen gaan maken is om dan de vervolgstap in te zetten. De rol van HR verschuift dan van een administrerende naar een meer adviserende doordat reguliere HR dienstverlening grotendeels digitaal wordt geleverd.

Juridische zaken

Op basis van de ervaringen uit o.a. de ontvangen bezwaarschriften, aanbevelingen jaarverslag van de commissie bezwaarschriften A2 samenwerking en wijzigende wet & regelgeving wordt er in 2021 de juridische kwaliteitszorg binnen de gemeentelijke organisatie en de processen verder versterkt. Dit is een continue proces.

De Wet Open Overheid (verder: Woo) komt eraan. Deze wet is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Wob regelt al dat overheidsinformatie openbaar is op benoemde uitzonderingen na en hoe men deze informatie kan opvragen. De Woo gaat een stap verder. De wet verplicht overheden en semi-overheden om informatie die openbaar is, rechtstreeks toegankelijk te maken. Naar verwachting zal dit in 2021 zijn, de GRSA2 ondersteunt Heeze-Leende hoe de processen in te richten om invulling te geven aan de Woo.

In 2021 zal hoogstwaarschijnlijk ook de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer in werking treden. Het wetsvoorstel geeft de burger het recht om elektronisch berichten aan een bestuursorgaan te zenden op een door het bestuursorgaan bepaalde wijze. Met het voorstel wordt met name de Algemene wet bestuursrecht gewijzigd en wordt geregeld dat burgers en bedrijven het recht krijgen om elektronisch zaken te doen met de overheid. Ook hierbij zal de GRSA2 Heeze-Leende ondersteunen in hoe de organisatie en processen in te richten om invulling te geven aan de Wet Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer.

Financiën

Een ontwikkeling op het taakgebied financiën om hier specifiek te noemen is een verandering in de rechtmatigheidsverklaring. Vanaf boekjaar 2021 worden Colleges van burgemeester en wethouders zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring. Dat gaat gevolgen hebben voor het financieel beleid, de inrichting en de financiële verantwoording binnen gemeenten. De controleverklaring van de jaarrekening

verschuift namelijk van de accountant naar de gemeente zelf, waarbij het college zich verantwoordt. De GRSA2 gaat Heeze-Leende in 2021 faciliteren om deze verandering mogelijk te maken.

Personeel

In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de salarissen en de inhuur van tijdelijke personeel (excl. vergoeding voor raadsleden). Tevens is aangegeven hoe de personeelslasten zijn verdeeld over de programma's.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	
Salarissen	5.379	5.699	5.973	6.123	6.293	6.466	
Inhuur	1.028	490	651	532	511	466	
Vergoedingen	40	-	0	0	0	0	
Totaal	6.447	6.189	6.624	6.655	6.804	6.932	
<i>Verdeling naar programma:</i>							
1	Dienstverlening en bestuur	1.248	2.289	2.323	2.355	2.407	2.480
2	Wonen, bedrijven en recreëren	3.134	2.545	2.803	2.787	2.857	2.925
3	Samen leven en participeren	2.065	1.355	1.498	1.513	1.540	1.527
Totaal	6.447	6.189	6.624	6.655	6.804	6.932	

Doelmatigheid/doeltreffendheid

Het college voert op grond van de verordening Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid periodiek onderzoek uit naar de doelmatigheid van (onderdelen van) de organisatie-eenheden van de gemeente en de uitvoering van taken door de gemeente óf naar de doeltreffendheid van (delen van) programma's en paragrafen. Het college rapporteert in de paragraaf *Bedrijfsvoering* van de begroting en jaarstukken over de voortgang van de onderzoeken naar de doelmatigheid en doeltreffendheid en de uitputting van bijbehorende budgetten.

Paragraaf verbonden partijen

Algemeen

De gemeente Heeze-Leende heeft bestuurlijke en financiële belangen in een aantal verbonden partijen, die beleid ontwikkelen en of beleid uitvoeren voor de gemeente. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als financieel belang heeft.

Een verbonden partij is één van de drie mogelijkheden waarmee de gemeente haar taken uitvoert (of laat uitvoeren) om haar doelstellingen te realiseren: door een eigen dienst, door een commerciële partij of door een verbonden partij.

Een verbonden partij kan onder andere zijn een deelneming in een vennootschap, een gemeenschappelijke regeling, een stichting, een vereniging of een PPS (Publieke Private Samenwerking).

Uitgangspunten (beleid)

In het 'Coalitieakkoord Heeze-Leende 2018-2023' zijn met betrekking tot samenwerkingsverbanden de volgende uitgangspunten genoemd:

- Daar waar mogelijk opereren we zelfstandig.
- We werken samen om:
 - o De kwaliteit te verbeteren.
 - o Risico's en kwetsbaarheden te beperken.
 - o Financieel rendement te verbeteren.

We willen controle houden op de gemeenschappelijke regelingen. Het is belangrijk dat deze effectief blijven functioneren.

Gemeenschappelijke regelingen

Samenwerkingsverband A2 gemeenten (GRSA2)					
<i>Visie/doel</i>	Doelstelling van de samenwerking is het verbeteren van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid, het borgen van de continuïteit en vermindering van de kosten.				
<i>Taken</i>	De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van werk en inkomen en bedrijfsvoering.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college is lid van het bestuur.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Heeze-Leende				
<i>Financieel belang</i>	22,6%				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022	2023	2024	
	€ 4.062	€ 3.872	€ 3.950	€ 4.072	
<i>Ontwikkelingen</i>	Bij het opstellen van de begroting 2021 stond de kwaliteit en effectiviteit van de samenwerking voorop. Samen met en ondersteunend aan de drie gemeenten, "staan we aan de lat" om de dienstverlening naar onze burgers, bedrijven en instellingen zo optimaal mogelijk te laten zijn. Een dienstverlening die aansluit bij de behoeften van onze inwoners, nu en in de toekomst. Deze behoeften zijn sterk aan veranderingen onderhevig. Technologische, demografische en maatschappelijke ontwikkelingen zorgen er namelijk voor dat onze inwoners anders aan gaan kijken tegen de lokale overheid en tegen de rol die ze zelf willen spelen in het kader van leefbaarheid, gezondheid en veiligheid.				
<i>Risico's</i>	Jaarlijks wordt een actuele financiële risico-inventarisatie opgesteld. Op basis daarvan bedraagt het risico voor de gemeente Heeze-Leende € 180.500.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>
	€ 0	€ 72	€ 60	€ 6.459	€ 6.459

Metropoolregio Eindhoven (MRE)					
<i>Visie/doel</i>	Doel is het handhaven en uitbouwen van het kenmerkende economisch profiel van de regio, om op die manier het vestigings- en verblijfsklimaat voor onze inwoners en bedrijven te stimuleren. Het verbeteren van de leef-, verblijf- en werkomstandigheden van onze inwoners, bezoekers en bedrijven is daarbij de leidraad. Daarbinnen staat duurzaamheid centraal. Hoe succesvoller we in onze opdracht zijn, des te beter het is voor onze gemeenten, onze regio, ons land en de wereld daaromheen.				
<i>Taken</i>	De gemeenten in de Regio Eindhoven zetten zich op bepaalde terreinen van economie, energietransitie, transitie landelijk gebied en mobiliteit gezamenlijk in voor hun inwoners.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	De vertegenwoordiging in de diverse werkgroepen in het nieuwe MRE-model is geregeld vanuit de A2 samenwerking.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Financieel belang</i>	2 % Het MRE rekent met een inwonerbijdrage voor Metropoolregio Eindhoven en het Regionaal Historisch Centrum (RHCe).				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022	2023	2024	
	€ 277	€ 280	€ 284	€ 287	
<i>Ontwikkelingen</i>	MRE heeft een reeks urgente opgaven om de economische en maatschappelijke doelen en ambities expliciet te ondersteunen. Hierbij wordt gefocust op de thema's Economie, Transitie landelijk gebied, Energietransitie en Mobiliteit.				
<i>Risico's</i>	MRE is een kleine, flexibele organisatie waar geen plaats is voor uitvoerende, projectmatige activiteiten. De risico's zijn daardoor beperkt. De enige substantiële kostenposten binnen de organisatie zijn personele en apparaatskosten. Als uitwerking van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen (AB 4 juli 2018) zijn de risico's bij de begroting opnieuw in beeld gebracht, geïnclassificeerd en financieel inzichtelijk gemaakt. Geconcludeerd kan worden dat de benodigde weerstandscapaciteit aanwezig is om de risico's af te dekken.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>
	€ 0	€ 3.337	€ 2.571	€ 15.770	€ 13.394

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)					
<i>Visie/doel</i>	De ODZOB werkt samen met andere organisaties die werkzaam zijn op het gebied van de fysieke leefomgeving. Samen met hen en de deelnemers aan de GR verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving; veiliger, gezonder en minder overlast. Dit alles onder het motto: "Samen meer waarde".				
<i>Taken</i>	De verplichte uitvoering van het landelijk basistakenpakket dient binnen een regionale uitvoeringsdienst plaats te vinden. De omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De gemeenschappelijke regeling heeft tot doel de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieu- en aanverwante onderwerpen te verbeteren en efficiënter te maken.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het openbaar lichaam heeft een algemeen bestuur (AB). Gedeputeerde Staten en de colleges wijzen uit hun midden ieder één lid van het AB aan. Het dagelijks bestuur bestaat uit minimaal drie en maximaal zes leden, onder wie de voorzitter en wordt door en uit het AB gekozen. Een wethouder van Heeze-Leende is op dit moment lid van het dagelijks bestuur.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Financieel belang</i>	1,3 %				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022	2023	2024	
	€ 326	€ 329	€ 332	€ 335	
<i>Ontwikkelingen</i>	In het Concernplan ODZOB 2019-2022 zijn de uitdagingen en ontwikkelingen voor de komende jaren geschetst die leidend zijn voor de inzet van de ODZOB. Belangrijke landelijke ontwikkelingen als de invoering van de Omgevingswet, de Wet VTH en het Bor (Besluit Omgevingsrecht) bepalen de inzet van de ODZOB bij de uitvoering van het takenpakket. In dat kader verandert ook de rol van de overheden in het leggen van meer verantwoordelijkheden bij burgers en bedrijven. Dit is een ontwikkeling die past bij de transitie van verticaal georganiseerde naar een horizontale netwerk- en participatiesamenleving.				
<i>Risico's</i>	In de gemeenschappelijke regeling is ten aanzien van een negatief resultaat het volgende bepaald: 'Het AB kan besluiten de blijkens de jaarrekening behaalde negatieve resultaten geheel of ten dele:				

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)					
	<p>a. Af te boeken van reserves, voor zover aanwezig;</p> <p>b. Ten laste te brengen van de deelnemers naar rato van ieders afname (=omzet) in het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft.'</p> <p>Dit betekent dat elke deelnemer naar proportie van zijn omzet deelneemt in bovengenoemde risico's. In beginsel hoeft de ODZOB niet zelf te beschikken over een buffer om financiële risico's op te vangen. Er kan immers een beroep gedaan worden op de deelnemers. Dit is evenwel vanuit praktisch oogpunt niet gewenst. Een negatief exploitatieresultaat zou steeds bij de deelnemers tot begrotingsoverschrijding dan wel begrotingswijziging met alle vertraging en verstoring van dien leiden.</p> <p>Om adequaat en effectief te kunnen reageren op de financiële risico's zal de ODZOB moeten beschikken over een financiële buffer die dienst doet als een 'egaliseringsreserve'. Hierdoor is de ODZOB in staat om risico's (binnen de door de deelnemers vooraf gestelde kaders) zelf op te vangen zonder dat dit leidt tot verstoring bij de deelnemers.</p> <p>Daarom is gekozen voor het instellen van een algemene reserve.</p> <p>Op basis van een risico-inventarisatie bij ODZOB is het risico bepaald op € 1.406.000 dat wordt afgedekt door de algemene reserve die eind 2021 € 1.575.557 bedraagt.</p>				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2021	Eigen vermogen per 31-12-2020	Eigen vermogen per 31-12-2021	Vreemd vermogen per 31-12-2020	Vreemd vermogen per 31-12-2021
	€ 0	€ 1.890	€ 1.890	€ 3.287	€ 3.137

Gemeenschappelijke Regeling Reiniging Blink					
Visie/doel	Duurzame publiek-private co-creatie leidt tot het realiseren van hogere concrete ambitieuze maatschappelijke en circulaire doelen.				
Taken	Blink is belast met taken op het terrein van de inzameling, sortering, vermarkting en (eind-)verwerking van (grondstoffen in) grof en fijn huishoudelijk afval, gladheidsbestrijding en reiniging van de openbare ruimte die bij wet aan de gemeenten zijn opgedragen, dan wel voortvloeien uit de aan de gemeenten op grond van de Gemeentewet toevertrouwde zorg voor de eigen huishouding op het terrein van het milieu, zoals benoemd in de Wet milieubeheer.				
Deelnemende partijen	De gemeenten Helmond, Deurne, Nuenen, Gemert-Bakel, Someren Asten, Laarbeek en Heeze-Leende en de private partij Suez.				
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur bestaat uit één lid per deelnemende gemeente. De leden worden door de raden van de deelnemende gemeenten uit hun midden, de voorzitter van de raad inbegrepen, op aanbeveling van burgemeester en wethouders aangewezen.				
Vestigingsplaats	Helmond				
Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	
	€ 797	€ 820	€ 843	€ 854	
Ontwikkelingen	Blink wordt naast uitvoerder meer en meer kennisplatform, initiator en verbinder, projectgenerator en communicator om daarmee de doelstellingen van de gemeenten naar een meer circulaire economie mede vorm te geven.				
Risico's	Blink beschikt zelf niet over een eigen vermogen om niet begrote en onvoorziene kosten te dekken. De opzet van Blink als gemeenschappelijke regeling, is dat risico's opgevangen worden door de deelnemende gemeenten in de jaarlijkse reguliere exploitatie en niet door Blink zelf.				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2019	Eigen vermogen per 31-12-2018	Eigen vermogen per 31-12-2019	Vreemd vermogen per 31-12-2018	Vreemd vermogen per 31-12-2019
	€ 0	Niet van toepassing, risico's worden opgevangen door deelnemende gemeenten.		€ 4.155	€ 4.787

Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)					
<i>Visie/doel</i>	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg en de ambulancezorg.				
<i>Taken</i>	De dienstverlening van de GGD betreft gezondheid, preventie en snelle interventie. Taken die hieronder vallen zijn: <ul style="list-style-type: none"> - Infectieziektebestrijding (incl. TBC bestrijding, SOA-bestrijding, reizigerszorg en hygiënezorg); - Medische milieukunde; - Toezichhoudende taken (o.a. kinderopvang, WMO); - Jeugdgezondheidszorg 0–18 jaar; - Onderzoek en beleidsadvisering; - Gezondheidsbevordering; - Ambulancezorg. 				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	In het dagelijks en algemeen bestuur van de GGD zijn de deelnemende gemeenten vertegenwoordigd. Het algemeen bestuur stelt de hoofdlijnen van het GGD beleid vast alsmede de begroting en de jaarrekening. Het dagelijks bestuur ziet toe op de dagelijkse gang van zaken, bereidt samen met de directeur de AB-vergaderingen voor en draagt zorg voor het uitvoeren van de besluiten van het algemeen bestuur. Zowel het DB als het AB vergadert ca 5 keer per jaar.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Website</i>	www.ggdbzo.nl				
<i>Financieel belang</i>	2 % De bijdrage aan de GGD bestaat uit een reguliere bijdrage op basis van een tarief per inwoner en een marktconforme tarieven voor de plustaken.				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022	2023	2024	
	€ 522	€ 533	€ 545	€ 557	
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>De ontwikkelingen waarmee de GGD te maken heeft zijn beschreven in de kadernota en het meerjarenbeleidsplan van de GGD. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - implementatie van een nieuw paraatheid- en spreidingsplan ambulancezorg, - het borgen van publieke gezondheid in de omgevingsvisie en omgevingsplannen van gemeenten, - programmatische aanpak voor preventie van suïcide- en depressie, - extra inzet en aandacht voor de gezondheid van vluchtelingen en arbeidsmigranten, - optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein, - ondersteunen van meten en weten i.h.k.v. de WMO (via toezicht en maatwerkonderzoek), - komen tot een Brabants Onderzoekscentrum Publieke gezondheid; vaststellen en uitvoeren van een meerjaren agenda voor onderzoek en innovatie, - tekorten op de arbeidsmarkt van verpleegkundigen en artsen, - implementatie van het Lean gedachtengoed (continu verbeteren) binnen de GGD, - uitvoeren van de bestuursopdracht die aan de GGD is gegeven. <p>(NB: ontwikkelingen agv de corona-crisis waren ten tijde van het opstellen van de begroting 2021 nog niet bekend, en effecten voor 2021 zijn ook nu nog niet in te schatten; deze ontwikkelingen zullen afzonderlijk aan bestuur en gemeenten worden gerapporteerd)</p>				
<i>Risico's</i>	Jaarlijks wordt een actuele financiële risico-inventarisatie opgesteld. Op basis daarvan bedraagt het risico voor de gemeente Heeze-Leende € 41.314.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>
	€ 0	€ 2.555	€ 2.830	€ 12.195	€ 12.663

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)					
<i>Visie/doel</i>	<p>Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin brandweer, GHOR (bureau Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) en RAV (Regionale Ambulancevoorziening) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden.</p> <p>VRBZO is de bindende partij voor alle partners in het omvangrijke speelveld van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Met als missie: zorg voor veiligheid. VRBZO werkt aan een veilige leefomgeving voor mensen die in Zuidoost-Brabant wonen of verblijven. En als het noodzakelijk is, biedt de veiligheidsregio professionele hulp.</p> <p>In 2020 wordt de Visie van de organisatie opnieuw vastgesteld. Dit proces loopt gelijk op met het op- en vaststellen van de begroting van VRBZO. Indien de Visie 2025 of een daarvan afgeleid document aanleiding geeft tot verandering van de begroting 2021 wordt dat in het betreffende voorstel expliciet vermeld en tevens zal dan een voorstel tot wijziging van de begroting 2021 worden opgesteld.</p>				
<i>Taken</i>	<p>Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost is verantwoordelijk voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het instellen en in stand houden van een brandweerorganisatie; - het instellen en in stand houden van een GHOR-organisatie; - het organiseren van de gemeenschappelijke meldkamer; - het adviseren over het voorkomen van branden, rampen en crises; - het opstellen van een risicoprofiel: een overzicht van de rampen en crises die een reële bedreiging zijn voor onze regio; - het organiseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing; - het aanschaffen en onderhouden van gemeenschappelijk materieel, zoals brandweerwagens. 				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Financieel belang</i>	2 %				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022	2023	2024	
	€ 860	€ 860	€ 868	€ 876	
<i>Ontwikkelingen</i>	<p>In 2019 is gestart met het opstellen van nieuwe visies en beleidsplannen welke samenkomen in het meerjarenbeleidsplan en de bestuurlijke Visie 2025. Het meerjarenbeleidsplan moet worden geplaatst in drie parallelle, convergerende ontwikkelingsspooren. Het eerste spoor is de doorontwikkeling van het beleidsplan als strategisch sturingsinstrument voor het bestuur van VRBZO.</p> <p>Het tweede spoor betreft het inventariseren en analyseren van risico's als basis voor het beleidsplan. Het derde spoor waarin het meerjarenbeleidsplan moet worden geplaatst is dat van recente bestuurlijke visietrajecten, te weten Visie op Crisisbeheersing, Visie op GHOR, Evaluatie Toekomstvisie Brandweezorg en Brandweezorgplan.</p>				
<i>Risico's</i>	<p>De algemene reserve van VRBZO is bestemd voor het opvangen van financiële risico's en van schommelingen in de exploitatiesfeer. Op basis van het risicoprofiel van VRBZO is de omvang van het weerstandsvermogen bepaald op € 2.000.000. Indien de algemene reserve door onttrekkingen in enig jaar onder dit vastgestelde bedrag uitkomt, zal bij vaststelling van de jaarrekening van het betreffende jaar een besluit moeten worden genomen voor aanvulling van de algemene reserve. Daarbij kan in overweging worden genomen de omvang van de algemene reserve aan te passen aan het dan geldende risicoprofiel. Is aanvulling dan nog noodzakelijk dan kan dit uit een eventueel batig exploitatiesaldo van het lopende en/of komende jaar of door een extra bijdrage van de deelnemende gemeenten. Het is aan het algemeen bestuur van VRBZO om daar een besluit over te nemen. Op 31 december 2019 bedroeg de algemene reserve € 2.000.000.</p>				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2021</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2021</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2020</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2021</i>
	€ 0	€ 5.887	€ 4.773	€ 41.325	€ 37.844

Ergon – Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE)					
<i>Visie/doel</i>	Ergonbedrijven is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE). We gaan voor één bedrijf, één naam en positionering: Gateway to Work. Daarin zetten we de klantreis centraal en niet de instituties of subsidiestromen. We volgen de klant via intake en advies, arbeidsontwikkeling en plaatsing en begeleiding.				
<i>Taken</i>	Onder de participatiewet voert de GRWRE de WSW, de loonkostensubsidie en beschermt werken uit. Daarnaast voert de GRWRE andere vormen van gesubsidieerde arbeid en (onderdelen van) re-integratie-trajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre. De gemeente Geldrop-Mierlo maakt op basis van een aanwijzingsbesluit op inkoopbasis gebruik van de GRWRE, voor een gedeeltelijke uitvoering van de WSW.				

Ergon – Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE)					
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college is met de wethouder Werk & Inkomen en de burgemeester vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Eindhoven				
<i>Financieel belang</i>	De middelen die de gemeente Heeze-Leende van het rijk ontvangt voor de uitvoering van WSW-taken worden doorbetaald naar Ergon. Hiernaast wordt een jaarlijkse vergoeding betaald voor de begeleiding van inwoners die werken met een loonkostensubsidie. Ook draagt de gemeente Heeze-Leende bij aan de kosten van het Participatiebedrijf.				
<i>Bijdrage gemeente (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022	2023	2024	
	€ 1.200	€ 1.140	€ 1.107	€ 1.107	
<i>Ontwikkelingen</i>	De begroting is de financiële uitwerking van de kadernota die door het bestuur in januari 2020 is vastgesteld. In deze kadernota staat de opdracht voor een strategische herbezinning van de koers en tevens een opdracht tot kostenbesparing.				
<i>Risico's</i>	De algemene reserve van Ergon bedraagt vóór resultaatbestemming per 31 december 2018 € 9,2 miljoen. Deze reserve dient als weerstandsvermogen om risico's financieel op te vangen. Op basis van de risico-analyse door de directie van Ergon is een weerstandsvermogen van € 10 miljoen passend. Deze omvang wordt tevens door de provincie Noord-Brabant geadviseerd.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2019</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2018</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2019</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2018</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2019</i>
	€ 0	€ 10.247	€ 9.780	€ 6.769	€ 8.219

Volledigheidshalve nog de volgende opmerking over een verbonden partij uit het verleden waar de gemeente inmiddels geen belang meer in heeft, maar waar de financiële afwikkeling nog van voortduurt:

Gemeenschappelijke Regeling Hypotheekfonds Noord-Brabantse Gemeenten (HNG)

Gedurende 25 jaar (1996 tot en met 2021) ontvangt de gemeente jaarlijkse termijnen voortvloeiend uit de verkoop aandelen HNG. De jaarlijkse termijn, de zogenaamde aflossing zero coupon leningen, bedraagt € 59.660 (waarvan € 2.285 vanaf de herindeling via de gemeente Cranendonck wordt ontvangen). De deelnemende gemeenten hebben ingestemd met de opheffing van HNG.

Vennootschappen en coöperaties

Heeze De Bulders B.V.					
<i>Visie/doel</i>	De activiteiten omvatten het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van en adviseren aan, evenals het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke vorm dan ook.				
<i>Taken</i>	Via Heeze De Bulders B.V. heeft de gemeente Heeze-Leende een 50% belang genomen in De Bulders Woningbouw B.V. Heeze. De Bulders B.V. heeft hiervoor € 9.000, zijnde 50% van het geplaatst aandelenkapitaal gestort. Daarnaast heeft Heeze De Bulders B.V. een belang van 50% in De Bulders Woningbouw C.V. en wel voor 49,5% direct en de resterende 0,5% via haar belang in De Bulders Woningbouw B.V. Zij treedt op als één van de twee stille vennoten. Heeze De Bulders B.V. brengt op afroep van De Bulders Woningbouw C.V. 50% van het commanditair kapitaal in.				
<i>Deelnemende partijen</i>	Gemeente Heeze-Leende				
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente Heeze-Leende is enig aandeelhouder.				
<i>Vestigingsplaats</i>	Heeze				
<i>Financieel belang</i>	100%				
<i>Ontwikkelingen</i>	-				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2019</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2018</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2019</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2018</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2019</i>
	€ 0	€ 18	€ 18	€ 1.000	€ 1.000

De Bulders Woningbouw B.V.					
Visie/doel	De vennootschap heeft als doel het als behorend vennoot deelnemen in en het besturen van De Bulders Woningbouw C.V.				
Taken	Het voorzien in de financieringsbehoefte van De Bulders Woningbouw C.V., het beheren van en beschikken over alle soorten goederen en het stellen van zekerheden. Het sluiten van overeenkomsten en zich voor De Bulders Woningbouw C.V. verbinden.				
Deelnemende partijen	BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V.				
Bestuurlijk belang	De regio manager en de wethouder vertegenwoordigen BNG GO respectievelijk de gemeente Heeze-Leende als aandeelhouder in De Bulders Woningbouw B.V.				
Vestigingsplaats	Heeze				
Financieel belang	50% via Heeze De Bulders B.V. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000. Hiervan is € 18.000 geplaatst. Dit is door de aandeelhouders volgestort (ieder € 9.000).				
Ontwikkelingen	-				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2019	Eigen vermogen per 31-12-2018	Eigen vermogen per 31-12-2019	Vreemd vermogen per 31-12-2018	Vreemd vermogen per 31-12-2019
	€ 16 (positief)	€ 100	€ 116	€ 30	€ 44

De Bulders Woningbouw C.V.					
Visie/doel en taken	De Bulders Woningbouw C.V. heeft ten doel de integrale voorbereiding, ontwikkeling en het (doen) realiseren van de aanleg van de Randweg, en de realisatie van woningbouw in drie fasen gelegen in plangebied 'De Bulders'.				
Deelnemende partijen	De Bulders Woningbouw B.V. als enig behorend vennoot. BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V. als commanditaire vennoten.				
Bestuurlijk belang	De C.V. wordt bestuurd door De Bulders Woningbouw B.V. In de raad van vennoten wordt deelgenomen door de directeur van BNG GO en de burgemeester van de gemeente Heeze-Leende. Elke vennoot heeft één stem. Besluiten worden unaniem genomen.				
Vestigingsplaats	Heeze				
Financieel belang	50% via Heeze De Bulders B.V. (49,5% direct en 0,5% via De Bulders Woningbouw B.V.). In De Bulders Woningbouw C.V. wordt deelgenomen door De Bulders Woningbouw B.V. voor € 20.000 en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V., ieder voor € 1.000.000. De commanditaire vennoten maken genoemde bedragen naar behoefte van de C.V. op eerste afroep over. Per 31 december 2017 is door ieder € 1.000.000 overgemaakt.				
Ontwikkelingen	-				
Financiële informatie (bedragen x € 1.000)	Resultaat 2019	Eigen vermogen per 31-12-2018	Eigen vermogen per 31-12-2019	Vreemd vermogen per 31-12-2018	Vreemd vermogen per 31-12-2019
	€ 652 (positief)	€ 2.164	€ 2.816	€ 9.536	€ 11.764

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten					
Visie/doel en taken	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De deelneming kan dan ook als een duurzame belegging worden beschouwd.				
Deelnemende partijen	De publieke sector in Nederland, zoals gemeenten, provincies en de Staat der Nederlanden.				
Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder Financiën.				
Vestigingsplaats	Den Haag				
Financieel belang	De gemeente heeft 10.020 aandelen à € 2,50 BNG in haar bezit die voor de verkrijgingsprijs van € 22.734 onder financiële vaste activa staan gewaardeerd. Hiermee bezit de gemeente Heeze-Leende 0,01799% van de stemmen en bedraagt het aandeel in het vermogen en het dividend tevens 0,01799%.				
Financiële informatie	Resultaat 2018	Eigen vermogen per 31-12-2017	Eigen vermogen per 31-12-2018	Vreemd vermogen per 31-12-2017	Vreemd vermogen per 31-12-2018
	€ 337 miljoen (V)	€ 4.953 miljoen	€ 4.991 miljoen	€ 135.072 miljoen	€ 132.518 miljoen

Brabant Water N.V.					
<i>Visie/doel en taken</i>	Brabant Water N.V. is het waterleidingbedrijf voor vrijwel geheel Noord-Brabant. De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.				
<i>Deelnemende partijen</i>	De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.				
<i>Bestuurlijk belang</i>	De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder Financiën.				
<i>Vestigingsplaats</i>	's-Hertogenbosch				
<i>Financieel belang</i>	De gemeente heeft in haar bezit 14.074 aandelen tegen de nominale waarde van € 0,10 per aandeel. Hiermee bezit de gemeente Heeze-Leende 0,50% van de stemmen en bedraagt het aandeel in het vermogen en het dividend tevens 0,50%. Dit bezit staat op de balans onder financiële vaste activa opgenomen tegen de verkrijgingsprijs van € 1.407.				
<i>Financiële informatie (bedragen x € 1.000)</i>	<i>Resultaat 2018</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2017</i>	<i>Eigen vermogen per 31-12-2018</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2017</i>	<i>Vreemd vermogen per 31-12-2018</i>
	€ 27	€ 609	€ 636	€ 439	€ 457

Stichtingen en verenigingen

Stichting Bureau Inkoop & Aanbestedingen Zuidoost Brabant	
<i>Visie/doel en taken</i>	Het streven binnen de inkooptrajecten naar maximale waarde voor de gemeente of publieke organisatie door het toepassen van maatschappelijk verantwoord inkopen binnen de inkooptrajecten. Dit bestaat uit het toepassen van Social return en Duurzaamheidscriteria en de toegang voor (regionaal) MKB tot overheidsopdrachten. Het streven binnen de gemeenten en haar gelieerde organisaties naar efficiency binnen de inkoopprocessen.
<i>Deelnemende partijen</i>	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit een tweetal leden per deelnemende gemeente. Uit de leden van het algemeen bestuur is een dagelijks bestuur samengesteld. Dit bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en twee leden. De stichting kent een algemeen directeur.
<i>Vestigingsplaats</i>	Oirschot
<i>Financieel belang</i>	De entreegelden die als goodwill zijn betaald door gemeenten die later zijn aangesloten, worden tot het eigen vermogen van de stichting gerekend. Deze worden niet eerder dan bij liquidatie van de stichting aan de gemeenten terugbetaald. Het entreegeld voor de gemeente Heeze-Leende bedroeg € 10.833.

Stichting HSLnet	
<i>Visie/doel en taken</i>	Aanleg en in stand houden van een glasvezelnetwerk als nutsvoorziening voor de kernen en het buitengebied van Heeze-Leende.
<i>Deelnemende partijen</i>	Het juridische eigendom van het open glasvezelnetwerk is in handen van de Stichting HSLnet en het economische eigendom is in handen van Coöperatie HSLnet u.a., die is opgericht specifiek voor het beheer en de exploitatie van het netwerk.
<i>Bestuurlijk belang</i>	De gemeente heeft volledige zeggenschap in de Stichting en 1 van de 3 bestuursleden is (statutair) een wethouder van de gemeente Heeze-Leende.
<i>Vestigingsplaats</i>	Heeze-Leende
<i>Financieel belang</i>	In het kader van de financiering van de aanleg van een glasvezelnetwerk is in 2016 een lening van € 5,2 miljoen verstrekt aan de Stichting HSL-net. De lening bedraagt eind 2019 nog € 4.485.000.

Paragraaf grondbeleid

Algemeen

Het gemeentelijk grondbeleid is een instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. Die doelstellingen liggen op het terrein van de in programma 2 *Wonen, bedrijven en recreëren* opgenomen onderwerpen huisvesting, ruimtelijke ordening, economische ontwikkeling, infrastructuur, recreatie en natuur.

In deze paragraaf nemen wij u mee in de uitgangspunten met betrekking tot het grondbeleid. We laten zien welke grondexploitaties lopen en geven inzicht in de risico's die we lopen.

Uitgangspunten/parameters voor bouwgrondexploitaties in eigen beheer

Door het tijdig opstellen en actualiseren van de grondexploitaties in eigen beheer worden kosten opbrengsten in relatie met elkaar gebracht en ontstaat inzicht in de mogelijke financiële risico's. De grondexploitaties worden tweemaal per jaar geactualiseerd.

De volgende uitgangspunten/parameters zijn gehanteerd bij de actualisatie van de grondexploitaties:

Parameter rente	1,5% over de boekwaarde per 1 januari
Parameter kostenstijging	3%
Parameter opbrengstenstijging	0%
Percentage voorbereiding en toezicht/algemene kosten	15%
Looptijd van grondexploitaties	maximaal 10 jaar

Deze uitgangspunten/parameters zijn ten opzichte van de uitgangspunten zoals genoemd in de jaarrekening 2019 niet gewijzigd.

Het rentepercentage wordt, indien geen sprake is van projectfinanciering, conform BBV gebaseerd op het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding van het vreemd vermogen ten opzichte van het totale vermogen.

Voor de korte termijn wordt een kostenstijging van 1,5 tot 3% verwacht en voor de middellange termijn een stijging van 2 tot 4% en voor de lange termijn een stijging van 2%. Dit is gebaseerd op het rapport 'Outlook grondexploitaties 2020'. Het percentage van 3% van vorig jaar is daarom niet aangepast.

De opbrengsten bestaan bij alle grondexploitaties enkel uit de opbrengsten van grondverkoop. De afgelopen jaren is sprake van een landelijke grondwaardestijging voor woningbouw. Deze ontwikkeling heeft vorig jaar aanleiding gegeven om de grondprijzen te actualiseren. Omdat bij de meeste grondexploitaties de opbrengsten (incl. de grondprijzen) al vastliggen in overeenkomsten of opties heeft de wijziging van de grondprijzen slechts beperkt effect op de lopende grondexploitaties. Daarom wordt bij de lopende exploitaties een opbrengstenstijging van 0% aangehouden.

Bij de kosten voor voorbereiding en toezicht en de algemene kosten gaan we uit van een gemiddeld jaarlijks percentage van 15%.

De parameters worden bij de volgende actualisatie, die plaats zal vinden ten behoeve van de jaarrekening 2020, beoordeeld en indien nodig geactualiseerd.

Grondprijzen

Op grond van de in 2012 vastgestelde 'nota grondbeleid' stelt het college de grondprijzen jaarlijks vast nadat de gemeenteraad hierover is geïnformeerd in de begroting en bedenkingen kenbaar heeft kunnen maken. Hierbij wordt uitgegaan van de marktwaardebenadering en kan zowel gebruik worden gemaakt van de residuele methode* als de comparatieve methode.

* Bij deze methode wordt een directe relatie gelegd tussen de marktwaarde, de bouwkosten en de grondwaarde van een onroerende zaak. Door de marktwaarde te verminderen met de bouw- en bijkomende kosten, resteert de waarde van de grond.

Voor het jaar 2020 zijn de volgende grondprijzen vastgesteld:

Omschrijving	Prijs per m2 in 2020 (exclusief btw)
Eventuele nieuwe projecten/kavels	Taxatieprijs met bandbreedte tussen € 300 tot € 450 per m2
Kavels Steenakker, Leende	€ 328,00
Kavels Domein, Sterksel	€ 300,00
Kavels t.b.v. sociale huurwoningen	€ 275,00
Bedrijfsground	€ 165,00
Bedrijfswoning eerste 500 m2 van de totale kavel	€ 323,00

Voor het begrotingsjaar 2021 wordt voorgesteld om deze prijzen niet te verhogen in verband met de verhoogde bouwkosten en de te verwachten economische crisis ten gevolge van Covid-19.

Bouwgrondexploitaties in eigen beheer

De laatste actualisatie in juli 2020 leidt tot de volgende prognose van het resultaat per einde van de exploitaties:

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	Boekwaarde per 1 januari 2020 vóór winstneming	Verwacht resultaat * (juli 2020)	Verwacht resultaat vorige actualisatie * (jaarrekening 2019)	Verskil verwacht resultaat	Tussentijdse winstneming tot en met 2019 **	Jaar van afsluiting
De Poortmannen, Heeze	911	1.083 V	1.077 V	6 V	725	2025
De Breedvennen, Leende	169	281 V	157 V	124 V	134	2022
Domein, Sterksel	868	11 V	16 V	5 N	-	2023
Centrumplan/Schoolstraat, Leende	6	22 V	33 V	12 N	-	2021
Gymzaal Marijkeplein, Leende	36	47 N	47 N	-	-	2021

* Betreft het verwachte totale resultaat inclusief tussentijdse winstnemingen.

** Betreft de tussentijdse winstnemingen.

De actualisatie van de exploitaties in juli 2020 leidt tot een beperkte bijstelling van de verwachte resultaten. De afwijkingen worden hierna kort toegelicht.

De Poortmannen, Heeze

Het verschil komt door een verhoogde opbrengst vanwege de verhoogde grondprijs (€ 165 in plaats van € 162 per m2) voor een kavel.

De Breedvennen, Leende

Het positieve verschil bij de Breedvennen heeft te maken met een extra grondverkoop bij Biesven aan een takel- en bergingsbedrijf waarvoor eind maart een koopovereenkomst is ondertekend.

Domein, Sterksel

Het verschil heeft te maken met kostenstijging ten gevolge van het een jaar later woonrijpmaken van het terrein.

Centrumplan/Schoolstraat Leende

Het verschil heeft voornamelijk te maken met verhoogde kosten bouw- en woonrijpmaken ten gevolge van verhoogde eenheidsprijzen.

Grondexploitatie op basis van samenwerking

De Bulders, Heeze

Deze wijk wordt ontwikkeld in samenwerking met de BNG GO. In deze samenwerking zijn de kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten, waaronder de wijk ontwikkeld gaat worden, vastgelegd in een contract. Dit contract is medio 2012 door beide partijen ondertekend. Er worden zo'n 350 woningen gerealiseerd.

De gronden van de gemeente en de nog door de gemeente te verwerven gronden worden inclusief vergoeding voor rentebijdrage en bijkomende kosten naar rato van afzet van de gronden (grondverkoop aan ontwikkelaars,

bouwers, particulieren) ingebracht in De Bulders Woningbouw CV. De in de grondbank opgenomen gronden zijn in 2019 ingebracht in De Bulders Woningbouw CV. Er dient nog met twee grondeigenaren tot overeenstemming te worden gekomen over het beëindigen van het gebruik van hun verkochte percelen. Deze gronden zullen eveneens worden ingebracht in De Bulders Woningbouw CV.

Het door de gemeente ingebracht kapitaal in de BV/CV bedraagt per 31 december 2019 € 1 miljoen.

Woningbouwprojecten niet in eigen beheer

Naast een actieve grondexploitatie kan de gemeente in voorkomende gevallen kiezen voor een faciliterend grondbeleid, waarbij sprake kan zijn van kostenverhaal. Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente het particulieren mogelijk maakt grond te exploiteren. Gemeentelijke kosten verbonden aan het desbetreffende exploitatiegebied kunnen op de particuliere exploitant worden verhaald. De gemeente koopt dus zelf geen grond aan; ze beperkt zich tot de wettelijke publieke taak. Deze taak bestaat vooral uit inspraakprocedures en het vaststellen van het bestemmingsplan. Daarnaast wordt het eigendom en beheer van de eventuele openbare ruimte vaak door de gemeente overgenomen.

De gemeente kent nog één woningbouwproject welke niet in eigen beheer wordt ontwikkeld. Dit betreft Kloostervelden in Sterksel. Hierbij is sprake van een langer lopende gebiedsontwikkeling waarbij geldt dat we op basis van de anterieure overeenkomst een afkoopsom voor de totale kosten (exclusief leges) hebben ontvangen.

Overige bouwgronden (normaal vermogensbeheer)

Dit betreft de gronden aan de Halfeindschestraat welke we via een ruil hebben verkregen. Deze gronden worden verkocht in de verkregen staat. Er zijn inmiddels 2 van de 4 kavels verkocht.

Risico's grondexploitatie

In het verleden was de gemeente voor het voeren van een goed grondbeleid verplicht om een genormeerde reserve grondexploitatie te vormen. Inmiddels is deze verplichting vervallen. Het is daarom van belang om te bezien met welke risico's we rekening dienen te houden bij het bepalen van het noodzakelijk weerstandsvermogen van de gemeente (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing). De resultaten van de grondexploitaties vormen door het vervallen van de verevening via de reserve grondexploitaties onderdeel van de het resultaat van de gemeente Heeze-Leende.

Risico's bij grondexploitaties in eigen beheer

De risico's zijn per grondexploitatie bezien. Binnen de grondexploitaties kan sprake zijn van marktontwikkelingen (vertraging van de afzet als gevolg van gewijzigde woon- en werkbehoeften en conjunctuurontwikkelingen) en specifieke projectrisico's (bestemmingsplan, milieu, flora en fauna, archeologie).

De calculaties van de verwachte eindwaarde van de grondexploitaties zijn met enige voorzichtigheid berekend, maar toch blijven risico's altijd bestaan. Voor de grondexploitaties zijn daarom de risico's bezien en vertaald in een worst case scenario waarin rekening is gehouden met het voordoen van deze risico's. Onderstaand overzicht toont aan dat er bij drie grondexploitaties sprake is van een beperkt nadelig resultaat. Bij de beoordeling van het weerstandsvermogen zijn deze nadelige resultaten als risico meegenomen (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	Verwacht resultaat Juli 2020	Verwacht resultaat worst case juli 2020
De Poortmannen, Heeze	1.083 V	1.029 V
De Breedvennen, Leende	281 V	274 V
Domein, Sterksel	11 V	34 N
Centrumplan/Schoolstraat, Leende	22 V	3 N
Gymzaal Marijkeplein, Leende	47 N	56 N

De Breedvennen, Leende

De meeste gronden in de Breedvennen zijn inmiddels uitgegeven.

Het resultaat is nu gunstiger ten gevolge van de extra grondverkoop aan het takel- en bergingsbedrijf. In de koopovereenkomst is echter een ontbindende voorwaarde opgenomen. Deze kan worden ingeroepen indien het bedrijf de financiering niet binnen een half jaar na ondertekening (dus eind september) rond krijgt. Indien deze grondverkoop niet doorgaat zal het resultaat weer ongeveer evenveel bedragen als bij de vorige actualisatie.

De Poortmannen, Heeze

Het risico op vertraging in de uitgifte is middelgroot. Buiten nog 2 kavels in de Breedvennen in Leende, is De Poortmannen de enige locatie met beschikbare bedrijfsgrond. Er is de laatste jaren sprake van een aantrekkende markt. Tot nu toe heeft Covid-19 nog geen negatieve invloed op de grondverkopen. Het is op dit moment nog niet duidelijk of dit zo blijft. Het bestemmingsplan is op 22 juni 2016 onherroepelijk geworden. Archeologisch vooronderzoek op de aangekochte grond heeft uitgewezen dat nader onderzoek niet is vereist. De praktijk heeft echter geleerd dat er wel rekening moet worden gehouden met tegenvallers in dit gebied waardoor wel sprake is van een klein risico. Op basis van onderzoek kan worden gesteld dat er geen sprake is van verontreiniging grond en het huidige gebruik landbouwgrond geeft niet de verwachting dat bijzondere en/of bedreigde flora- en fauna voorkomt.

Domein, Sterksel

Hoewel sprake is van een aantrekkende markt voorzien we nog steeds een groot risico op de afzet conform de opgestelde planning. Het bestemmingsplan is onherroepelijk en daarmee is er geen risico. Bodem- en archeologisch onderzoek is uitgevoerd. Er is geen verwachting dat sprake is van bijzondere flora en fauna omdat het huidig gebruik landbouwgrond betreft.

Centrumplan/Schoolstraat, Leende

De nog uit te geven gronden zijn gelegen in het bestemmingsplan Centrumplan Leende. Het bestemmingsplan voor dit gedeelte is inmiddels onherroepelijk waardoor er sprake is van een klein risico. Er hebben op een groot gedeelte van het terrein al afgravingen plaatsgevonden onder archeologisch begeleiding. Het is echter nog steeds mogelijk dat er archeologische vondsten gedaan worden. Het risico is klein tot middelgroot. Er heeft een verkennend bodemonderzoek plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat er ter plaatse geen verontreinigingen en geen asbest zijn aangetroffen. Ook heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar flora en fauna in dit gebied. De mogelijkheid bestaat dat er door uitvoering van dit plan, verzoeken tot planschade worden ingediend. Het risico daarop is groot. Vanwege dit grote risico is er in het base case scenario al rekening mee gehouden.

Gymzaal Marijkeplein, Leende

De nog uit te geven grond is gelegen in het bestemmingsplan Kom Leende. Deze grond heeft nu nog een maatschappelijke bestemming en moet dus nog worden gewijzigd naar een woonbestemming en daarmee is er dus sprake van een risico. Er zijn echter geen zienswijzen ingebracht naar aanleiding van het ontwerp bestemmingsplan waardoor het risico beperkt is. Er heeft inmiddels een verkennend bodemonderzoek plaatsgevonden. Hieruit blijkt dat er ter plaatse geen verontreinigingen zijn aangetroffen. Bij sloop van de gymzaal bestaat wel de mogelijkheid dat er asbestsanering moet plaatsvinden. Gelet hierop is er in het base case scenario al rekening gehouden met een bedrag voor asbestsanering. Ook bestaat het risico dat er verzoeken tot planschade worden ingediend. Ook hiermee is in het base case scenario al rekening mee gehouden.

Het is nu ook een bebouwd stuk grond. In redelijkheid is daarom niet te verwachten dat er bijzondere en bedreigde flora en/of fauna voorkomt.

Risico's bij grondexploitaties op basis van samenwerking

De Bulders

De Bulders BV/CV is als aparte entiteit verantwoordelijk voor haar eigen risico's. Daarom heeft zij binnen haar eigen grondexploitatie een risicobuffer opgenomen.

Met de levering van de gronden van de gemeente aan de Bulders is een ander risico voor de gemeente ontstaan. De Bulders heeft vreemd vermogen aan moeten trekken voor het kunnen aankopen van de gronden en het starten met bouwrijp maken van de gronden. De gemeente staat 100% garant voor deze lening. Dit risico is benoemd en verwerkt in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Overige bouwgronden (materieel vast actief)

Dit betreft de gronden aan de Halfeindschestraat in Leende welke we via een ruil hebben verkregen. Het afzetrisico voor de 2 resterende bouwkvelds ligt bij de gemeente. Gezien de te verwachten opbrengsten en het feit dat er nog nauwelijks kosten (slechts kosten van verkoop) zijn omdat het gebied al bouw- en woonrijp is, is het risico minimaal.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

De stand van de reserve bovenwijkse voorzieningen bedraagt per 31 december 2019 € 929.000. Met het vaststellen van de begroting 2020 is door de gemeenteraad besloten de reserve bovenwijkse voorzieningen vanaf 2020 in te zetten ter dekking van de kapitaallasten van de (reeds geplande) investeringen in flankerende maatregelen voor de Muggenberg.

Winstneming

Door de gemeente Heeze-Leende werden in het verleden geen tussentijdse winsten genomen. Winsten werden pas genomen nadat een grondexploitatie volledig was afgewikkeld.

De richtlijnen met betrekking tot tussentijdse winstneming bij grondexploitaties zijn aangescherpt en tussentijdse winstneming is het uitgangspunt. Het verantwoord van tussentijdse winst is geen keuze maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. De wijze waarop rekening moet worden gehouden met tussentijdse winstneming bij positieve grondexploitaties is in maart 2018 door de commissie BBV nader uitgelegd.

Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het uiteraard noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten. In de nadere uitleg door de commissie BBV is de wijze waarop de tussentijds te nemen winst moet worden berekend, vastgelegd. Voor het bepalen van de tussentijdse winst is aansluiting gezocht bij een algemeen aanvaardbare methodiek (percentage of completion), waarbij rekening is gehouden met de bijzondere kenmerken van gemeentelijke grondexploitaties. De doelstelling van het gemeentelijk grondbeleid is immers niet primair gericht op het behalen van financieel rendement, maar op het bereiken van het gewenste voorzieningenniveau voor inwoners en bedrijven. De percentage of completion (Poc) methode houdt rekening met de fase waarin de grondexploitatie, zowel wat betreft de opbrengsten als de kosten, verkeert. Daarnaast is deze methode eenvoudig toepasbaar en kan eenduidig worden gehanteerd voor alle positieve grondexploitaties die door de gemeente worden uitgevoerd.

Bij toepassing van de Poc-methode wordt voor wat betreft de berekeningsmethodiek en de planinhoudelijke uitgangspunten niet afgeweken van de grondexploitatie of herziening zoals deze tot en met het verslagjaar door het college en/of de raad zijn vastgesteld. De tussentijdse winst wordt berekend naar de mate waarin kosten en opbrengsten zijn gerealiseerd per individuele grondexploitatie. Indien nog geen gronden zijn verkocht is er dus nog geen sprake van gerealiseerde winst. Maatgevend is de realisatie tot en met het lopende jaar ten opzichte van het totaal van de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. Bij de berekening van de tussentijdse winst volgens Poc-methode worden de volgende formules gehanteerd:

$\% \text{ kostenrealisatie} \times \% \text{ opbrengstrealisatie} = \% \text{ Poc}$
$\% \text{ Poc} \times \text{verwachte winst} = \text{tussentijdse winstneming}$

Op de verwachte winst worden de project specifieke risico's becijferd en in mindering gebracht. Bij de gemeente Heeze-Leende hanteren we daarom bij de berekening van de tussentijdse winstneming het verwachte resultaat volgens het worst case scenario.

Vanwege de eenduidigheid en eenvoud worden geen uitzonderingen gemaakt voor het toepassen van de Poc-methode. Dit betekent dat de Poc-methode moet worden gehanteerd voor het bepalen van de tussentijdse winstneming.

Op basis van deze methode bedraagt de winstname bij de grondexploitaties tot nu toe:

De Poortmannen: € 724.582

De Breedvennen: € 134.227

Tot en met 2017 werd er pas winst genomen bij de afronding van een project. Het voorzichtigheidsbeginsel werd toegepast. Het tussentijds winstnemen leidt tot een toename van het resultaat vóór bestemming maar betekent ook dat het risico met betrekking tot de grondexploitaties toeneemt. Immers worden winsten al genomen voordat het project helemaal is afgerond en de werkelijke winst definitief is. Om deze risico's te beperken, is door de raad bij het

vaststellen van de begroting 2019 bepaald de tussentijdse winstneming te storten in een nieuw te vormen reserve grondexploitaties. De toename van de risico's als gevolg van tussentijdse winstneming worden dan gedekt door deze reserve en het resultaat na bestemming wordt niet beïnvloed door de tussentijdse winstnemingen.

Bij raadsbesluit d.d. 27 juni 2016 is besloten om *gerealiseerde* winsten op bouwgrondexploitaties toe te voegen aan de reserves bovenwijkse voorzieningen en totaaloplossing verkeersproblematiek. Bij tussentijdse winstneming is nog geen sprake is van daadwerkelijk gerealiseerde winsten en bestaat daarom het risico dat de werkelijke winsten, ondanks het feit dat een algemeen aanvaarde en zelfs voorgeschreven methodiek wordt gehanteerd bij de berekening van de tussentijdse winstneming, lager zullen zijn. Daarom wordt voorgesteld de tussentijdse winsten in een reserve grondexploitaties te storten en na afronding van een project en bepaling van de gerealiseerde winst deze gerealiseerde winsten conform het besluit van 27 juni 2016 toe te voegen aan de reserves bovenwijkse voorzieningen en totaaloplossing verkeersproblematiek.

4. Financiële begroting

Recapitulatie baten en lasten

Bedragen x € 1.000

Programma		Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1	Dienstverlening en bestuur	10.946	11.318	9.544	9.430	9.523	9.733
2	Wonen, bedrijven en creëren	16.361	8.131	10.156	8.791	9.079	9.023
3	Samen leven en participeren	14.695	15.313	15.753	15.727	15.815	15.887
Totaal lasten		42.002	34.762	35.453	33.948	34.417	34.643
1	Dienstverlening en bestuur	-26.269	-26.303	-25.689	-26.379	-26.895	-27.437
2	Wonen, bedrijven en creëren	-13.195	-5.113	-6.147	-4.877	-4.881	-4.749
3	Samen leven en participeren	-2.649	-2.679	-2.595	-2.612	-2.647	-2.682
Totaal baten		-42.113	-34.095	-34.431	-33.868	-34.423	-34.868
Saldo programma's en algemene dekkingsmiddelen (exclusief mutaties reserves)		-111	667	1.022	81	-6	-225
Toevoegingen aan reserves		513	65	314	73	65	65
Onttrekkingen aan reserves		-651	-779	-1.334	-429	-330	-313
Saldo mutatie reserves		-138	-714	-1.022	-356	-265	-248
Saldo na bestemming		-250	-48	0	-275	-271	-474

Uitgangspunten

In de kaderbrief 2021 zijn de (technische) uitgangspunten opgenomen voor de berekening van de begrotingsposten in de programmabegroting 2021 en de meerjarenraming 2022-2024.

Omschrijving	2021	2022	2023	2024
Loonstijging	2,80%	2,50%	2,50%	2,50%
Prijsstijging materiële niet duurzame goederen en diensten	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Prijsstijging professionele instellingen	2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
Prijsstijging overige kostencategorieën	1,00%	1,00%	1,00%	1,00%
Prijsstijging overige subsidies en bijdragen	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%
Huurlasten nieuwbouwscholen (contractbasis)	2,25%	2,25%	2,25%	2,25%

Een toelichting op de ramingen van de belastingopbrengsten is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen en in de paragraaf financiering is de berekening van de renteomslag (rekenrente) opgenomen.

Overzicht incidentele baten en lasten

Op grond van het BBV dient een overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen te worden in de begroting. Baten en lasten voortkomende uit éénmalige activiteiten en projecten, afwikkelingsverschillen, onvoorziene inkomsten en uitgaven alsmede (eenmalige) toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidentele baten en lasten beschouwd. Daarnaast worden lasten en baten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen als incidenteel aangemerkt.

De in de begroting en meerjarenraming opgenomen belangrijkste incidentele baten en lasten (groter dan € 10.000) treft u in het volgende overzicht aan.

Bedragen x € 1.000

Programma	Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1	Dienstverlening en bestuur	Bijdrage GRSa2	169		
		Doorontwikkeling organisatie	50		
		Toevoeging reserve materieel buitendienst	-	-	65
2	Wonen, bedrijven en creëren	Actualisering groenstructuurplan	30		
		Eikenprocessiebestrijding	25		
		Haalbaarheidsonderzoek fietspad Sterksel	10		
		Mobiliteitsplan	50		
		Hoofdroutestructuur Groote Heide	10		
		Renovatie en vervanging speeltoestellen	10		
3	Samen leven en participeren	Huisvestingsonderzoek Dirk Hezius	-	10	-
		Huurlasten speciaal onderwijs	45		
		Collectief vervoer	5	5	
		Begeleiding naar werk en taal cursus	50		
		Bibliotheek	75		
Totaal incidentele lasten		529	15	65	65
1.	Dienstverlening en bestuur	Decentralisatie uitkering bibliotheek	75		
		Onttrekking aan algemene reserve	179		
2	Wonen, bedrijven en creëren	Verkoop percelen Halfeindschestraat	128	128	-
		Onttrekking aan reserve verkeer	50		
		Onttrekking aan reserve mobiliteit	10		
		Onttrekking aan algemene reserve	400		
3	Samen leven en participeren	Onttrekking aan reserve nieuwbouw/renovatie onderwijs	45		
Totaal incidentele baten		887	128	0	0
Saldo incidentele baten en lasten		-358	-113	65	65

Toelichting incidentele baten en lasten

Bijdrage GRSa2

In de kaderbrief 2021 van de GRSa2 zijn de verwachte ontwikkelingen bij de GRSa2 en de gevolgen van ontwikkelingen bij de A2-gemeenten in beeld gebracht. In 2020 wordt door de GRSa2 gewerkt aan een herziene fijnstructuur als basis voor formatie en budgetten vanaf 2022. Het bestuur van de GRSa2 heeft besloten de taakstelling voor 2021 (€ 295.000) niet toe te passen in de begroting 2021. Dit om een verdere verlaging van de formatie en daardoor het niet kunnen leveren van een kwalitatieve adequate bedrijfsvoering dienstverlening te voorkomen. Hierdoor ontstaat meer tijd om verder te ontwikkelen.

Doorontwikkeling organisatie

Door het uit huis gaan van de bedrijfsvoering, de veranderende buitenwereld en alle ontwikkelingen die op stapel staan (zoals de energietransitie, de Omgevingswet enz.) is er voor Heeze-Leende in 2017 een noodzaak ontstaan om versneld door te ontwikkelen. Om deze reden is er behoefte aan extra investeringen.

Actualisering groenstructuurplan

Het huidige groenstructuurplan 2003-2013 is sterk verouderd. Nieuwe ontwikkelingen en onderwerpen zoals onder andere klimaatadaptatie, hitte en waterberging, aangelegde achterpaden en illegaal in gebruik genomen groenstroken hebben ertoe geleid dat het plan geactualiseerd dient te worden. Naast de actualisatie van het

groenstructuurplan wordt er onder andere een groenvisie op hoofdlijnen opgesteld en een participatietraject met burgers en overige stakeholders opgestart.

Preventieve bestrijding eikenprocessierups

In 2020 is bij wijze van proef de eikenprocessierups preventief bestreden. De resultaten zijn positief en de wens is om ook voor 2021 budget beschikbaar te stellen voor de preventieve bestrijding.

Haalbaarheidsonderzoek fietspad Sterksel

In het coalitieakkoord is een fietsverbinding tussen Sterksel en Leende opgenomen. Omdat het fietspad deels over particuliere gronden moet lopen, wordt voorgesteld om eerst een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren.

Mobiliteitsplan Heeze-Leende

Een van de uitgangspunten van de omgevingswet is een integrale beleidsbenadering. Momenteel is het onderwerp verkeersmobiliteit versnipperd over verschillende beleidsdocumenten. Het fietsplan is toe aan actualisatie in 2021. Het idee is een integraal mobiliteitsplan op te stellen. Dit wordt gekoppeld aan de uitvoeringsparagraaf van de Omgevingsvisie. Op deze manier wordt het mobiliteitsvraagstuk integraal benaderd en ingebed in het algemeen ruimtelijk beleid. De inhoudelijke doelstellingen van het mobiliteitsplan zijn gekoppeld aan het verbeteren van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid van Heeze-Leende.

Hoofdroutestructuur Groote Heide

In opdracht van samenwerkingsverband BGTS Natuurgrenspark de Groote Heide waar Heeze-Leende onderdeel van is, heeft routebureau Brabant onderzocht wat de meest optimale fiets- en wandelroutes zijn binnen Natuurgrenspark De Groote Heide. Hiervoor zijn ook de terreinbeherende organisaties en lokale toeristische diensten betrokken. Bij deze optimale route is gekeken naar o.a. de staat van het fiets- of wandelpad, de natuurbeleving, de ontsluiting met de dorpen en de mooiste points of interests (zoals molens, de schaapskooi). Het project loopt nog, maar het is zeker dat uit deze hoofdroutestructuur ook aanbevelingen voortkomen over de fiets- en wandelroutes binnen gemeente Heeze-Leende. Om deze aanbevelingen te kunnen uitvoeren is meer geld nodig dan nu beschikbaar is. Hierbij valt te denken aan het verbeteren van paden waar gaten in zitten, het verbreden van fietspaden, het aanleggen van nieuwe paden of het veranderen van de huidige routestructuur en het plaatsen van nieuwe routebordjes.

Renovatie en vervanging speeltoestellen

Jaarlijks komen er meer kosten aan de toestellen om ze op te knappen. Vervanging is dan een betere oplossing. Wanneer de veiligheid van de speeltoestellen in het geding komt, worden de speeltoestellen bij de inspecties afgekeurd. We hebben verschillende speellocaties waar grotere toestellen staan bijvoorbeeld De grote Aa en de Dingbank en Tiend waar oude grote toestellen staan die eigenlijk vervangen moeten worden. Deze toestellen worden 2x per jaar gekeurd door Repcon op Veiligheid, en worden niet meer goedgekeurd als er niet elk jaar veel aan wordt hersteld, dat is kostbaar en daarom willen we de toestellen vervangen voor nieuwe.

Huisvestingsonderzoek Dirk Heziusschool

Uit een onderzoek naar de onderwijshuisvesting in Heeze-Leende blijkt dat de huisvesting van de Dirk Heziusschool functioneel niet optimaal aansluit bij de vormen van het hedendaagse onderwijs. Om in beeld te krijgen welke aanpassingen noodzakelijk zijn om tot passende huisvesting te komen, wat de kosten hiervan zijn en wie hiervoor verantwoordelijk is (schoolbestuur of gemeente), is een onderzoek gewenst.

Huurlasten speciaal onderwijs

In 2018 is besloten om in de jaren 2018 tot en met 2021 in totaal € 147.500 ter beschikking te stellen voor de huur dan wel aanschaf van tijdelijke units en dit bedrag ten laste te brengen van de reserve nieuwbouw/renovatie onderwijs.

Collectief vervoer

Gezien de kostenstijging van het gebruik van het collectieve vervoer (Taxibus) willen we alternatieve vervoersmogelijkheden onderzoeken. Dit alternatief arrangeren, kost tijd en hier gaan de kosten voor de baten uit.

Begeleiding naar werk en taal cursus

Voor statushouders wordt ingezet op duale re-integratietrajecten waar zowel de doorstroom naar betaalde arbeid als het verhogen van het taalniveau centraal staat. Gedacht kan worden aan een leerwerkplek waar naast een (on)betaalde werkplek ook taallessen worden gegeven. Met een bedrag van in totaal € 100.000 (2020 en 2021) verwachten we 20 tot 25 statushouders een traject aan te kunnen bieden.

Bibliotheek

Dit betreft een decentralisatie uitkering die voor een periode van 3 jaar (2019 t/m 2021) beschikbaar komt en is bestemd om kleine gemeenten te ondersteunen bij het behoud van openbare bibliotheken. Wij hebben als gemeente een aanvraag ingediend om deze middelen te ontvangen en we hebben hiervoor een positieve beschikking ontvangen (in de periode 2019, 2020 en 2021 een bedrag van in totaal € 225.000 middels een jaarlijkse decentralisatie uitkering van € 75.000). Er is een (bestedings)plan opgesteld om de gewenste resultaten te realiseren, de bijbehorende uitgaven vinden plaats in de jaren 2020 en 2021.

Verkoop percelen Halfeindschestraat

Gezien de ontwikkelingen op de woningmarkt is het een goed moment om actief met de verkoop van de 3 percelen bouwgrond op de Halfeindschestraat te starten. Deze percelen stonden reeds sinds langere tijd te koop en met behulp van een makelaar is een actief verkoopbeleid opgestart.

Mutaties reserves

De mutaties in de reserves die geen structureel karakter hebben, zijn als incidentele baten dan wel lasten verantwoord.

Het begrotingssaldo geeft na eliminatie van deze incidentele baten en lasten het volgende beeld:

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Saldo begroting en meerjarenraming exclusief mutatie reserves	1.022	81	-6	-225
Mutatie reserves	-1.022	-356	-265	-248
Begrotingssaldo na bestemming	0	-275	-271	-474
Eliminatie saldo incidentele baten en lasten	358	113	-65	-65
Saldo begroting en meerjarenraming exclusief incidentele baten en lasten	358	-162	-336	-539

Het begrotingssaldo blijft na eliminatie van de incidentele baten en lasten vanaf het jaar 2022 structureel positief.

Overzicht structurele mutaties reserves

Op grond van het BBV dient een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves opgenomen te worden in de begroting. Dit betreft mutaties waarbij jaarlijkse een bepaald bedrag ten gunste of ten laste van de exploitaties komt. Deze mutaties worden niet als incidenteel aangemerkt. De in de begroting en meerjarenraming opgenomen structurele mutaties in de reserves treft u in het volgende overzicht aan.

Bedragen x € 1.000

Programma		Omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 202
1	Dienstverlening en bestuur	Reserve klein materieel openbare werken	314	73	0	0
Totaal structurele stortingen in reserves			314	72	0	0
1	Dienstverlening en bestuur	Reserve klein materieel openbare werken	341	123	59	57
2	Wonen, bedrijven en creëren	Reserve kapitaallasten Oude Dijk/Strijperdijk	10	10	10	10
		Reserve kapitaallasten fietspad de Plaetse/Boschlaan	6	6	6	6
		Reserve herinrichting Spoorlaan-Schoolstraat	5	5	5	5
		Reserve openbaar groen Schoolstraat-Spoorlaan	2	2	2	2
		Reserve Strijperpad	1	1	1	1
		Reserve bovenwijkse voorzieningen	38	38	38	38
		Reserve Centrumplan Leende	105	102	87	72
		Reserve totaaloplossing verkeersproblematiek	75	75	75	75
		Reserve streekontwikkeling/Landschapsprojecten	38	38	18	18
3	Samen leven en participeren	Reserve gemeentelijke monumenten	8	8	8	8
		Reserve kapitaallasten klimaatinstallatie de Pompenmaker	18	18	18	18
		Reserve kapitaallasten hekwerk de Grootte Speel Leende	2	2	2	2
		Reserve kapitaallasten klemsysteem hockey	1	1	1	1
Totaal structurele onttrekkingen aan reserves			650	429	330	313
Saldo structurele mutaties reserves			336	356	330	313

Een overzicht van alle mutaties in de reserves treft u aan in het overzicht reserves en voorzieningen.

Overzicht en toelichting reserves

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	1-1-2021	dotaties 2021	onttrek- kingen 2021	31-12- 2021	dotaties 2022	onttrek- kingen 2022	31-12- 2022	dotaties 2023	onttrek- kingen 2023	31-12- 2023	dotaties 2024	onttrek- kingen 2024	31-12- 2024
Algemene reserve	3.028	-	579	2.449	-	-	2.449	-	-	2.449	-	-	2.449
Bestemmingsreserves:													
Mobiliteitsplan	116	-	10	106	-	-	106	-	-	106	-	-	106
Totaaloplossing verkeersproblematiek	3.539	-	125	3.414	-	75	3.339	-	75	3.264	-	75	3.189
Streekontwikkeling/Landschaps projecten	141	-	38	103	-	38	65	-	18	47	-	18	29
Gemeentelijke monumenten	146	-	8	138	-	8	130	-	8	122	-	8	114
Nieuwbouw/renovatie onderwijs	130	-	45	85	-	-	85	-	-	85	-	-	85
Centrumplan Leende	1.130	-	105	1.025	-	102	923	-	87	836	-	72	764
Dorpshuis Heeze	199	-	-	199	-	-	199	-	-	199	-	-	199
HSL buffer	23	-	-	23	-	-	23	-	-	23	-	-	23
Klein materieel openbare werken	425	314	341	398	73	123	348	65	59	354	65	57	362
Onderhoud sportvelden	22	-	-	22	-	-	22	-	-	22	-	-	22
Kwaliteitsimpuls personeel	138	-	-	138	-	-	138	-	-	138	-	-	138
Garantstelling De Bulders	101	-	-	101	-	-	101	-	-	101	-	-	101
De Poortmannen, tussentijdse winstneming	725	-	-	725	-	-	725	-	-	725	-	-	725
De Breedvennen, tussentijdse winstneming	134	-	-	134	-	-	134	-	-	134	-	-	134
Dekkingsreserves:													
Kapitaallasten vervangen bruggen Oude Dijk/Strijperdijk	130	-	10	120	-	10	110	-	10	100	-	10	90
Kapitaallasten Strijperpad	31	-	1	30	-	1	29	-	1	28	-	1	27
Kapitaallasten fietspad de Plaetse-Boschlaan	84	-	6	78	-	6	72	-	6	66	-	6	60
Verharding en verlichting Kloostervelden	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100	-	-	100
Kapitaallasten Schoolstraat-Spoorlaan	225	-	5	220	-	-	215	-	5	210	-	5	205
Kapitaallasten openbaar groen Schoolstraat-Spoorlaan	28	-	2	26	-	2	24	-	2	22	-	2	20
Kapitaallasten hekwerk de Grote Speel	28	-	2	26	-	2	24	-	2	22	-	2	20
Kapitaallasten klamsysteem hockey Heeze	15	-	1	14	-	1	13	-	1	12	-	1	11
Kapitaallasten klimaatinstallatie Pompenmaker	270	-	18	252	-	18	234	-	18	216	-	18	198
Bovenwijkse voorzieningen (Muggenberg)	929	-	38	891	-	38	853	-	38	815	-	38	777
Totaal dekkings- en bestemmingsreserves	8.809	314	755	8.368	73	429	8.012	65	330	7.747	65	313	7.499
Totaal reserves	11.837	314	1.334	10.817	73	429	10.461	65	330	10.196	65	313	9.948

Nadere toelichting op de reserves

Algemene reserve	
Doel	De algemene reserve dient als buffer van rekeningtekorten en als algemeen weerstandsvermogen.
Toelichting mutaties 2021-2024	Onttrekking in 2021 van € 578.919 ter dekking van het begrotingstekort.

Reserve mobiliteitsplan	
Doel	Doel van deze reserve is om fietsroutes aan te pakken en het instellen 60 km/uur gebieden op de buitenwegen van Leende en Leenderstrip.
Toelichting mutaties 2021-2024	Onttrekking in 2021 van € 10.000 voor aanpassing hoofdroutestructuur.

Reserve totaaloplossing verkeersproblematiek	
Doel	Oplossen verkeersproblematiek in de kernen.
Toelichting mutaties 2021-2024	Er wordt jaarlijks € 75.000 voor verkeersonderzoeken e.d. aan deze reserve onttrokken. Verder wordt er in 2021 éénmalig € 50.000 extra onttrokken voor mobiliteitsplan Heeze-Leende.

Reserve streekontwikkeling/Landschapsprojecten	
Doel	Bekostiging van plannen in het buitengebied.
Toelichting mutaties 2021-2024	In 2020 is vanuit de reserve streekontwikkeling een aparte reserve Landschapsprojecten gevormd waaruit 3 jaren (2020, 2021 en 2022) € 20.000 wordt onttrokken. Verder wordt er jaarlijks € 18.000 onttrokken voor Natuurgrenspark.

Reserve gemeentelijke monumenten	
Doel	Voorheen was het een voorziening, maar omdat er geen meerjarig onderhoudsplan aan ten grondslag ligt dient het een reserve te zijn.
Toelichting mutaties 2021-2024	Jaarlijks worden de toegekende bijdragen in het kader van onderhoud aan particuliere monumenten aan deze reserve onttrokken.

Reserve nieuwbouw/renovatie onderwijs	
Doel	In 2014 is de voorziening onderhoud schoolgebouwen vrijgevallen. Als onderdeel van de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is vervolgens besloten tot het oprichten van deze reserve. De gemeente Heeze-Leende blijft wettelijk nog verantwoordelijk voor een aantal zaken in het primair onderwijs, (nieuw)bouw en verzekeringen.
Toelichting mutaties 2021-2024	In 2021 wordt € 45.000 onttrokken conform het besluit van de raad (d.d. 23-4-2018) inzake huisvesting de Berkenschutse.

Reserve centrumplan Leende	
Doel	Deze reserve is in 2006 gevormd om samen met Wooninc., Wocom en Wonen Weert de herontwikkeling centrum Leende en bouw schoolwoningen te realiseren. Per 1 juli 2015 is de nieuwe Woningwet in werking getreden waarin geregeld is dat corporaties terug moeten keren naar hun kerntaak: het bouwen, verhuren en beheren van sociale huurwoningen. De samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en woningcorporaties is ontbonden. Op 3 juli 2017 heeft de gemeenteraad besloten om gronden in het centrum aan te kopen en om zelf te investeren in de nieuwe mfa. Een te betalen bedrag aan schadeloosstelling en het exploitatieresultaat incl. lasten van de investering zuiveren we de eerste jaren aan vanuit de reserve.
Toelichting mutaties 2021-2024	In 2020 is het Dorpshuis opgeleverd, de school verhuist begin 2021. De onttrekkingen bedragen: 2021: € 104.802, 2022: € 102.232, 2023: € 87.356 en 2024: € 72.306.

Reserve dorps huis Heeze	
Doel	Op 1 december 2006 is d'n Toversnest te Heeze aan Stichting Wooninc. verkocht voor een bedrag van € 5.300.900. Uit de verkoopprijs onder aftrek van gemaakte verkoop- en overige kosten en minus inhaalafschrijvingen in verband met desinvestering is deze reserve gevormd. De raad heeft immers besloten om op basis van inschrijving d'n Toversnest te verkopen om hiermee middelen te genereren voor de realisatie van een nieuw dorps huis te Heeze.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Reserve HSL buffer	
Doel	HSLnet heeft leningsfaciliteiten aangetrokken met garantstelling door de gemeente Heeze-Leende. Bij raadsbesluit 11 april 2011 is besloten de premie-inkomsten garantstelling te bestemmen voor verglazing van het buitengebied. Als nadere uitwerking komen de premie-inkomsten pas vrij voor aanleg buitengebied op het moment dat de risicobuffer van voldoende niveau is. Met de risicobuffer moet twee jaar aflossing van de gegarandeerde leningen opgevangen kunnen worden. Op grond hiervan zou er een risicobuffer van € 475.000 moeten worden opgebouwd, vooraleer bedragen beschikbaar worden gesteld. De tot nu toe gefactuurde premies zijn aan de reserve toegevoegd. In december 2016 is besloten tot revitalisering van het HSLnet. Dit heeft geleid tot een herfinanciering. In de besluitvorming is de reserve HSL niet voor een ander doel bestemd. Deze reserve blijft daarmee tot op heden beschikbaar voor de verglazing van het buitengebied.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Reserve klein materieel openbare werken	
Doel	Via de exploitatiebegroting wordt jaarlijks op basis van het vervangingsschema een bedrag aan deze reserve toegevoegd. Volgens de verordening worden activa van minder dan € 10.000 niet geactiveerd. Uitgaven betreffende de vervanging van materieel van openbare werken beneden dit bedrag worden gedekt uit deze reserve.
Toelichting mutaties 2021-2024	De stortingen en onttrekkingen worden volgens het vervangingsschema uitgevoerd.

Reserve onderhoud sportvelden	
Doel	Op 26 januari 2018 heeft de raad besloten om de privatisering van de buitensportvelden te verlengen. Derhalve dient deze reserve in stand te worden houden voor de eventuele gevolgen van herijking en om nieuwe wensen te kunnen faciliteren.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Reserve kwaliteitsimpuls personeel	
Doel	Reserve gevormd voor organisatieontwikkeling en daarmee begeleiden en ontwikkelen van personeel en voor het oplossen van eventuele fricties.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties

Reserve garantstelling De Bulders	
Doel	De reserve is gevormd naar aanleiding van de garantstelling door de gemeente voor de leningen die De Bulders woningbouw C.V. heeft aangetrokken ten behoeve van de aankoop van de gronden van de gemeente. De gemeente Heeze-Leende brengt voor de garantstelling een marktconforme vergoeding van 0,55% in rekening bij De Bulders Woningbouw C.V. De in rekening gebracht premie wordt gestort in de reserve garantstelling De Bulders.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Reserve De Poortmannen, tussentijdse winstneming	
Doel	Op basis van de verslaggevingsrichtlijnen moet bij de grondexploitatie De Poortmannen worden overgegaan tot tussentijdse winstneming. Omdat de winst nog niet definitief is, wordt deze tussentijdse winstneming gestort in een reserve. In de paragraaf <i>Grondbeleid</i> is dit nader toegelicht.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Reserve De Breedvennen, tussentijdse winstneming	
Doel	Op basis van de verslaggevingsrichtlijnen moet bij de grondexploitatie De Breedvennen worden overgegaan tot tussentijdse winstneming. Omdat de winst nog niet definitief is, wordt deze tussentijdse winstneming gestort in een reserve. In de paragraaf <i>Grondbeleid</i> is dit nader toegelicht.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Dekkingsreserves	
Doel	Deze reserves zijn ingesteld ter dekking van de kapitaallasten.
Toelichting mutaties 2021-2024	De jaarlijkse afschrijvingen worden uit deze reserves onttrokken (zie totaaloverzicht reserves)

Overzicht en toelichting voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	1-1-2021	dotaties 2021	onttrek- kingen 2021	31-12- 2021	dotaties 2022	onttrek- kingen 2022	31-12- 2022	dotaties 2023	onttrek- kingen 2023	31-12- 2023	dotaties 2024	onttrek- kingen 2024	31-12- 2024
Riolering	0	629	629	0	660	660	0	721	721	0	817	817	0
Onderhoud wegen	99	704	624	180	763	631	311	762	637	437	762	643	556
Onderhoud bruggen	9	44	22	31	44	59	16	44	44	17	45	44	18
Parkeerfonds	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1
Gemeentelijke accommodaties	1.001	157	458	700	157	29	828	157	54	931	157	184	903
Dorpshuis de Schammert	0	41	-	41	41	-	82	42	-	124	43	-	167
Renovatie hockeyvelden	207	48	230	24	48	-	72	48	-	120	48	-	170
Molen St. Viktor	25	12	11	25	12	11	26	12	11	27	12	11	27
AED's	14	-	-	14	-	-	14	-	-	14	-	-	14
Pensioen wethouders	1.301	56	-	1.357	56	-	1.412	56	-	1.469	56	-	1.525
Totaal voorzieningen	2.657	1.691	1.974	2.372	1.781	1.390	2.763	1.842	1.467	3.139	1.940	1.699	3.380

Nadere toelichting op de voorzieningen

Voorziening riolering	
Doel	In de raadsvergadering van 7-9-2015 is het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) vastgesteld. In dit plan wordt de invulling voor de zorgtaken rondom afval-, hemel- en grondwater genoemd. Deze voorziening dient ter egalisatie van de kosten van onderhoud e.d. m.b.t. riolering.
Toelichting mutaties 2021-2024	De dotaties en onttrekkingen zijn gebaseerd op het vGRP.

Voorziening onderhoud wegen	
Doel	De voorziening dient om de kosten van onderhoud wegen te egaliseren. De jaarlijkse dotatie en de per jaar uit te voeren werkzaamheden liggen vast in het Beheer en beleidsplan wegen 2017-2021.
Toelichting mutaties 2021-2024	Dotaties en onttrekkingen volgens beheer en beleidsplan wegen.

Voorziening onderhoud bruggen	
Doel	De voorziening dient om de kosten van onderhoud bruggen te egaliseren. De jaarlijkse dotatie en de per jaar uit te voeren werkzaamheden liggen vast in het Beheer en beleidsplan civiele kunstwerken 2018-2022.
Toelichting mutaties 2021-2024	Dotaties en onttrekkingen volgens beheer en beleidsplan civiele kunstwerken.

Voorziening parkeerfonds	
Doel	Op grond van de bouwverordening dient een ontwikkelaar voldoende openbare parkeervoorzieningen op eigen terrein te realiseren. Omdat hier niet volledig in kan worden voorzien is in 2008 een parkeerovereenkomst met de gemeente gesloten. De gemeente verplicht zich tegen ontvangst van een overeengekomen bedrag binnen tien jaar een parkeerplaats te realiseren. Voldoet de gemeente hier niet aan is de ontwikkelaar gerechtigd een vooraf vastgesteld gedeelte van dit bedrag van de gemeente terug te vorderen. De gemeente heeft in 2009 een parkeervisie laten opstellen.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Voorziening gemeentelijke accommodaties	
Doel	Het betreft hier een voorziening voor groot onderhoud aan de gemeentelijke accommodaties en gebouwen. Via de exploitatiebegroting vinden ten laste van de betreffende accommodaties/gebouwen jaarlijks stortingen in de voorziening plaats. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht. De jaarlijkse dotatie en de per jaar uit te voeren werkzaamheden liggen vast in de Meerjarige onderhoudsplannen en bijbehorende investeringsschema.
Toelichting mutaties 2021-2024	Dotaties en onttrekkingen volgens meerjarig onderhoudsplannen gebouwen en accommodaties.

MFA Leende/ Dorpshuis de Schammert	
Doel	Het betreft hier een voorziening voor groot onderhoud aan de MFA Leende. Via de exploitatiebegroting vinden ten laste van dit gebouw jaarlijks stortingen in de voorziening plaats. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Voorziening renovatie hockeyvelden	
Doel	De gemeente Heeze-Leende is verantwoordelijk voor onderhoud en renovatie van de hockeyvelden. Hiervoor worden met ingang van 2010 bedragen in deze voorziening gestort.
Toelichting mutaties 2021-2024	In 2021 is vervanging van het hockeyveld gepland.

Voorziening molen St. Viktor	
Doel	In 2007 gevormd voor onderhoud aan de molen Sint Victor.
Toelichting mutaties 2021-2024	Dotaties en onttrekkingen volgens onderhoudsplan.

Voorziening AED's	
Doel	Uit ontvangen bedragen is de voorziening AED's gevormd. Ten laste van deze voorziening kunnen onder andere kosten voor onderhoud AED's worden gebracht. Vanaf 2014 is besloten niet meer in de voorziening te storten.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Voorziening pensioen wethouders	
Doel	Voor de pensioenopbouw van bestuurders is de laatste jaren een verzekering afgesloten. Voor de bestuurders waarvoor geen (volledige) verzekering kan worden afgesloten is deze voorziening gevormd.
Toelichting mutaties 2021-2024	Geen mutaties.

Geprognosticeerde balans

In de meerjarige balansprognose zijn de volgende ontwikkelingen verwerkt:

- Afschrijvingen op activa;
- Mutaties op activa vanwege nieuwe investeringen;
- Mutaties op reserves en voorzieningen;
- Mutaties verband houdend met de grondexploitatie;
- Aflossing op vaste geldleningen;
- Saldi jaarrekening 2019 en de begroting 2020-2024.

Bedragen x € 1.000

Activa	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
<i>Vaste activa</i>						
Immateriële vaste activa	36	67	66	65	64	63
Materiële vaste activa	23.152	37.872	41.979	50.223	49.122	48.889
Financiële vaste activa	9.394	9.411	9.238	8.736	8.230	7.718
Totaal vaste activa	32.582	47.350	51.283	59.024	57.416	56.670
<i>Vlottende activa</i>						
Voorraden	2.849	2.246	1.110	606	83	0
Uitzettingen (met een rentetypische looptijd korter dan één jaar)	12.106	0	0	0	0	0
Liquide middelen	129	563	129	129	129	129
Overlopende activa	2.118	1.537	2.118	2.118	2.118	2.118
Totaal vlottende activa	17.202	4.346	3.357	2.853	2.330	2.247
Totaal activa	49.784	51.696	54.640	61.877	59.746	58.917

Passiva	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024
<i>Vaste passiva</i>						
Eigen vermogen (inclusief resultaatsaldo)	12.708	11.086	10.817	10.736	10.467	10.425
Voorzieningen	4.953	2.359	2.372	2.763	3.139	3.380
Vaste schulden (met een rentetypische looptijd langer dan één jaar)	26.470	24.469	32.164	37.755	35.074	32.879
Totaal vaste passiva	44.131	37.914	45.353	51.254	48.680	46.684
<i>Vlottende passiva</i>						
Vlottende schulden (met een rentetypische looptijd korter dan één jaar)	5.082	11.143	8.716	10.052	10.495	11.662
Overlopende passiva	571	2.639	571	571	571	571
Totaal vlottende passiva	5.653	13.782	9.287	10.623	11.066	12.233
Totaal passiva	49.784	51.696	54.640	61.877	59.746	58.917

Bijlagen

Investeringsplanning 2021-2024

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	afschrijvings- termijn in jaren	rente- percentage
Bedrijfsgebouwen						
Gemeentehuis	709	-	-	53	15	1,1%
Dorpshuis Valentijn	53	-	-	-	40	1,1%
Huisvesting de Berkenschutse	-	6.859	-	-	40	1,1%
Lambrek visie	2.400	-	-	-	40/15	1,1%
Gymzaal Heeze: gebouw en installaties	1.520	-	-	-	40/15	1,1%
Vervoermiddelen						
Vrachtwagen	100	-	-	-	10	1,1%
Massey met voorlader	-	60	-	-	10	1,1%
Volkswagen Crafter	116	58	-	-	10	1,1%
Frees Ferrarie	10	-	-	-	10	1,1%
Versnipperaar	28	-	-	-	10	1,1%
Grasveegmachine	-	15	-	-	10	1,1%
Renault Zoë	-	-	-	25	10	1,1%
Renault Twingo	-	-	-	24	10	1,1%
Zoutstrooier (2x)	-	-	-	50	10	1,1%
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken						
Randweg Heeze-Oudenmolen	-	-	-	479	50	1,1%
Randweg Heeze-Leenderweg	-	-	-	584	50	1,1%
Randweg Heeze_Geldropseweg	-	916	-	-	50	1,1%
Kapelstraat-Leenderweg-Jan Deckerstraat	-	-	200	-	50	1,1%
Rotonde Geldropseweg	800	-	-	-	50	1,1%
Fietsstrook Leende-Sterksel	10	-	-	-	15	1,1%
Verharden Kloosterlaan	-	1.250	-	-	50	1,1%
Voetpad Valkenswaardseweg	45	-	-	-	50	1,1%
Fietspad Sandermannen	175	-	-	-	50	1,1%
Verharden Ronde Bleek	-	100	-	-	50	1,1%
Inrichten entrees/rotondes	50	-	-	-	20	1,1%
Bruggen	37	-	-	-	60	1,1%
Vervanging masten	46	46	46	46	50	1,1%
Vervanging armaturen	34	34	34	34	25	1,1%
Riolering	213	567	565	407	n.v.t.	1,1%
Totaal	6.346	9.905	845	1.702		

Specificatie baten en lasten per taakveld 2021-2024

Met de herziening van de BBV zijn er nieuwe taakvelden ingesteld om gemeenten onderling beter te kunnen vergelijken. De programma-indeling is daarvoor minder goed geschikt omdat iedere gemeente vrij is in de keuze en benaming van programma's. Daarom maakt een uniform overzicht van lasten en baten per taakveld onderdeel uit van de gemeentelijke begroting.

Bedragen x € 1.000

Taakveld BBV	Lasten 2021	Lasten 2022	Lasten 2023	Lasten 2024	Baten 2021	Baten 2022	Baten 2023	Baten 2024	Saldo 2021	Saldo 2022	Saldo 2023	Saldo 2024
0 - Bestuur en ondersteuning	6.947	8.855	8.542	9.049	25.320	27.092	27.126	27.759	-18.373	-18.237	-18.583	-18.711
0.1 Bestuur	1.424	1.451	1.480	1.509					1.424	1.451	1.480	1.509
0.10 Mutaties reserves			65	65	1.022	356	330	313	-1.022	-356	-265	-248
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-1.287	737	279	589	-1.287	463	8	116		275	271	474
0.2 Burgerzaken	438	444	444	462	177	163	165	167	262	281	278	295
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	41	41	42	43	1	1	1	1	39	40	41	42
0.4 Overhead	6.203	6.075	6.204	6.375	54	53	53	44	6.149	6.022	6.151	6.330
0.5 Treasury	66	42	-36	-60	169	160	150	140	-104	-118	-186	-200
0.61 OZB woningen	26	27	27	28	2.595	2.633	2.671	2.709	-2.569	-2.606	-2.643	-2.682
0.62 OZB niet-woningen					1.192	1.210	1.228	1.246	-1.192	-1.210	-1.228	-1.246
0.64 Belastingen overig	6	6	6	6	10	11	11	11	-4	-4	-4	-4
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds					21.386	22.043	22.509	23.011	-21.386	-22.043	-22.509	-23.011
0.8 Overige baten en lasten	30	30	30	31					30	30	30	31
1 - Veiligheid	1.340	1.343	1.356	1.370	104	105	107	106	1.236	1.238	1.249	1.264
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.082	1.082	1.092	1.102	94	95	96	96	988	987	996	1.006
1.2 Openbare orde en veiligheid	258	261	264	268	10	10	11	10	248	250	253	258
2 - Verkeer, vervoer en waterstaat	2.688	2.744	2.880	2.900	65	66	66	67	2.623	2.678	2.814	2.834
2.1 Verkeer en vervoer	2.588	2.643	2.778	2.797	65	66	66	67	2.523	2.578	2.712	2.730
2.4 Economische havens en waterwegen	83	85	86	87					83	85	86	87
2.5 Openbaar vervoer	16	16	16	16					16	16	16	16
3 - Economie	1.233	391	378	393	1.204	372	242	258	29	19	136	135
3.1 Economische ontwikkeling	106	108	80	82					106	108	80	82
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	818	-18	-7	4	847	12	14	28	-29	-30	-21	-24
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	59	60	60	61	151	151	24	24	-92	-92	37	38
3.4 Economische promotie	250	242	245	247	206	209	204	207	44	33	41	40
4 - Onderwijs	1.450	1.374	1.492	1.510	304	311	318	321	1.146	1.063	1.174	1.189
4.2 Onderwijshuisvesting	818	777	915	921	115	117	119	118	704	660	796	804
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	632	597	577	588	189	195	199	203	442	403	378	385
5 - Sport, cultuur en recreatie	2.518	2.545	2.570	2.607	144	136	138	138	2.374	2.410	2.432	2.470
5.1 Sportbeleid en activering	33	23	23	23	-4	-14	-14	-14	37	37	37	37
5.2 Sportaccommodaties	808	969	967	975	123	125	127	127	685	844	840	848
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	91	92	94	95					91	92	94	95
5.4 Musea	73	74	75	75					73	74	75	75
5.5 Cultureel erfgoed	93	95	97	98	5	5	5	5	88	90	91	93
5.6 Media	333	263	268	274					333	263	268	274
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.087	1.030	1.047	1.067	19	20	20	19	1.068	1.010	1.027	1.048
6 - Sociaal Domein	12.143	12.091	12.037	12.083	2.167	2.184	2.212	2.243	9.976	9.907	9.825	9.815
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.367	2.337	2.318	2.290	110	112	114	115	2.257	2.225	2.204	2.175
6.2 Wijkteams	650	662	584	596					650	662	584	596
6.3 Inkomensregelingen	2.673	2.662	2.685	2.685	1.994	2.009	2.035	2.065	679	653	650	620
6.4 Begeleide participatie	919	859	826	826					919	859	826	826
6.5 Arbeidsparticipatie	313	313	313	313					313	313	313	313
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	580	586	587	593	3	3	3	3	578	583	584	590
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	2.345	2.393	2.441	2.468	60	60	60	60	2.285	2.333	2.381	2.408
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	2.143	2.123	2.124	2.125					2.143	2.123	2.124	2.125
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	152	155	158	161					152	155	158	161
7 - Volksgezondheid en milieu	3.968	3.925	4.043	4.157	3.772	3.858	3.952	4.033	196	67	91	124
7.1 Volksgezondheid	694	710	726	742					694	710	726	742
7.2 Riolering	1.522	1.485	1.526	1.597	2.012	2.066	2.117	2.169	-491	-581	-591	-572
7.3 Afval	1.381	1.405	1.439	1.461	1.752	1.785	1.828	1.856	-372	-379	-389	-396
7.4 Milieubeheer	360	313	341	346	6	6	6	6	355	308	335	340
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	11	11	11	11	2	2	2	2	9	9	9	9
8 - Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.880	1.417	1.462	1.253	1.087	561	601	372	793	856	862	880
8.1 Ruimtelijke ordening	449	452	444	454	40	41	41	41	408	411	403	413
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	390	-88	-68	-301	501	-29	-15	-246	-111	-59	-52	-54
8.3 Wonen en bouwen	1.042	1.053	1.085	1.099	545	549	574	577	-496	504	511	522
Totaal	34.166	34.685	34.761	35.297	34.166	34.685	34.761	35.297	0	0	0	0

Portefeuilleverdeling college

Paul Verhoeven	
Functie	Burgemeester
Portefeuille	Openbare orde en veiligheid Algemene plaatselijke verordeningen Burgerzaken P&O Communicatie De Berkenschutse Brabantsedag Facilitaire zaken
Jan de Bruijn	
Functie	Wethouder
Portefeuille	WMO Jeugdzorg Participatie Volksgezondheid Economische zaken Subsidies Recreatie en toerisme Sport Kunst en cultuur Monumenten Onderwijs (met uitzondering van De Berkenschutse)
Programma's en projecten	Doorontwikkeling sociaal domein
Frank de Win	
Functie	Wethouder
Portefeuille	Ruimtelijke ordening Openbare ruimte Wonen/volkshuisvesting Verkeer Duurzaamheid Afval Water Transitie buitengebied Dorpsraden
Programma's en projecten	Centrumplan Leende Centrale As Randweg Flankerende maatregelen
Pieter van der Stek	
Functie	Wethouder
Portefeuille	Financiën Belastingen Informatisering en automatisering Grondzaken Vergunningen, toezicht, handhaving, milieu HSLnet
Majeur project	De Bulders
Toon Bosmans	
Functie	Wethouder
Portefeuille	Accommodatiebeleid (inclusief vastgoed) Bibliotheek Dorpshuizen
Programma's en projecten	Centrumontwikkeling Heeze Verplaatsing AH Energietransitie